

Βρυξέλλες, 15 Νοεμβρίου 2023
(OR. en)

15481/23

POLCOM 274

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια

Ημερομηνία Παραλαβής: 15 Νοεμβρίου 2023

Αποδέκτης: κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: COM(2023) 740 final

Θέμα: ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ για την εφαρμογή και την επιβολή της εμπορικής πολιτικής της ΕΕ

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2023) 740 final.

συνημμ.: COM(2023) 740 final

Βρυξέλλες, 15.11.2023
COM(2023) 740 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

για την εφαρμογή και την επιβολή της εμπορικής πολιτικής της ΕΕ

{SWD(2023) 740 final}

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I.	Εισαγωγή.....	2
I.1	Συνοπτική παρουσίαση	2
I.2	Πεδίο εφαρμογής της παρούσας έκθεσης.....	10
II.	Πλήρης αξιοποίηση των ευκαιριών που προσφέρουν οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ....	12
II.1	Συναλλαγές με προτιμησιακούς εταίρους — κυριότερες εξελίξεις το 2022	12
II.2	Προώθηση της εφαρμογής των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ στην Ασία, την Αμερική, τη Γειτονία και τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού.....	18
III.	Παροχή βοήθειας στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ώστε να βρουν τη θέση τους στο παγκόσμιο εμπόριο	34
IV.	Αντιμετώπιση των εμποδίων και εξεύρεση λύσεων	39
IV.1	Τρέχουσα κατάσταση και άρση των εμπορικών εμποδίων	39
IV.2	Ενιαίο σημείο εισόδου	49
V.	Διμερής και πολυμερής επιβολή των εμπορικών δεσμεύσεων: επίλυση διαφορών.....	52
V.1	Χρήση της επίλυσης διαφορών	53

I. Εισαγωγή

I.1 Συνοπτική παρουσίαση

Το δίκτυο των 42 προτιμησιακών εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ ανοίγει αγορές και προσφέρει ευκαιρίες για τις επιχειρήσεις της ΕΕ, ιδίως για τις 670 000 μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) που εξάγουν εκτός ΕΕ, για εμπορικές συναλλαγές και επενδύσεις υπό πιο προβλέψιμους και διαφανείς εμπορικούς όρους. Οι συμφωνίες συνδέουν την Ευρώπη με πόλους ανάπτυξης εκτός της Ένωσης από τους οποίους αναμένεται να προέλθει το 85 % της ανάπτυξης το 2024. Οι εμπορευματικές συναλλαγές της ΕΕ με τους 74 προτιμησιακούς εταίρους της¹ αντιπροσωπεύει το 44 % του εξωτερικού εμπορίου της ΕΕ (2 434 δισ. EUR το 2022, έναντι 1 891 δισ. EUR το προηγούμενο έτος. Το 2021 οι συναλλαγές της ΕΕ στον τομέα των υπηρεσιών με προτιμησιακούς εταίρους ανήλθαν σε 901 δισ. EUR, ποσό που αντιστοιχεί στο 46 % των συνολικών συναλλαγών της ΕΕ στον τομέα των υπηρεσιών (2 012 δισ. EUR).

Οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ έχουν θετικό μακροπρόθεσμο αντίκτυπο: κατά την τελευταία δεκαετία βοήθησαν τον συνασπισμό να διατηρήσει ένα σχετικά σταθερό μερίδιο της τάξης του 16-17 % των παγκόσμιων εμπορευματικών συναλλαγών και των συναλλαγών στον τομέα των υπηρεσιών. Η ΕΕ εξακολουθεί να αποτελεί τον μεγαλύτερο εμπορικό συνασπισμό, παρά τη μεταβαλλόμενη παγκόσμια οικονομία και την άνοδο της Κίνας, διατηρώντας ένα άνευ προηγουμένου δίκτυο συμφωνιών που δεν έχουν άλλες ανεπτυγμένες οικονομίες. Ο καθοριστικός ρόλος που διαδραματίζουν οι εμπορικές συμφωνίες μπορεί επίσης να διαπιστωθεί από παραδείγματα στην Άπω Ανατολή και στη Λατινική Αμερική.

- Ενώ η ΕΕ κατάφερε να αυξήσει το μερίδιό της στις εισαγωγές της *Νότιας Κορέας* ως αποτέλεσμα των εμπορικών τους συμφωνιών, η *Ιαπωνία* συνέχισε να πραγματοποιεί εμπορικές συναλλαγές σύμφωνα με τους όρους του ΠΟΕ, με αποτέλεσμα τη μείωση των συναλλαγών της με τη *Νότια Κορέα* σε ποσοστό 8 % κατά την τελευταία δεκαετία.
- Στη *Λατινική Αμερική*, το μερίδιο της ΕΕ στις εισαγωγές των προτιμησιακών εταίρων της παρέμεινε σχετικά σταθερό (περίπου 11 %) μεταξύ του 1994 και του 2021. Δεν συνέβη το ίδιο με τους μη προτιμησιακούς εταίρους, με τους οποίους το μερίδιο της ΕΕ μειώθηκε από 35 % σε 20 %.

¹ Οι εταίροι είναι περισσότεροι από τις συμφωνίες, δεδομένου ότι πολλές από αυτές έχουν συναφθεί με περισσότερες από μία χώρες (π.χ. οι συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης της ΕΕ με τους εταίρους της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού ή η εμπορική συμφωνία με την Κεντρική Αμερική): βλ. επίσης έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής — Ατομικά ενημερωτικά δελτία σχετικά με την εφαρμογή των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ — *SWD (2023) 740*· <https://circabc.europa.eu/ui/group/7fc51410-46a1-4871-8979-20cce8df0896/library/e0e79f42-9797-4d5d-a5c3-f00eb26b8676/details>

Ορισμένες από τις **πλέον πρόσφατες εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ**, όπως αυτές με τη Νότια Κορέα, τον Καναδά και το Βιετνάμ, στηρίζουν την αύξηση των εξαγωγών της ΕΕ, αύξηση σημαντική σε ορισμένους από τους πιο επιτυχημένους κλάδους κατά τη διάρκεια της ζωής τους:

- ✓ κατά μέσο όρο, οι εξαγωγές εμπορευμάτων της ΕΕ προς τη *Νότια Κορέα* αυξήθηκαν κατά 6 % ετησίως από το 2012, ενώ όσον αφορά τα αυτοκίνητα και τα εξαρτήματα σημειώθηκε άνοδος 217 % καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου·
- ✓ κατά μέσο όρο, οι εξαγωγές εμπορευμάτων της ΕΕ προς τον *Καναδά* αυξήθηκαν κατά 7,7 % ετησίως από το 2018, ενώ όσον αφορά τα γαλακτοκομικά προϊόντα η αύξηση ανήλθε στο 54 % καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου·
- ✓ κατά μέσο όρο, οι εξαγωγές εμπορευμάτων της ΕΕ προς το *Βιετνάμ* αυξήθηκαν κατά 20 % ετησίως από το 2020, ενώ όσον αφορά τα φαρμακευτικά προϊόντα η αύξηση ανήλθε στο 152 % καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου.

Το 2022 οι **συναλλαγές μεταξύ της ΕΕ και των προτιμησιακών εταίρων της** (εξαιρουμένων των συναλλαγών ενεργειακών προϊόντων) **αυξήθηκαν με ταχύτερο ρυθμό**, δηλαδή κατά 21,2 % ή 366 δισ. EUR, απ' ό,τι οι εμπορικές συναλλαγές της ΕΕ με εταίρους με τους οποίους δεν έχει συναφθεί συμφωνία, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 18,9 %. Κατά μέσο όρο, οι συνολικές συναλλαγές με τους 20 μεγαλύτερους προτιμησιακούς εταίρους της ΕΕ σημείωσαν άνοδο κατά σχεδόν 30 % το 2022, παρά τις οικονομικές και γεωπολιτικές προκλήσεις. Οι προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες βοηθούν τις επιχειρήσεις της ΕΕ να έχουν πρόσβαση σε ξένες αγορές.

Ταυτόχρονα, οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ συμβάλλουν επίσης στην **αύξηση της ανθεκτικότητας των εξαγωγών της ΕΕ** σε γεωπολιτικούς κλυδωνισμούς (όπως ο απρόκλητος και αδικαιολόγητος επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας με την επακόλουθη απόφαση τερματισμού των εξαρτήσεων της ΕΕ από τη Ρωσία), βοηθώντας τις επιχειρήσεις να διαφοροποιηθούν και να βρουν νέες αγορές. Μεταξύ του 2021 και του 2022 οι ενωσιακές εξαγωγές προϊόντων προς τη Ρωσία στα οποία έχουν επιβληθεί κυρώσεις σημείωσαν πτώση κατά 27 δισ. EUR, ενώ οι ενωσιακές εξαγωγές των ίδιων προϊόντων σε προτιμησιακούς εταίρους αυξήθηκαν κατά 174 δισ. EUR. Συγκεκριμένο παράδειγμα αποτελεί ο τομέας των μηχανών και των μηχανικών συσκευών, στον οποίο οι εξαγωγές της ΕΕ προς τη Ρωσία μειώθηκαν κατά 53 % ή κατά 14 δισ. EUR το 2022. Η απώλεια της αγοράς απορροφήθηκε από την αύξηση των εξαγωγών της ΕΕ προς προτιμησιακούς εταίρους (15 % ή 34 δισ. EUR), ιδίως προς το Μεξικό (+ 32 %), την Τουρκία (+ 27 %) και τον Καναδά (+ 28 %). Επιπλέον, οι εμπορικές συμφωνίες μειώνουν τις υπερβολικές εξαρτήσεις για στρατηγικά και κρίσιμα προϊόντα από έναν και μόνο προορισμό.

Επιπροσθέτως, οι **εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο για τις εισαγωγές**, παρέχοντας αξιόπιστη πρόσβαση σε εισροές που χρειάζεται η ΕΕ για την

οικονομική της ανάπτυξη. Η υλοποίηση των δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί κατόπιν διαπραγμάτευσης και των εταιρικών σχέσεων που έχουν αναπτυχθεί με τις χώρες προέλευσης συμβάλλει στην **εδραίωση των αλυσίδων εφοδιασμού** και στη **διαφοροποίηση των πηγών εισαγωγών**, με αποτέλεσμα τη μείωση των συνολικών εξαρτήσεων της ΕΕ από τρίτες χώρες, όπως στην περίπτωση των κρίσιμων πρώτων υλών και των ενεργειακών προϊόντων. Για παράδειγμα, οι εισαγωγές της ΕΕ από τον Καναδά αυξήθηκαν σε ποσοστό 25 % κατά το προηγούμενο έτος, χάρη στη συνολική οικονομική και εμπορική συμφωνία (**ΣΟΕΣ**) με τη χώρα, η οποία καλύπτει κυρίως πρώτες ύλες και ενεργειακά προϊόντα που βοήθησαν την ΕΕ να διαφοροποιηθεί και να αποδεσμευτεί από τη Ρωσία. Οι ενωσιακές εισαγωγές κρίσιμων πρώτων υλών που είναι απαραίτητες για την πράσινη μετάβαση και την ευρωπαϊκή παραγωγή σημείωσαν κατά μέσο όρο άνοδο σε ποσοστό 56 %², έναντι αύξησης μόνο 25 % των εισαγωγών των εν λόγω υλών από χώρες εκτός της ΕΕ. Οι ενωσιακές εισαγωγές λαδιών από πετρέλαιο (ΕΣ 27) από τον Καναδά σχεδόν διπλασιάστηκαν, από 2,0 δισ. EUR το 2021 σε 3,8 δισ. EUR το 2022.

Η αποτελεσματικότητα των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την **εφαρμογή και την επιβολή** τους, καθώς και από τη διασφάλιση ότι οι εμπορικοί εταίροι τηρούν τις δεσμεύσεις τους. Τόσο η πρόληψη της εμφάνισης νέων εμποδίων για το εμπόριο και τις επενδύσεις όσο και η άρση των υφιστάμενων εμποδίων εξακολουθούν να αποτελούν προτεραιότητα.

Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικός ο **έγκαιρος εντοπισμός** των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα ενδιαφερόμενα μέρη στις αγορές τρίτων χωρών. Η δημιουργία του **ενιαίου σημείου εισόδου**³ το 2020 βοηθά τις επιχειρήσεις να καταγγέλλουν στην Επιτροπή (εικαζόμενα) εμπόδια πρόσβασης στην αγορά ή παραβιάσεις των δεσμεύσεων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Με τον τρόπο αυτόν, η Επιτροπή μπορεί να αξιολογεί και, όπου δικαιολογείται, να παρακολουθεί αναλόγως τις αντίστοιχες χώρες-εταίρους. Τα ενδιαφερόμενα μέρη της ΕΕ που καταγγέλλουν (εικαζόμενο) εμπόδιο πρόσβασης στην αγορά τρίτης χώρας ή παραβίαση των κανόνων βιωσιμότητας που σχετίζονται με το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη ή το σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων επωφελούνται από την **υπηρεσία μίας στάσης**. Από τότε που εγκαινιάστηκε, τον Νοέμβριο του 2020, δέχθηκε περισσότερες από 90 εξωτερικές καταγγελίες, εκ των οποίων περισσότερες από 30 αφορούσαν νέα εμπορικά εμπόδια και οι οποίες έκτοτε έχουν καταχωριστεί και δημοσιευθεί στη δικτυακή πύλη Access2Markets⁴, ενώ παρακολουθούνται από την Επιτροπή μαζί με τις οικείες χώρες-εταίρους. Δύο καταγγελίες κάλυπταν εικαζόμενες παραβιάσεις των διατάξεων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη, στο πλαίσιο των οποίων η Επιτροπή επικαιροποίησε επίσης τις κατευθυντήριες γραμμές της για την αύξηση της διαφάνειας και της προβλεψιμότητας για τα ενδιαφερόμενα μέρη, καθορίζοντας τα συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα —έως και 120 ημέρες— εντός των οποίων πρέπει να προβεί σε αρχική

² Όταν συγκρίνεται η περίοδος πριν από τη σύναψη της ΣΟΕΣ (2016) με την περίοδο μετά τη σύναψη της ΣΟΕΣ (2022).

³ <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/single-entry-point-0>.

⁴ <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/el/barriers>

αξιολόγηση και να προσδιορίσει και να λάβει τα κατάλληλα μέτρα, με περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με το ποιος μπορεί να υποβάλλει καταγγελίες.

Για την **αντιμετώπιση των εμποδίων στο εμπόριο**, η Επιτροπή βασίζεται στη συνεχή συνεργασία με τους εμπορικούς εταίρους **στο πλαίσιο των δομών** (π.χ. επιτροπές και ομάδες εργασίας) που έχουν συσταθεί βάσει των διμερών εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ και εντός του ΠΟΕ. Πρόσφατο παράδειγμα κινητοποίησης διμερών δομών ήταν η εξάλειψη, το 2022, των εμποδίων στις εισαγωγές **ενωσιακών φαρμάκων στο Βιετνάμ**, αξίας 1,5 δις. EUR ετησίως, η οποία επιτεύχθηκε σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής. Αυτή βασίστηκε στη διμερή συνεργασία των σχετικών επιτροπών που συστάθηκαν στο πλαίσιο της εμπορικής συμφωνίας ΕΕ-Βιετνάμ. Πρόσφατο παράδειγμα *πρόληψης εμποδίων* μέσω της κινητοποίησης *δομών του ΠΟΕ* ήταν η προσαρμογή των σχεδιαζόμενων διατάξεων της Αιγύπτου για τα καλλυντικά —μετά από συζητήσεις με τις βιομηχανικές ενώσεις της ΕΕ και στο πλαίσιο της επιτροπής του ΠΟΕ για τα τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο (ΤΕΕ)—, οι οποίες θα είχαν δυσχεράνει αδικαιολόγητα την είσοδο των εταιρειών της ΕΕ στην αιγυπτιακή αγορά.

Ενώ τα περισσότερα προβλήματα επιλύονται μέσω διμερούς συνεργασίας με τους εταίρους, το 2022 η ΕΕ ανέλαβε και πάλι νομικές ενέργειες **επιβολής της νομοθεσίας**, στις περιπτώσεις στις οποίες άλλες προσπάθειες δεν είχαν αποφέρει ικανοποιητικά αποτελέσματα. Μερικές φορές, αρκεί να πραγματοποιηθούν τα πρώτα βήματα για την επίλυση των διαφορών στο πλαίσιο του ΠΟΕ για να επικεντρωθούν οι προσπάθειες στην επίτευξη αμοιβαία ικανοποιητικής λύσης. Αυτό συνέβη στην περίπτωση της νομικής διαφοράς που κίνησε η ΕΕ στις αρχές του 2022 κατά του Ηνωμένου Βασιλείου, αμφισβητώντας το διακρισιακό **εγχώριο καθεστώς επιδοτήσεων για την αιολική ενέργεια** της εν λόγω χώρας. Το καθεστώς περιλάμβανε κριτήριο τοπικού περιεχομένου το οποίο ευνοούσε τα προϊόντα καταγωγής Ηνωμένου Βασιλείου έναντι των εισαγόμενων προϊόντων και, ως εκ τούτου, παρείχε κίνητρα στις επιχειρήσεις της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου είτε να προμηθεύονται προϊόντα από τοπικές πηγές είτε να επενδύουν σε τοπικό επίπεδο. Μόλις 4 μήνες αφότου η ΕΕ ζήτησε διαβουλεύσεις στο πλαίσιο του ΠΟΕ, τα μέρη κατέληξαν σε συμφωνία για την επίλυση της διαφοράς, η οποία εξασφαλίζει ισότιμους όρους ανταγωνισμού για τους προμηθευτές της ΕΕ.

Στο πλαίσιο του **ΠΟΕ**, πέρα από την προαναφερόμενη διαφορά με το Ηνωμένο Βασίλειο, η **ΕΕ προσέφυγε στον ΠΟΕ** για τρεις άλλες **υποθέσεις διαφοράς**, δύο κατά της *Κίνας* [σε σχέση με τις διακρισιακές εμπορικές πρακτικές για τα εμπορεύματα και τις υπηρεσίες από τη Λιθουανία και με μέτρα που επηρεάζουν την προστασία και την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ)], αντίστοιχα, και μία κατά της *Αιγύπτου*. Στην τελευταία υπόθεση, σημειώθηκε μερική πρόοδος, καθώς η *Αίγυπτος* δεσμεύτηκε να βελτιώσει τη διαδικασία καταγραφής των εισαγωγών. Η Επιτροπή παρακολουθεί επί του παρόντος την κατάσταση. Επιπροσθέτως, η ΕΕ **δικαιώθηκε σε τέσσερις υπό εξέλιξη διαφορές στο πλαίσιο του ΠΟΕ**: οι δεσμευτικές και τελεσίδικες αποφάσεις στην υπόθεση *Τουρκία — φαρμακευτικά προϊόντα* και στην υπόθεση *Κολομβία — κατεψυγμένες τηγανητές πατάτες* αποτέλεσαν μεγάλη νίκη για την ΕΕ. Η Επιτροπή παρακολουθεί επί του παρόντος τη συμμόρφωση των ηττημένων διαδίκων με τις αποφάσεις της ειδικής ομάδας. Στην υπόθεση *Ινδία — προϊόντα ΤΠΕ* και στην υπόθεση *Ινδονησία — περιορισμοί στις εξαγωγές*

μεταλλεύματος νικελίου η ΕΕ δικαιώθηκε, με αποτέλεσμα την προσφυγή της Ινδονησίας κατά της έκθεσης της ειδικής ομάδας στο μη λειτουργούν δευτεροβάθμιο δικαιοδοτικό όργανο του ΠΟΕ (προσέγγιση γνωστή ως «διά εφέσεως αποστολή της διαφοράς στο κενό»). Ο κανονισμός της ΕΕ για την επιβολή τροποποιήθηκε στις αρχές του 2022 προκειμένου να αντιμετωπιστεί ακριβώς αυτό το είδος κατάστασης. Επιτρέπει πλέον στην ΕΕ να επιβάλλει τις διεθνείς υποχρεώσεις στις οποίες έχουν συμφωνήσει άλλα μέλη του ΠΟΕ, όπως η Ινδονησία και η Ινδία, σε περίπτωση τελμάτωσης της εμπορικής διαφοράς παρά τις προσπάθειες της ΕΕ να ακολουθήσει τις διαδικασίες επίλυσης διαφορών καλή τη πίστει.

Το 2022 η ΕΕ δικαιώθηκε επίσης στη **διμερή διαφορά** της με την *Τελωνειακή Ένωση της Μεσημβρινής Αφρικής* σχετικά με περιορισμούς στις εξαγωγές κατεψυγμένων πουλερικών, ενώ σημείωσε πρόοδο όσον αφορά την επίλυση ορισμένων πτυχών που ανέκυσαν στο πλαίσιο της εκκρεμούς διμερούς διαφοράς της με την *Αλγερία* σχετικά με περιορισμούς στις εισαγωγές.

Η ΕΕ, προκειμένου να συνεχιστούν η εκδίκαση και η επίλυση των διαφορών στο πλαίσιο του ΠΟΕ ενόσω το δευτεροβάθμιο δικαιοδοτικό όργανο του ΠΟΕ παραμένει δυσλειτουργικό, προώθησε επιτυχώς τη συμμετοχή των μελών του ΠΟΕ στην **πολυμερή προσωρινή ρύθμιση διαιτητικού δευτεροβάθμιου οργάνου** (MPIA), η οποία θεσπίστηκε ως προσωρινή λύση έως ότου το δευτεροβάθμιο δικαιοδοτικό όργανο του ΠΟΕ αρχίσει και πάλι να λειτουργεί. Η Ιαπωνία, η οποία προσχώρησε τον Μάρτιο του 2023, είναι η πιο πρόσφατη συμμετέχουσα χώρα, ενώ οι Φιλιππίνες βρίσκονται επίσης σε διαδικασία προσχώρησης. Το μέσο δοκιμάστηκε για πρώτη φορά στο πλαίσιο της προαναφερθείσας διαφοράς κατά της *Κολομβίας* σχετικά με την επιβολή δασμών εμπορικής άμυνας στις κατεψυγμένες τηγανητές πατάτες από το Βέλγιο, τις Κάτω Χώρες και τη Γερμανία.

Οι προσπάθειες της ΕΕ για την αντιμετώπιση των εμποδίων πρόσβασης στην αγορά στις χώρες-εταίρους αποδείχθηκαν αποτελεσματικές: το 2022 οι εξαγωγές της ΕΕ προς τρίτες χώρες αυξήθηκαν κατά 7 δισ. EUR χάρη στο έργο που επιτελέστηκε για την εξάλειψη των εμποδίων κατά την περίοδο από το 2017 έως το 2021. Η Επιτροπή κατόρθωσε να άρει **31 εμπορικά εμπόδια σε 19 χώρες-εταίρους** παγκοσμίως, με την υποστήριξη των κρατών μελών και των ενδιαφερόμενων μερών.

Η Επιτροπή συνέχισε επίσης να ενημερώνει τις επιχειρήσεις σχετικά με τα πλεονεκτήματα που προσφέρουν οι εμπορικές συμφωνίες και τον τρόπο χρήσης τους, με ιδιαίτερη έμφαση στις ΜΜΕ. Η πλατφόρμα **Access2Markets** έχει προσελκύσει περισσότερα από πέντε εκατομμύρια μοναδικούς επισκέπτες από τον Οκτώβριο του 2020 που εγκαινιάστηκε. Το 70 % των χρηστών είναι εγκατεστημένο στην ΕΕ. Η Access2Markets έχει εξελιχθεί σε μια ευρύτερη πλατφόρμα που ενσωματώνει διάφορα εμπορικά εργαλεία —πέραν των πληροφοριών σχετικά με τις εισαγωγές και τις εξαγωγές εμπορευμάτων—, ενώ περιλαμβάνει επίσης το νέο εργαλείο «trade assistant» (εμπορικός βοηθός) που είναι αφιερωμένο στις υπηρεσίες και τις επενδύσεις για τον Καναδά και το Ηνωμένο Βασίλειο. Από την έναρξη λειτουργίας της, την έχουν συμβουλευτεί 9 000 φορές.

Η Επιτροπή συνεργάζεται στενά με άλλα **θεσμικά όργανα της ΕΕ** για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις εμπορικές συμφωνίες και τα μέτρα που λαμβάνονται για τη στήριξη της εφαρμογής και της επιβολής τους. Εκτός από την τακτική ενημέρωση του **Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου** σχετικά με διάφορες πτυχές της επιβολής και της εφαρμογής (όπως οι εργασίες μεταξύ της Επιτροπής και των αντιπροσωπειών της ΕΕ σε τρίτες χώρες ή η ενσωμάτωση των συμπερασμάτων της επανεξέτασης των κεφαλαίων ΕΒΑ στην εφαρμογή των υφιστάμενων συμφωνιών), αρκετοί βουλευτές του ΕΚ έχουν αναλάβει δράσεις για την προώθηση των εργασιών πρόσβασης στην αγορά στις χώρες καταγωγής τους. Επιπλέον, η Επιτροπή ενίσχυσε τη συντονισμένη δράση **με τα κράτη μέλη** για την προσέγγιση των ενδιαφερόμενων μερών επιτόπου, τόσο στην ΕΕ όσο και στις χώρες-εταίρους (μέσω στενότερης σύνδεσης των αντιπροσωπειών της ΕΕ με τις πρεσβείες των κρατών μελών). Όπως θα δείξει η παρούσα έκθεση, οι συλλογικές προσπάθειες μεταξύ της Επιτροπής, των αντιπροσωπειών της ΕΕ, του Κοινοβουλίου και των κρατών μελών δεν βελτιώνουν μόνο τις πιθανότητες άρσης των εμποδίων πρόσβασης στην αγορά, αλλά και αποτρέπουν την εμφάνιση νέων εμποδίων. Αυτές οι κοινές προσπάθειες έχουν επίσης συμβάλει στην προσέγγιση περισσότερων ενδιαφερόμενων μερών (ιδίως ΜΜΕ) και στην ενημέρωσή τους σχετικά με τις ευκαιρίες που προσφέρουν οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ. Οι ευκαιρίες αυτές συνίστανται σε εξαγωγές και εισαγωγές με μηδενικό δασμό και σε προτιμησιακή πρόσβαση σε τομείς οι οποίοι, σε διαφορετική περίπτωση, θα ήταν κλειστοί, καθώς και στο άνοιγμα των αγορών υπηρεσιών και δημόσιων συμβάσεων. Κοινές εκδηλώσεις για την **Ημέρα Πρόσβασης στην Αγορά** πραγματοποιήθηκαν το 2022 και κατά το πρώτο εξάμηνο του 2023 στην Ουγγαρία, τη Λετονία, τη Σουηδία, τη Γαλλία, την Κροατία, την Τσεχία και την Ιταλία.

Τον Ιούνιο του 2022 η Επιτροπή ολοκλήρωσε την οικεία **επανεξέταση σχετικά με το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη (ΕΒΑ)**⁵, η οποία οδηγεί στην ενίσχυση της εφαρμογής και της επιβολής των διατάξεων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη σε 11 εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ με 18 χώρες-εταίρους, οι οποίες περιλαμβάνουν κεφάλαιο ΕΒΑ. Η ανακοίνωση για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη προσδιορίζει προτεραιότητες πολιτικής και βασικά σημεία δράσης που θα ενισχύσουν περαιτέρω την αποτελεσματικότητα της εφαρμοζόμενης προσέγγισης ΕΒΑ η οποία βασίζεται στην ενεργό συμμετοχή και θεμελιώνεται στο διεθνές πλαίσιο και πρότυπα, με αυστηρότερη εφαρμογή και επιβολή. Ειδικότερα, η νέα προσέγγιση περιλαμβάνει τη χρήση εμπορικών κυρώσεων για παραβιάσεις των βασικών διατάξεων περί εμπορίου και βιώσιμης ανάπτυξης. Θα εφαρμοστεί στις μελλοντικές διαπραγματεύσεις και στις υπό εξέλιξη διαπραγματεύσεις, ανάλογα με την περίπτωση.

Για παράδειγμα, στη **Λατινική Αμερική**, η νέα αυτή προσέγγιση, σε συνδυασμό με σειρά αποστολών στις χώρες-εταίρους και τις περιφέρειες-εταίρους, κατέστησε δυνατή τη βαθύτερη και αμεσότερη συνεργασία με τους οικείους εταίρους και είχε ως αποτέλεσμα την αναθεώρηση των εργατικών κωδίκων της Κολομβίας και του Περού.

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A52022DC0409>

Κατά την περίοδο αναφοράς, μεταξύ άλλων, κυρώθηκαν και άρχισαν να ισχύουν οι **βασικές συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ)**, συγκεκριμένα στην **Ιαπωνία** η σύμβαση για την κατάργηση της αναγκαστικής εργασίας (αριθ. 105) και στη **Νότια Κορέα** η σύμβαση περί συνδικαλιστικής ελευθερίας και προστασίας συνδικαλιστικού δικαιώματος (αριθ. 87), η σύμβαση περί εφαρμογής των αρχών του δικαιώματος οργανώσεως και συλλογικής διαπραγματεύσεως (αριθ. 98) και η σύμβαση περί της αναγκαστικής εργασίας (αριθ. 29).

Η εφαρμογή των δεσμεύσεων ΕΒΑ σήμαινε επίσης περαιτέρω ευθυγράμμιση της **εσωτερικής νομοθεσίας** των χωρών-εταίρων με τους διεθνείς κανόνες. Εν προκειμένω, η συνεργασία της ΕΕ με το **Βιετνάμ** πυροδότησε την υπό εξέλιξη **ευρύτερη μεταρρύθμιση του εργατικού κώδικα** ώστε να καταστεί δυνατή η σύσταση ανεξάρτητων συνδικαλιστικών οργανώσεων, ενώ η συνεργασία της ΕΕ με την **Ιαπωνία** συνέβαλε στη διαμόρφωση των κατευθυντήριων γραμμών της Ιαπωνίας σχετικά με τη δέουσα επιμέλεια για τα ανθρώπινα δικαιώματα, χάρη στις οποίες αυξάνεται ιδίως ο βαθμός στον οποίο οι ιαπωνικές εταιρείες προμηθεύονται υπεύθυνα και σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.

Οι **εσωτερικές συμβουλευτικές ομάδες (ΕΣΟ)** που συστάθηκαν στο πλαίσιο των πιο πρόσφατων εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ συνέχισαν να συμβουλεύουν την Επιτροπή σχετικά με την επιτόπια κατάσταση στις χώρες-εταίρους. Με τον τρόπο αυτόν, η Επιτροπή μπόρεσε, μεταξύ άλλων, να επισημάνει και να δώσει συνέχεια στο ζήτημα των περιορισμών του *Ισημερινού* που εμποδίζουν το έργο των συνδικαλιστικών οργανώσεων στον τομέα της μπανάνας. Στην περίπτωση της *Νότιας Κορέας*, η ΕΣΟ επέστησε την προσοχή της Επιτροπής στις εικαζόμενες διακρίσεις που υφίστανται στη Νότια Κορέα οι διανομείς. Στη συνέχεια, η Επιτροπή έθεσε το ζήτημα αυτό υπόψη της Νότιας Κορέας στο πλαίσιο της εφαρμογής της έκθεσης της ομάδας εμπειρογνομόνων σε σχέση με τη διμερή διαφορά της για την εργασία.

Κατά την περίοδο αναφοράς, οι ΕΣΟ συνέχισαν να παρέχουν στοιχεία που τροφοδοτούν τις εργασίες υλοποίησης μέσω **μελετών τεκμηρίωσης**, διερευνώντας ζητήματα δίκαιου εμπορίου στην περιοχή των Άνδεων και τη θεσμική προστασία της εργασίας σε πλατφόρμα στη Νότια Κορέα.

Η Επιτροπή ολοκλήρωσε την προκαταρκτική της ανάλυση της **πρώτης επίσημης καταγγελίας σχετικά με το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη** που έλαβε το **ενιαίο σημείο εισόδου**. Η καταγγελία υποβλήθηκε από την ολλανδική ΜΚΟ CNV Internationaal εξ ονόματος συνδικαλιστικών οργανώσεων στην Κολομβία και το Περού. Η καταγγελία αφορά τα εργασιακά δικαιώματα στον εξορυκτικό τομέα στο Περού και την Κολομβία.

Όπως και στην περίπτωση της πρόσβασης στην αγορά, η Επιτροπή, κατά την εφαρμογή και την επιβολή των *δεσμεύσεων βιωσιμότητας*, διατηρεί εποικοδομητικό διάλογο με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη. Τον Οκτώβριο του 2022 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα⁶ σχετικά με την ανακοίνωση για την επανεξέταση ΕΒΑ, το οποίο χαιρετίζει την ανακοίνωση της Επιτροπής και σημειώνει με ικανοποίηση την πρόθεση της

⁶ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 6ης Οκτωβρίου 2022: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022IP0354>

Επιτροπής να ενισχύσει τα κεφάλαια ΕΒΑ των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ. Η Επιτροπή εντείνει επίσης τη συνεργασία της οικείας ομάδας εμπειρογνομόνων ΕΒΑ με τα κράτη μέλη.

Η Επιτροπή συνέχισε επίσης, σε ανώτερο επίπεδο, να συνεργάζεται με την **Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή**, ιδίως δεδομένου του ρόλου της τελευταίας στη στήριξη των ΕΣΟ. Στην τρίτη συνεδρίαση όλων των ΕΣΟ της ΕΕ που πραγματοποιήθηκε στις 17 Απριλίου 2023 έλαβαν μέρος 130 συμμετέχοντες από 11 ΕΣΟ της ΕΕ.

Τέλος, υπήρξαν σημαντικές εξελίξεις όσον αφορά την ολοκλήρωση της νομοθετικής εργαλειοθήκης της ΕΕ. Το 2022 η ΕΕ **ενέκρινε τρία νέα αυτόνομα μέσα** με αντίκτυπο στο εμπόριο. Παρότι δεν αποτελούν αυτά καθαυτά εργαλεία για την επιβολή των δεσμεύσεων για το εμπόριο που έχουν αναληφθεί κατόπιν διαπραγματεύσεων, επιτρέπουν στην Ένωση να λαμβάνει αποτελεσματικότερα μέτρα κατά του οικονομικού εξαναγκασμού (μηχανισμός αποτροπής μέτρων εξαναγκασμού) και να διασφαλίζει ή να αποκαθιστά ισότιμους όρους ανταγωνισμού (μέσο για τις διεθνείς δημόσιες συμβάσεις και κανονισμός για τις ξένες επιδοτήσεις), καλύπτοντας ένα κενό στο διεθνές σύνολο κανόνων.

- Στις 6 Ιουνίου 2023 το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατέληξαν σε συμφωνία σχετικά με έναν **μηχανισμό αποτροπής μέτρων εξαναγκασμού**⁷. Ο νέος κανονισμός θα διασφαλίσει την προστασία των συμφερόντων της ΕΕ και των κρατών μελών σε περίπτωση οικονομικού εξαναγκασμού — δηλαδή όταν μια τρίτη χώρα ασκεί πίεση στην ΕΕ ή σε κράτος μέλος προς την κατεύθυνση μιας συγκεκριμένης επιλογής, σε οποιονδήποτε τομέα της αρμοδιότητάς τους, μέσω μέτρων που επηρεάζουν το εμπόριο ή τις επενδύσεις. Ένας από τους κύριους στόχους του κανονισμού είναι ουσιαστικά η αποτροπή και η πρόληψη του οικονομικού εξαναγκασμού. Ο νέος κανονισμός προβλέπει επίσης την ανάπτυξη διεθνούς συνεργασίας όσον αφορά τον οικονομικό εξαναγκασμό. Ο νέος κανονισμός αναμένεται να αρχίσει να ισχύει εντός του τέταρτου τριμήνου του 2023.
- Ο κανονισμός σχετικά με το **μέσο για τις διεθνείς δημόσιες συμβάσεις**⁸ άρχισε να ισχύει στις 29 Αυγούστου 2022 και θα επιτρέψει στην ΕΕ, μετά από ένα στάδιο έρευνας, να περιορίσει την πρόσβαση στις αγορές δημόσιων συμβάσεων της ΕΕ προμηθευτών από χώρες στις οποίες δεν υπάρχει αντίστοιχη πρόσβαση στις συμβάσεις τους. Η Επιτροπή δημοσίευσε στην πλατφόρμα Access2Markets ηλεκτρονικό έντυπο που μπορούν να χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη και ο κλάδος για την υποβολή καταγγελιών και, στην Επίσημη Εφημερίδα, κατευθυντήριες γραμμές για τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής των μέτρων του μέσου για τις διεθνείς δημόσιες συμβάσεις.

⁷ https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/protecting-against-coercion/qa-political-agreement-anti-coercion-instrument_el

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32022R1031>

- Ο κανονισμός για τις ξένες επιδοτήσεις⁹ άρχισε να ισχύει στις 12 Ιουλίου 2023, θεσπίζοντας ένα νέο και ολοκληρωμένο σύνολο κανόνων για την αντιμετώπιση των στρεβλώσεων που προκαλούν οι ξένες επιδοτήσεις οι οποίες χορηγούνται σε εταιρείες που ανταγωνίζονται στην εσωτερική αγορά ή υποβάλλουν προσφορές για διαγωνισμούς του δημόσιου τομέα. Οι κανόνες αυτοί καλύπτουν ένα κανονιστικό κενό στους κανόνες της ΕΕ για τον ανταγωνισμό, τις δημόσιες συμβάσεις και το εμπόριο.

I.2 Πεδίο εφαρμογής της παρούσας έκθεσης

Η παρούσα έκθεση είναι η τρίτη ενοποιημένη **ετήσια έκθεση**¹⁰ σχετικά με δράσεις για την εφαρμογή και την επιβολή των εμπορικών συμφωνιών προκειμένου να διασφαλίζονται η εφαρμογή και η επιβολή των πολυμερών δεσμεύσεων (ΠΟΕ) και των δεσμεύσεων που κατοχυρώνονται στις προτιμησιακές διμερείς εμπορικές συμφωνίες. Παρέχει επισκόπηση των κύριων δραστηριοτήτων και επιτευγμάτων, που πραγματοποιήθηκαν υπό την καθοδήγηση του επικεφαλής της Επιτροπής για την επιβολή των εμπορικών συμφωνιών (CTEO)¹¹ το 2022 και το πρώτο τρίμηνο του 2023.

Το **συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής**¹² περιέχει πρόσθετες πληροφορίες που συμπληρώνουν την ενότητα II.2 της έκθεσης σχετικά με 39 από τις σημαντικότερες προτιμησιακές διμερείς συμφωνίες της ΕΕ.

Ο **ιστότοπος της Επιτροπής**¹³ περιλαμβάνει πληροφορίες που συμπληρώνουν τις πληροφορίες που παρέχονται στην παρούσα έκθεση σχετικά με τα εξής: i) την εξέλιξη των εμπορικών συναλλαγών της ΕΕ με προτιμησιακούς εταίρους το 2022· ii) τη χρήση των δασμολογικών προτιμήσεων από τις εξαγωγές και τις εισαγωγές της ΕΕ ανά προτιμησιακό εμπορικό εταίρο, τόσο για την ΕΕ όσο και για τα κράτη μέλη· και iii) τους συντελεστές πλήρωσης των δασμολογικών ποσοστώσεων.

Παρότι η παρούσα έκθεση επικεντρώνεται στην εφαρμογή και την επιβολή στο πλαίσιο των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ, θα πρέπει επίσης να εξεταστεί σε ευρύτερο πλαίσιο οικονομικής ασφάλειας και δραστηριοτήτων επιβολής σε συγκεκριμένους τομείς για τους οποίους η Επιτροπή **υποβάλλει χωριστές εκθέσεις**:

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32022R2560&qid=1673254237527>

¹⁰ Η πρώτη έκθεση δημοσιεύθηκε στις 11 Οκτωβρίου 2022 και είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2021\)654&lang=el](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2021)654&lang=el).

¹¹ Πληροφορίες σχετικά με τον ρόλο του CTEO διατίθενται στη διεύθυνση: https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/chief-trade-enforcement-officer_en

¹² βλ. επίσης έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής — Ατομικά ενημερωτικά δελτία σχετικά με την εφαρμογή των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ — **SWD (2023) 740** <https://circabc.europa.eu/ui/group/7fc51410-46a1-4871-8979-20cce8df0896/library/e0e79f42-9797-4d5d-a5c3-f00eb26b8676/details>

¹³ Επιτροπή / ΓΔ TRADE· σελίδα εφαρμογής και επιβολής: https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/implementing-and-enforcing-eu-trade-agreements_en

- **χρήση μέσων εμπορικής άμυνας** (μέτρα αντιντάμπινγκ, μέτρα κατά των επιδοτήσεων και διασφαλίσεις), που καλύπτεται από τις ετήσιες εκθέσεις της Επιτροπής για την εμπορική άμυνα¹⁴.
- παρακολούθηση και αντιμετώπιση της παραποίησης/απομίμησης, της πειρατείας και άλλων παραβιάσεων των **δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας** (ΔΔΙ), που καλύπτονται από τις εναλλασσόμενες ανά διετία δημοσιεύσεις των εκθέσεων της Επιτροπής για τα ΔΔΙ¹⁵ και του καταλόγου παρακολούθησης της πειρατείας¹⁶.
- - ο **έλεγχος των άμεσων ξένων επενδύσεων** και ο **έλεγχος των εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης**, που αποτελούν τους στρατηγικούς ελέγχους του εμπορίου και των επενδύσεων της ΕΕ για την ασφάλεια (STICS), καλύπτονται από τις ετήσιες εκθέσεις της Επιτροπής σχετικά με τον έλεγχο των άμεσων ξένων επενδύσεων¹⁷ και σχετικά με τον κανονισμό για τον έλεγχο των εξαγωγών¹⁸.
- εφαρμογή του καθεστώτος του **συστήματος γενικευμένων προτιμήσεων (ΣΓΠ) της ΕΕ**¹⁹, που καλύπτεται από τις εκθέσεις της Επιτροπής για το ΣΓΠ.

¹⁴ 41η έκθεση της Επιτροπής για την εμπορική άμυνα, που εκδόθηκε στις 6 Σεπτεμβρίου 2023: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A52023DC0506&qid=1694161661994> και έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52023SC0287&qid=1694161661994>

¹⁵ Η τελευταία έκθεση σχετικά με την προστασία και την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ) σε τρίτες χώρες δημοσιεύθηκε στις 17 Μαΐου 2023 και είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://policy.trade.ec.europa.eu/news/commission-releases-its-report-intellectual-property-rights-third-countries-2023-05-17_el

¹⁶ Ο τελευταίος κατάλογος παρακολούθησης της πειρατείας δημοσιεύθηκε την 1η Δεκεμβρίου 2022 και είναι διαθέσιμος στη διεύθυνση: https://policy.trade.ec.europa.eu/news/commission-publishes-latest-counterfeit-and-piracy-watch-list-2022-12-01_el

¹⁷ Τρίτη ετήσια έκθεση σχετικά με τον έλεγχο των άμεσων ξένων επενδύσεων στην Ένωση και έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής της 19ης Οκτωβρίου 2023: [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2023\)590&lang=el](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2023)590&lang=el).

¹⁸ Στατιστική επικαιροποίηση σχετικά με τον έλεγχο των εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης (2021): [COMMISSION-STAFF-WORKING-DOCUMENT-Statistical-update-on-dual-use-export-control-2021-2.pdf](https://ec.europa.eu/europeansanctions.com/COMMISSION-STAFF-WORKING-DOCUMENT-Statistical-update-on-dual-use-export-control-2021-2.pdf) ([europeansanctions.com](https://ec.europa.eu/europeansanctions.com/))

¹⁹ Η τελευταία έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού ΣΓΠ: JOIN(2023) 34

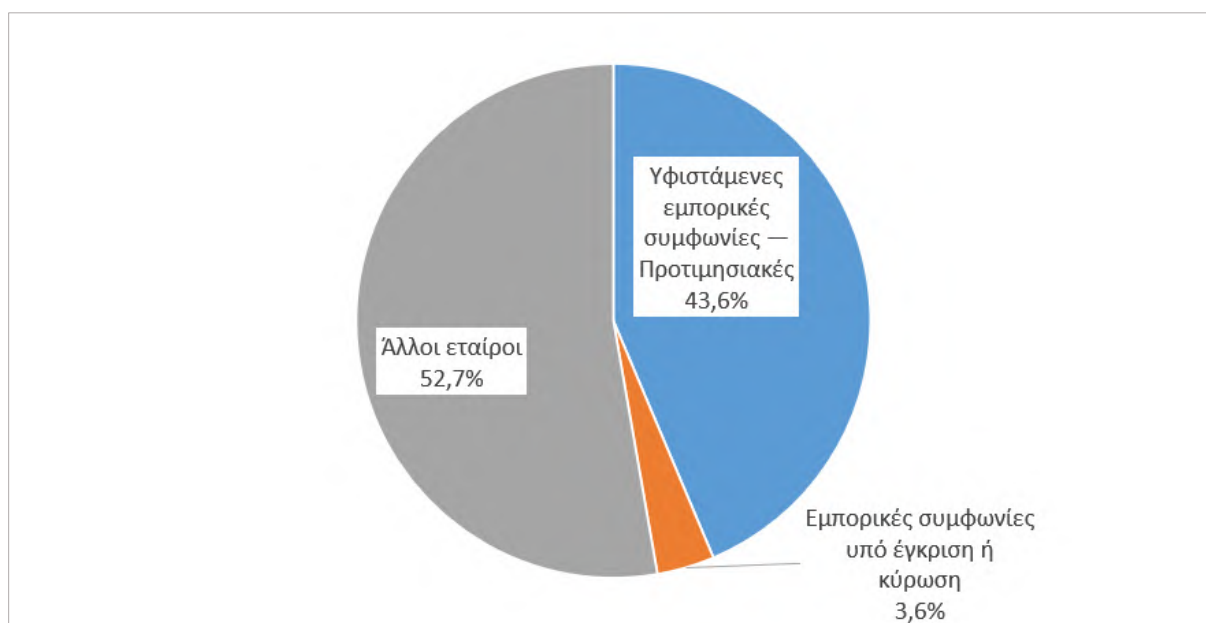
II. Πλήρης αξιοποίηση των ευκαιριών που προσφέρουν οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ

II.1 Συναλλαγές με προτιμησιακούς εταίρους — κυριότερες εξελίξεις το 2022

Το 2022 το 44 % των εμπορικών συναλλαγών της ΕΕ πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο προτιμησιακών εμπορικών συμφωνιών...

Οι εμπορευματικές συναλλαγές της ΕΕ με τους 74 προτιμησιακούς εταίρους της ανήλθαν σε 2 434 δισ. EUR το 2022, καλύπτοντας το 44 % του συνολικού εξωτερικού εμπορίου της ΕΕ²⁰. Οι εξαγωγές της ΕΕ προς προτιμησιακούς εταίρους έφτασαν τα 1 254 δισ. EUR και οι εισαγωγές της ΕΕ από το ίδιο σύνολο χωρών ανήλθαν σε 1 180 δισ. EUR. Με την προσθήκη των συμφωνιών που βρίσκονται σε στάδιο έγκρισης ή κύρωσης (3,6 %)²¹, το μερίδιο των προτιμησιακών συναλλαγών της ΕΕ θα αυξηθεί σε περισσότερο από 47 %.

Διάγραμμα 1: Εξωτερικό εμπόριο της ΕΕ (2022)

Πηγή: Eurostat, Comext (τα δεδομένα αντλήθηκαν τον Απρίλιο του 2023).

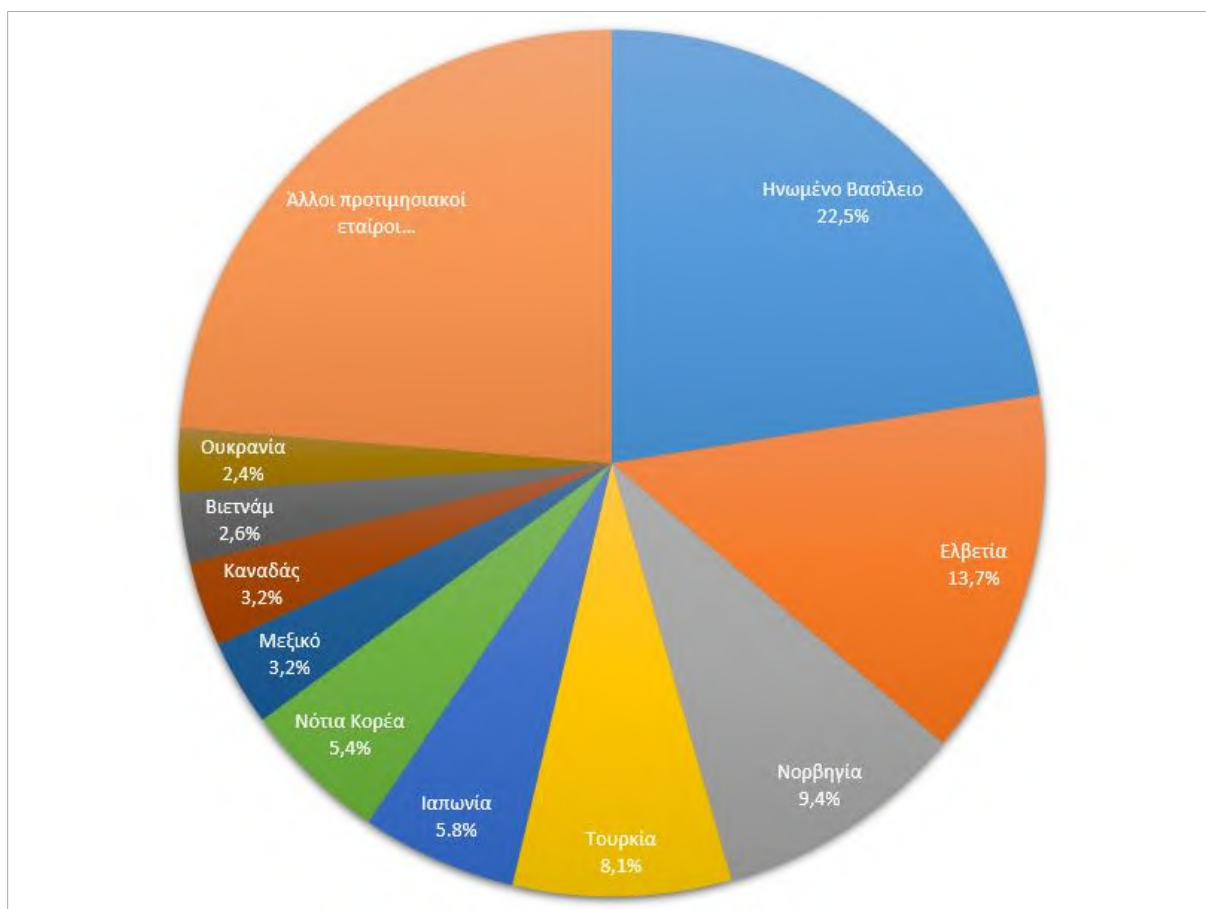
Όπως φαίνεται στο διάγραμμα 2 κατωτέρω, το Ηνωμένο Βασίλειο παραμένει ο μεγαλύτερος προτιμησιακός εταίρος της ΕΕ, αντιπροσωπεύοντας το 22,5 % των εμπορικών συναλλαγών της ΕΕ με τους 74 προτιμησιακούς εταίρους, ακολουθούμενο από την Ελβετία (13,7 %), τη

²⁰ Το 44 % (γαλάζιο κομμάτι στο γράφημα) περιλαμβάνει επίσης το Μεξικό και τη Χιλή, με τα οποία η ΕΕ εφαρμόζει τις υφιστάμενες εμπορικές συμφωνίες, εν αναμονή της επικύρωσης των εκσυγχρονισμένων συμφωνιών.

²¹ Εκτός από τη Νέα Ζηλανδία και τους εταίρους της Mercosur (Αργεντινή, Βραζιλία, Ουρουγουάη και Παραγουάη), οι χώρες αυτές είναι οι εξής: Αϊτή, Γκάμπια, Γουινέα, Γουινέα Μπισάου, Κένυα, Λιβερία, Μάλι, Μαυριτανία, Μπενίν, Μπουρκίνα Φάσο, Μπουρούντι, Νίγηρας, Νιγηρία, Ουγκάντα, Πράσινο Ακρωτήριο, Ρουάντα, Σενεγάλη, Σιέρα Λεόνε, Τανζανία και Τόγκο βλ.: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/negotiations-and-agreements_en..

Νορβηγία (9,4 %), την Τουρκία (8,1 %), και την Ιαπωνία (5,8 %). Αθροιστικά, οι πέντε αυτοί εταίροι αντιπροσώπευαν σχεδόν το 60 % του προτιμησιακού εμπορίου της ΕΕ το 2022.

Διάγραμμα 2: Εμπορευματικές συναλλαγές της ΕΕ κατά προτιμησιακό εταίρο (2022)

Πηγή: Eurostat, Comext (τα δεδομένα αντλήθηκαν τον Απρίλιο του 2023).

Όσον αφορά τις εμπορικές συναλλαγές της ΕΕ με τον υπόλοιπο κόσμο το 2022, το Ηνωμένο Βασίλειο παρέμεινε συνολικά ο τρίτος μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος, πίσω από τις ΗΠΑ και την Κίνα, ενώ η Ελβετία βρίσκεται στην τέταρτη θέση, ακολουθούμενη από τη Ρωσία. Η Νορβηγία, η Τουρκία, η Ιαπωνία, η Νότια Κορέα και η Ινδία βρίσκονται στην έκτη έως δέκατη θέση, μπροστά από την Ουκρανία (τον 15ο μεγαλύτερο εμπορικό εταίρο της ΕΕ συνολικά).

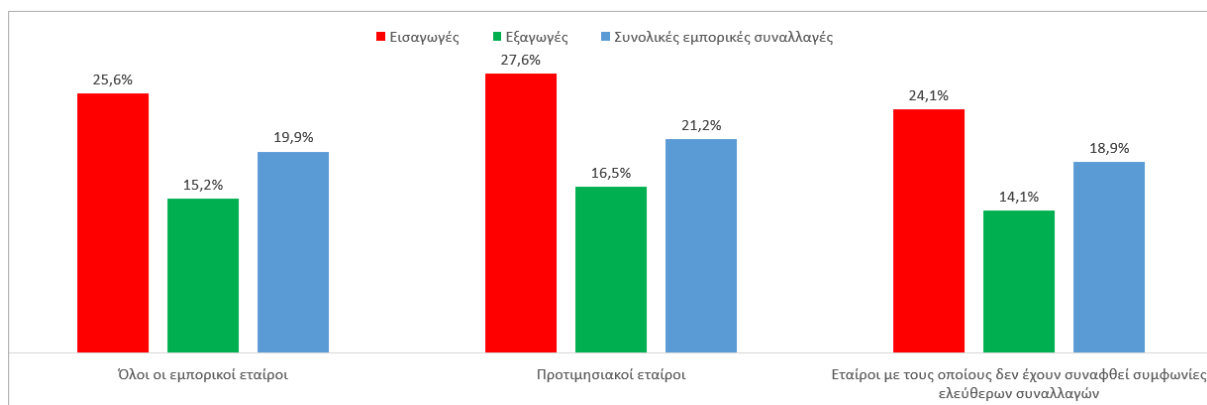
Οι εξαγωγές της ΕΕ προς τη Ρωσία μεταξύ 2021 και 2022 σημείωσαν πτώση κατά 38 % σε όρους αξίας (από 89 δις. EUR στα 55 δις. EUR), αλλά μειώθηκαν κατά το ήμισυ όσον αφορά τον όγκο (από 16 σε 8 εκατ. τόνους). Κατά την ίδια περίοδο, οι εισαγωγές της ΕΕ από τη Ρωσία αυξήθηκαν κατά 24 % σε όρους αξίας λόγω της σημαντικής ανόδου των τιμών της ενέργειας, ενώ μειώθηκαν κατά 33 % όσον αφορά τους όγκους (από 386 σε 258 εκατ. τόνους). Παράλληλα, αυξήθηκαν οι εισαγωγές σημαντικών εισροών, όπως τα ενεργειακά προϊόντα και οι πρώτες ύλες, από προτιμησιακούς και άλλους εμπορικούς εταίρους της ΕΕ. Για παράδειγμα, κατά το πρώτο τρίμηνο του 2023 το μερίδιο της Ρωσίας

στις ενωσιακές εισαγωγές ενεργειακών προϊόντων ήταν μικρότερο από το ένα τέταρτο του συνδυασμένου μεριδίου της Νορβηγίας, του Ηνωμένου Βασιλείου και των ΗΠΑ.

Οι εμπορευματικές συναλλαγές της ΕΕ με προτιμησιακούς εταίρους συνέχισαν να αυξάνονται με υψηλότερους ρυθμούς απ' ό,τι οι συνολικές εμπορικές συναλλαγές της ΕΕ, εξαιρουμένων των συναλλαγών ενεργειακών προϊόντων

Όπως και κατά την περίοδο 2020-2021, μεταξύ του 2021 και του 2022 οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ της ΕΕ και των προτιμησιακών εταίρων αυξήθηκαν με υψηλότερους ρυθμούς κατ' αξία (σε ποσοστό 21,2 %) σε σχέση με τις εμπορικές συναλλαγές της ΕΕ με μη προτιμησιακούς εταίρους (18,9 %) και με όλους τους εμπορικούς εταίρους (19,9 %), όταν εξαιρούνται τα ενεργειακά προϊόντα.

Διάγραμμα 3: Ετήσια αύξηση των εμπορευματικών συναλλαγών της ΕΕ ανά τύπο εταίρου (2021-2022), εξαιρουμένης της ενέργειας

Πηγή: Eurostat, Comext (τα δεδομένα αντλήθηκαν τον Απρίλιο του 2023).

Το εμπόριο γεωργικών ειδών διατροφής με προτιμησιακούς εταίρους εξακολουθεί να αποτελεί ισχυρό πυλώνα της παγκόσμιας θέσης του συνασπισμού ως κορυφαίου εμπόρου

Η ΕΕ εξακολουθεί να κατέχει την πρώτη θέση παγκοσμίως στο εμπόριο γεωργικών προϊόντων διατροφής, με εισαγωγές ύψους 171 δισ. EUR και εξαγωγές ύψους 229 δισ. EUR το 2022. Παρά τις παγκόσμιες αυξήσεις των τιμών, ο όγκος των γεωργικών προϊόντων διατροφής που αποτελούν αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών γενικά δεν μειώθηκε το 2022, ενώ μάλιστα ορισμένες φορές σημείωσε αύξηση. Το **ευρύ δίκτυο εμπορικών συμφωνιών** της ΕΕ συνέβαλε στην εξέλιξη αυτή.

Το 2022 το **εμπόριο γεωργικών ειδών διατροφής** της ΕΕ με τους 74 προτιμησιακούς εταίρους αυξήθηκε κατά 21,2 %. Αυτό το ποσοστό αύξησης ήταν το ίδιο με το ποσοστό αύξησης των συνολικών εμπορευματικών συναλλαγών της ΕΕ (εξαιρουμένης της ενέργειας), παρόμοιο με το ποσοστό αύξησης του εμπορίου γεωργικών ειδών διατροφής μεταξύ της ΕΕ και όλων των εμπορικών εταίρων, το οποίο αντιστοιχούσε στο 22,2 %, και χαμηλότερο από το ποσοστό αύξησης του εμπορίου γεωργικών ειδών διατροφής μεταξύ της ΕΕ και των εταίρων με τους οποίους δεν έχουν συναφθεί εμπορικές συμφωνίες (23,3 %).

Οι εξαγωγές γεωργικών ειδών διατροφής σε προτιμησιακούς εταίρους σημείωσαν εντονότερη αύξηση (κατά 17,5 %) σε σχέση με τις εξαγωγές γεωργικών προϊόντων διατροφής της ΕΕ σε όλους τους εμπορικούς εταίρους, οι οποίες αυξήθηκαν σε ποσοστό 15,8 % κατά την ίδια περίοδο, και με υψηλότερο ρυθμό απ' ό,τι οι εξαγωγές σε μη προτιμησιακούς εταίρους, οι οποίες σημείωσαν επίσης σημαντική άνοδο, αλλά κατά 13,5 %. Οι αγροδιατροφικοί τομείς που αποτέλεσαν κινητήρια δύναμη αυτής της τάσης ήταν τα δημητριακά και τα παρασκευάσματα με βάση τα δημητριακά, ακολουθούμενα από τα γαλακτοκομικά προϊόντα.

Το **Ηνωμένο Βασίλειο** παρέμεινε ο υπ' αριθμόν ένα προορισμός για τις εξαγωγές γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ μεταξύ των προτιμησιακών εταίρων²², καθώς και συνολικά²³, αντιπροσωπεύοντας πάνω από το ένα πέμπτο (21 %) των συνολικών εξαγωγών της ΕΕ. Το Ηνωμένο Βασίλειο ήταν επίσης ο εξαγωγικός προορισμός στον οποίο οι εξαγωγές της ΕΕ σημείωσαν τη μεγαλύτερη αύξηση το 2022 (δηλαδή + 5,9 δις. EUR κατ' αξία, ή + 14 %), ακολουθούμενο από τις Ηνωμένες Πολιτείες και το Μαρόκο. Οι Ηνωμένες Πολιτείες παρέμειναν ο υπ' αριθμόν δύο προορισμός των εξαγωγών γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ συνολικά κατ' αξία, μετά το Ηνωμένο Βασίλειο, ακολουθούμενες από την Κίνα και την Ελβετία.

Το 2022 το ποσοστό αύξησης των **ενωσιακών εισαγωγών γεωργικών ειδών διατροφής** από προτιμησιακούς εταίρους ήταν ελαφρώς χαμηλότερο για τους προτιμησιακούς εταίρους (δηλαδή 28 %) σε σύγκριση με την αύξηση των εισαγωγών από όλους τους εταίρους (32 %) και σε σύγκριση με την αύξηση των εισαγωγών από εταίρους με τους οποίους δεν έχουν συναφθεί εμπορικές συμφωνίες (37,1 %). Η χαμηλότερη αύξηση για τους προτιμησιακούς εταίρους είναι πιθανό να συνδέεται με την αντίστοιχη σύνθεση των εισαγωγών. Για παράδειγμα, οι ενωσιακές εισαγωγές προϊόντων ελαιούχων σπόρων (π.χ. σπόρων σόγιας) και καφέ, δύο βασικών εισαγόμενων εμπορευμάτων των οποίων οι τιμές (και, κατ' επέκταση, η αξία των εισαγωγών) σημείωσαν τη μεγαλύτερη άνοδο, προέρχονται σχεδόν εξ ολοκλήρου από μη προτιμησιακές χώρες (δηλαδή Βραζιλία, Αργεντινή και Ηνωμένες Πολιτείες).

Το **Ηνωμένο Βασίλειο ήταν επίσης η υπ' αριθμόν ένα πηγή εισαγωγών γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ συνολικά** (9 % των συνολικών εισαγωγών), με αύξηση της τάξης του 28,4 % (η οποία συμβαδίζει με τη μέση αύξηση από όλους τους προτιμησιακούς εταίρους). Η κατάσταση αυτή ήταν αντίστροφη της κατάστασης του 2021, έτος κατά το οποίο οι εισαγωγές μειώθηκαν κατά 24,5 %. Αποτελεί επίσης ένδειξη της εξοικείωσης των εμπόρων του Ηνωμένου Βασιλείου με τους ελέγχους και τις επιθεωρήσεις για την υγεία των φυτών και των ζώων (ΥΦΠ) που εφαρμόζει η ΕΕ, μεταξύ άλλων και σε φορτία γεωργικών ειδών διατροφής, από τον Ιανουάριο του 2021.

Το 2022 η **Ουκρανία** ήταν η δεύτερη μεγαλύτερη πηγή εισαγωγών γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ μεταξύ των προτιμησιακών εταίρων (με 8 % των εισαγωγών).

²² Η Ελβετία, ο προορισμός του 5 % των εξαγωγών της ΕΕ το 2022, και η Ιαπωνία (4 %) ήταν ο δεύτερος και ο τρίτος προορισμός αντίστοιχα μεταξύ των προτιμησιακών εταίρων της ΕΕ.

²³ Οι Ηνωμένες Πολιτείες κατείχαν τη δεύτερη θέση, με 13 % των εξαγωγών της ΕΕ το 2022, ακολουθούμενες από την Κίνα με το 7 % των συνολικών εξαγωγών γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ.

Οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ διευκολύνουν επίσης τη διαφοροποίηση και συνέβαλαν στη βελτίωση της επισιτιστικής ασφάλειας

Το 2022 οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ στήριξαν τη διαφοροποίηση του εμπορίου γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ από τη Ρωσία προς άλλους εμπορικούς εταίρους και συνέβαλαν στην αντιμετώπιση των προκλήσεων επισιτιστικής ασφάλειας τόσο στην ΕΕ όσο και στις χώρες-εταίρους μετά τον απρόκλητο και αδικαιολόγητο επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας:

- το 2022 η Ουκρανία ξεπέρασε τις Ηνωμένες Πολιτείες ως τρίτη μεγαλύτερη πηγή εισαγωγών γεωργικών ειδών διατροφής συνολικά (μετά τη Βραζιλία και το Ηνωμένο Βασίλειο).
- Σύμφωνα με τη δέσμευσή της για παγκόσμια επισιτιστική ασφάλεια, η οποία έχει πληγεί από τον απρόκλητο και αδικαιολόγητο επιθετικό πόλεμο κατά της Ουκρανίας, η ΕΕ αύξησε το 2022 τις εξαγωγές σίτου προς τη Νότια Γειτονία, ιδίως προς την Αλγερία (4,9 εκατομμύρια τόνους), το Μαρόκο (4,1 εκατομμύρια τόνους) και την Αίγυπτο (2,9 εκατομμύρια τόνους). Η αύξηση αυτή διευκολύνθηκε από τις συμφωνίες σύνδεσης μεταξύ της ΕΕ και των εν λόγω εταίρων.

Σε αντίθεση με τις συνολικές εμπορικές συναλλαγές, η ΕΕ εξακολούθησε να διατηρεί πλεόνασμα στις εμπορευματικές συναλλαγές με προτιμησιακούς εταίρους, παρόλο που το πλεόνασμα μειώνεται

Το 2022, σε αντίθεση με τις συνολικές εμπορικές συναλλαγές, η ΕΕ κατέγραψε πλεόνασμα ύψους 73 δισ. EUR στις εμπορευματικές συναλλαγές της με προτιμησιακούς εταίρους. Το πλεόνασμα αυτό συνιστούσε μείωση κατά 131 δισ. EUR έναντι 204 δισ. EUR το 2021. Πάνω από το 60 % του πλεονάσματος της ΕΕ με προτιμησιακούς εταίρους μπορεί να αποδοθεί στον αγροδιατροφικό τομέα.

Αντίθετα, οι εμπορευματικές συναλλαγές της ΕΕ με τον υπόλοιπο κόσμο παρουσίασαν έλλειμμα ύψους 432 δισ. EUR, έναντι πλεονάσματος 55 δισ. EUR το 2021, φθάνοντας στο χαμηλότερο επίπεδό τους από το 2002. Το εν λόγω έλλειμμα ήταν ιδίως αποτέλεσμα της απότομης αύξησης της αξίας των ενεργειακών προϊόντων, η οποία ξεκίνησε προς το τέλος του 2021 και συνεχίστηκε κατά τη διάρκεια του 2022. Οι εισαγωγές ενεργειακών προϊόντων εκτινάχθηκαν κατά 113,5 % σε αξία σε σύγκριση με το 2021. Το ποσοστό αυτό αντιπροσώπευε πρόσθετο ποσό ύψους 443,3 δισ. EUR, δηλαδή το 50 % της συνολικής αύξησης των εισαγωγών της ΕΕ.

Το 2022 η Επιτροπή, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των αντίστοιχων κανονισμών, παρακολούθησε και πάλι τις εισαγωγές ορισμένων βιομηχανικών προϊόντων και γεωργικών ειδών διατροφής στην ΕΕ.

Ειδικές υποχρεώσεις παρακολούθησης για το εμπόριο αγαθών με τη Νότια Κορέα και τους εταίρους της Λατινικής Αμερικής

Η Επιτροπή, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 511/2011²⁴, παρακολούθησε τις εισαγωγές της Νότιας Κορέας που αφορούσαν βασικά εξαρτήματα αυτοκινήτων και ηλεκτρονικά είδη από τους σημαντικότερους προμηθευτές εκτός ΕΕ. Το 2022 οι εισαγωγές κινητήρων καύσης (βενζίνης και ντίζελ) και εξαρτημάτων από τη Νότια Κορέα αυξήθηκαν σε σύγκριση με το 2021 (+ 8 %), όπως και οι εισαγωγές βασικών εξαρτημάτων αυτοκινήτων (+ 11 %). Με βάση αυτές τις εμπορικές στατιστικές, δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθεί σύνδεση μεταξύ της προσαρμογής της επιστροφής δασμών βάσει της εμπορικής συμφωνίας με τη Νότια Κορέα και της αύξησης των εισαγωγών αυτοκινήτων από τη Νότια Κορέα στην ΕΕ (κατά 29%).

Η Επιτροπή παρακολούθησε επίσης τις εισαγωγές **νωπών μπανανών από την Κολομβία, τον Ισημερινό και το Περού καθώς και από την Κεντρική Αμερική** στην ΕΕ, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 19/2013²⁵ και (ΕΕ) αριθ. 20/2013²⁶. Στις 29 Αυγούστου 2022 υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναλυτική έκθεση²⁷ σχετικά με τη λειτουργία της αγοράς μπανάνας της ΕΕ μετά τη λήξη του μηχανισμού σταθεροποίησης για τις μπανάνες. Η έκθεση επιβεβαίωσε ότι η εμπορική πολιτική της ΕΕ διασφάλισε τη σωστή ισορροπία μεταξύ των διαφόρων στόχων, τηρώντας τις διεθνείς υποχρεώσεις και, παράλληλα, ανταποκρινόμενη στα αυξημένα επίπεδα κατανάλωσης στην ΕΕ. Το 2022 οι ενωσιακές εισαγωγές νωπών μπανανών από την Κολομβία αυξήθηκαν κατά 1,6 %, ενώ οι εισαγωγές από τον Ισημερινό και το Περού μειώθηκαν κατά 11 % και 20 % σε σύγκριση με το 2021. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να αναλύει τακτικά την κατάσταση της αγοράς και των ενωσιακών παραγωγών μπανάνας και, αν χρειαστεί, να εξετάζει την κατάσταση από κοινού με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Οι συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών σημείωσαν αύξηση και η ΕΕ διατήρησε πλεόνασμα τόσο με τους προτιμησιακούς εταίρους όσο και με τον υπόλοιπο κόσμο

Το 2021 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία) οι συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών και με τους 74 προτιμησιακούς εταίρους ανήλθαν σε 925,944 εκατ. EUR (46 % των συνολικών συναλλαγών στον τομέα των υπηρεσιών της ΕΕ). Το ποσό αυξήθηκε κατά 6,7 %, δηλαδή σε χαμηλότερο επίπεδο από τις συναλλαγές της ΕΕ στον τομέα των υπηρεσιών με τον υπόλοιπο κόσμο, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 10 %, και από τις συναλλαγές με μη προτιμησιακούς εμπορικούς εταίρους, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 13 %.

²⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 511/2011 (ΕΕ L 145 της 31.5.2011, σ. 19): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/ALL/?uri=CELEX:32011R0511..>

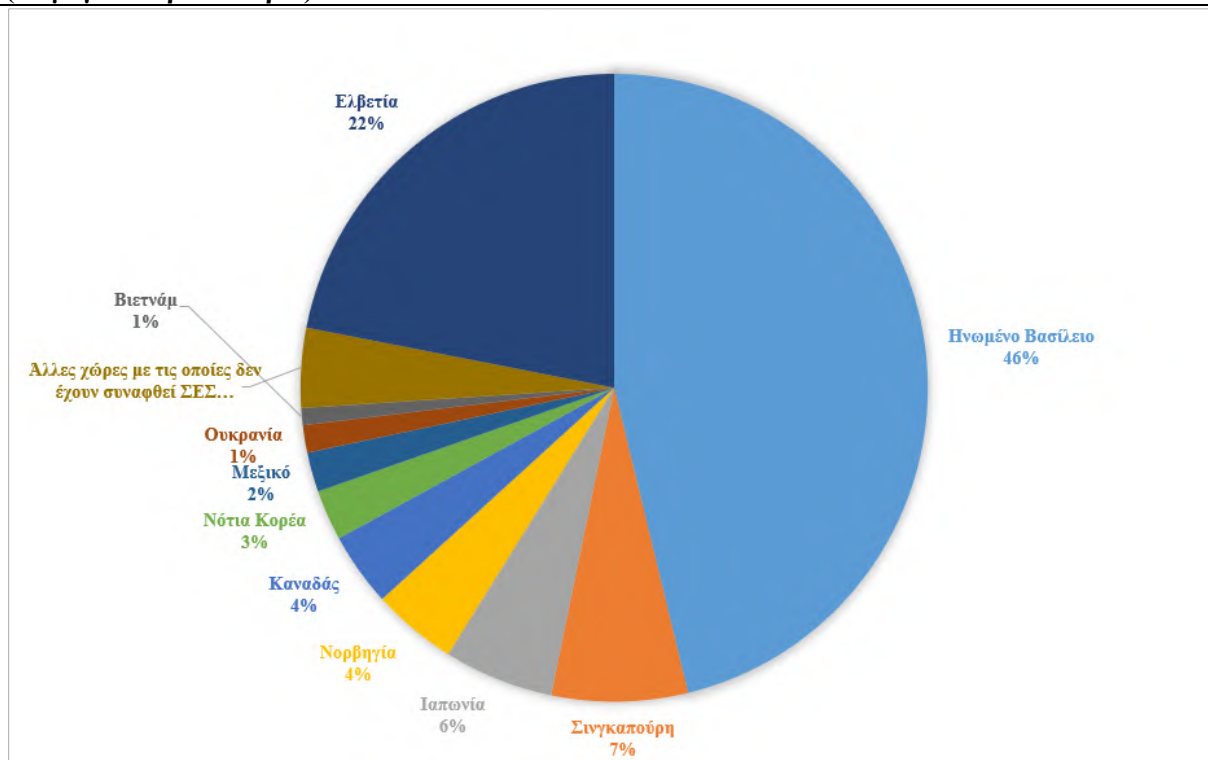
²⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 19/2013 (ΕΕ L 17 της 19.1.2013, σ. 1): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0019..>

²⁶ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 20/2013 (ΕΕ L 17 της 19.1.2013, σ. 13): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0020..>

²⁷ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11960-2022-INIT/el/pdf>

Το 2021 το πλεόνασμα της ΕΕ στις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών αυξήθηκε, τόσο με τους προτιμησιακούς εταίρους (άνοδος κατά 57 δισ. EUR από 79 δισ. EUR το 2020 σε 136 δισ. EUR το 2021) όσο και με όλους τους εμπορικούς εταίρους. Για την τελευταία ομάδα, η άνοδος ήταν ακόμη πιο αλματώδης, παρότι ξεκίνησε από χαμηλότερο επίπεδο (δηλαδή αύξηση κατά 112 δισ. EUR από 9 δισ. EUR το 2020 σε 121 δισ. EUR το 2021).

Διάγραμμα 4: Συναλλαγές της ΕΕ στον τομέα των υπηρεσιών ανά προτιμησιακό εταίρο, 2021 (10 μεγαλύτεροι εταίροι)

Πηγή: Eurostat, ισοζύγιο πληρωμών (BOP_ITS6_DET τα δεδομένα αντλήθηκαν τον Απρίλιο του 2023).

Το 2021 οι συνολικές συναλλαγές της ΕΕ στον τομέα των υπηρεσιών ανήλθαν σε 2 τρισεκατομμύρια EUR, ποσό που αντιστοιχεί στο ένα τρίτο των συνολικών συναλλαγών της ΕΕ το 2022²⁸. Η ΕΕ είναι ο μεγαλύτερος εξαγωγέας υπηρεσιών παγκοσμίως, με το 26 % των παγκόσμιων εξαγωγών.

Π.2 Προώθηση της εφαρμογής των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ στην Ασία, την Αμερική, τη Γειτονία και τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού

²⁸ Τα τελευταία στοιχεία για τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών είναι του 2021, τα οποία αντλήθηκαν από τις στατιστικές της Eurostat για το ισοζύγιο πληρωμών:

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/BOP_ITS6_DET_custom_6174487/default/table;data for

Η παρούσα υποενότητα επικεντρώνεται στην εφαρμογή και την επιβολή των διμερών εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ. Αποτυπώνει τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή εργάζεται, αφενός, για να διασφαλίσει ότι οι εταιρείες ενημερώνονται σχετικά με τις ευκαιρίες που προσφέρουν οι εμπορικές συμφωνίες και, αφετέρου, για να παρακολουθεί την υλοποίηση των αντίστοιχων δεσμεύσεων από τις χώρες-εταίρους. Όπου κρίθηκε αναγκαίο, η Επιτροπή ενίσχυσε την επιβολή. Στο πλαίσιο αυτό, ο έγκαιρος εντοπισμός, η πρόληψη και η άρση των εμποδίων πρόσβασης στην αγορά και των παραβιάσεων των διατάξεων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη εξακολούθησαν να αποτελούν προτεραιότητα και επιδιώχθηκαν σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι αντιπροσωπείες της ΕΕ²⁹ διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη στήριξη αυτής της προσπάθειας.

A. Επικοινωνία και προώθηση των οφελών των εμπορικών συμφωνιών

Η διευκόλυνση της ενημέρωσης των επιχειρήσεων για τις εμπορικές συμφωνίες εξακολουθεί να αποτελεί προτεραιότητα

Η Επιτροπή συνέχισε να καταβάλλει προσπάθειες για την αύξηση της ενημέρωσης σχετικά με τις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ και τα πλεονεκτήματα που προσφέρουν για τις εταιρείες της ΕΕ όταν αυτές ανταγωνίζονται σε αγορές τρίτων χωρών. Ο στόχος αυτός είναι ουσιώδης ιδίως για τις ΜΜΕ. Για την επίτευξή του εκδόθηκαν οδηγοί για τις νέες και τις υφιστάμενες συμφωνίες και τα ειδικά τους στοιχεία και διοργανώθηκαν εκδηλώσεις υποστηριζόμενες από έργα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ.

Ενδεικτικά παραδείγματα:

- **Κοινή εκδήλωση** που διοργανώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2022 για τον **εορτασμό της πέμπτης επετείου της ΣΟΕΣ**, στην οποία συμμετείχαν 90 άτομα. Η εν λόγω εκδήλωση συνδιοργανώθηκε από την Επιτροπή και το EUCCAN, το Εμπορικό Επιμελητήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον Καναδά.
- **Αναλυτικοί οδηγοί για τις υφιστάμενες συμφωνίες**, όπως ο οδηγός για τους προμηθευτές της ΕΕ σχετικά με **τις δημόσιες συμβάσεις στην Ιαπωνία**³⁰. Ο οδηγός έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει τις εταιρείες στην ΕΕ που επιδιώκουν να παρέχουν έργα, αγαθά ή υπηρεσίες σε δημόσιους φορείς στην Ιαπωνία μέσω δημόσιων συμβάσεων ή παρόμοιων διαδικασιών.
- **Πληθώρα υλικού που θα ενημερώνει τα ενδιαφερόμενα μέρη και θα τα βοηθά να προετοιμαστούν ενόψει νέων συμφωνιών** εν αναμονή της έναρξης ισχύος τους. Για παράδειγμα, τον Δεκέμβριο του 2022, όταν η ΕΕ ολοκλήρωσε τις διαπραγματεύσεις

²⁹ Περισσότεροι από 200 υπάλληλοι της ΓΔ Εμπορίου συμμετέχουν σε περισσότερες από 50 αντιπροσωπείες της ΕΕ και ασχολούνται με εμπορικά θέματα.

³⁰ Ο οδηγός εξηγεί τις κύριες αλλαγές στο πεδίο εφαρμογής των δραστηριοτήτων δημόσιων συμβάσεων που επέφερε η συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ιαπωνίας και παρέχει επισκόπηση των ενισχυμένων κανόνων που σχετίζονται με τη διαφάνεια: https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/country-assets/tradoc_159028.pdf

με τη Χιλή για μια προηγμένη συμφωνία-πλαίσιο, ανέλαβε δράση αυτού του είδους, δημοσιεύοντας μεταξύ άλλων ενημερωτικά δελτία και ενημερωτικά γραφήματα. Παρόμοια προσπάθεια καταβλήθηκε όταν η ΕΕ ολοκλήρωσε τις διαπραγματεύσεις τον Ιούνιο του 2022 σχετικά με την οικεία μελλοντική, πλέον σύγχρονη εμπορική συμφωνία με τη **Νέα Ζηλανδία**, και πάλι για την υπογραφή της συμφωνίας ένα έτος αργότερα, στις 9 Ιουλίου 2023. Το υλικό που εκδόθηκε για τις περιστάσεις αυτές περιλάμβανε ενημερωτικό δελτίο, ενημερωτικά γραφήματα και έγγραφο συχνών ερωτήσεων³¹.

B. Εφαρμογή των διμερών εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ

Καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής των διμερών εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ, η Επιτροπή χρησιμοποιεί **θεσμικές δομές** για πολλούς διαφορετικούς στόχους, από την πρόληψη των εμποδίων και την άρση τους έως τη συνεργασία με τις χώρες-εταίρους και τις διαπραγματεύσεις για πρόσθετη πρόσβαση στην αγορά. Κατά την περίοδο αναφοράς επιτεύχθηκε ικανοποιητική πρόοδος, όπως θα καταδειχθεί στην επόμενη ενότητα, μεταξύ άλλων με τη βοήθεια μεμονωμένων παραδειγμάτων.

Η Επιτροπή συνέχισε να συνεργάζεται με τις χώρες-εταίρους στο πλαίσιο μεικτών εμπορικών επιτροπών για την αύξηση της πρόσβασης στην αγορά για τις εξαγωγές της ΕΕ

Για παράδειγμα, στις 30 Νοεμβρίου 2022 η **επιτροπή εμπορίου ΕΕ-Νότιας Κορέας** εξέδωσε απόφαση για την προσθήκη 44 επιπλέον γεωγραφικών ενδείξεων (ΓΕ) της ΕΕ και 41 γεωγραφικών ενδείξεων της Νότιας Κορέας που καλύπτονται από την εμπορική συμφωνία ΕΕ-Νότιας Κορέας από την 1η Ιανουαρίου 2023.

Στις 20 Δεκεμβρίου 2022, κατά την πρώτη **συνεδρίαση της τελωνειακής επιτροπής ΕΕ-Σιγκαπούρης**, αποφασίστηκε να αντικατασταθεί το σύστημα των «εγκεκριμένων εξαγωγών» με «εγγεγραμμένους εξαγωγείς» (με την τροποποίηση του αντίστοιχου πρωτοκόλλου)³². Ως αποτέλεσμα της αλλαγής αυτής, οι εξαγωγείς μύρας της ΕΕ μπορούν να έχουν ευκολότερη πρόσβαση σε δασμολογικές προτιμήσεις από την 1η Ιανουαρίου 2023.

Οι δομές των επιτροπών συνέβαλαν επίσης στον εντοπισμό και στην πρόληψη των εμποδίων σε πρώιμο στάδιο

- Για παράδειγμα, η συνεργασία στο πλαίσιο της εμπορικής συμφωνίας **ΕΕ-Ανδεων** βοήθησε την Επιτροπή να **αποτρέψει** δύο εμπόδια στην **Κολομβία**: το πρώτο εμπόδιο αφορούσε τα **οινοπνευματώδη ποτά** που θα υποχρέωνε, σε διαφορετική περίπτωση, τους εξαγωγείς να παρέχουν πρόσθετα πιστοποιητικά ορθής παρασκευαστικής πρακτικής. Η Κολομβία συμφώνησε να τροποποιήσει τη νομοθεσία της προκειμένου

³¹ [Η εμπορική συμφωνία ΕΕ-Νέας Ζηλανδίας απελευθερώνει το δυναμικό της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης \(europa.eu\)](https://europa.eu).

³² Το πρωτόκολλο 1 της εμπορικής συμφωνίας ΕΕ-Σιγκαπούρης αφορά τον ορισμό της έννοιας «καταγόμενα προϊόντα» ή «προϊόντα καταγωγής» και τις μεθόδους διοικητικής συνεργασίας.

να άρει αυτή την απαίτηση και η Επιτροπή συνεχίζει να παρακολουθεί την κατάσταση. Εν αναμονή της έκδοσης νέας νομοθεσίας, βρέθηκε προσωρινή λύση. Το δεύτερο αφορούσε **απαιτήσεις σχετικά με τη χρήση εμπλουτισμένου αλεύρου**, μεταξύ άλλων και για τα προϊόντα με χαμηλή περιεκτικότητα σε αλεύρι, οι οποίες θα παρεμπόδιζαν τις εισαγωγές της ΕΕ.

Η διμερής συνεργασία στο πλαίσιο της συμφωνίας σύνδεσης της ΕΕ με την **Τυνησία** το 2022 βοήθησε την πλευρά της ΕΕ να **αποτρέψει την αύξηση των δασμών του μάλλον ευνοούμενου κράτους (ΜΕΚ)** που προβλέπονται σε νέο νόμο περί χρηματοδότησης του Δεκεμβρίου 2021, οι οποίοι θα επηρέαζαν ορισμένα βιομηχανικά προϊόντα από την ΕΕ³³.

Οι επιτροπές διαδραμάτισαν επίσης καθοριστικό ρόλο στην άρση των εμποδίων, ιδίως στον αγροδιατροφικό τομέα που πλήττεται περισσότερο.

Για παράδειγμα, μετά από εντατικές συζητήσεις στο πλαίσιο των σχετικών επιτροπών ΣΟΕΣ, στις 30 Ιουνίου 2022 ο **Καναδάς** κατάργησε τελικά την απαλλαγή των τοπικών (καναδικών) οίνων από τον ομοσπονδιακό ειδικό φόρο κατανάλωσης. Στο παρελθόν, οι τοπικοί οίνοι, σε αντίθεση με τους οίνους που εισάγονταν από την ΕΕ, απαλλάσσονταν από μέτρο ισοδύναμο με κατ' αξία φόρο «πίσω από τα σύνορα» άνω του 9 %.

Με τον **Ισημερινό**, στο πλαίσιο των αντίστοιχων επιτροπών της εμπορικής συμφωνίας ΕΕ-Άνδεων, η πλευρά της ΕΕ άσκησε πίεση και πέτυχε την άρση δύο εμποδίων που παρακώλυαν το δυναμικό των εξαγωγών της ΕΕ στον γεωργικό τομέα:

- το ένα αφορούσε το **προστατευτικό καθεστώς εισαγωγών γεωργικών προϊόντων του Ισημερινού**, το οποίο χρησιμοποιούσε μη αυτόματη έκδοση αδειών με βάση την αξιολόγηση της εθνικής παραγωγής και κατανάλωσης, προκαλώντας περιττές καθυστερήσεις και αβεβαιότητα για το εμπόριο γεωργικών προϊόντων³⁴. Οι επανειλημμένες συζητήσεις με τον Ισημερινό και την αντιπροσωπεία της ΕΕ, με την υποστήριξη των κρατών μελών και των επιχειρήσεων, οδήγησαν στη θέσπιση από τον Ισημερινό, στις 22 Νοεμβρίου 2022, νέου συστήματος προβλέψιμου και προσανατολισμένου στην αγορά.
- Το δεύτερο ζήτημα αφορούσε ένα μακροχρόνιο εμπόδιο που **απαγόρευε την εισαγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων σε σκόνη από την ΕΕ** για περίοδο 10 ετών,

³³ Παρότι η εφαρμογή του συνολικού μέτρου προχώρησε, ορισμένα προϊόντα με έντονο εξαγωγικό ενδιαφέρον για την ΕΕ διαγράφηκαν από τον κατάλογο.

³⁴ Η πλευρά της ΕΕ παρενέβη, καθώς το καθεστώς αυτό δεν ευθυγραμμιζόταν ούτε με την εμπορική συμφωνία ΕΕ-Άνδεων ούτε με τους κανόνες του ΠΟΕ και είχε επηρεάσει τη χρήση των δασμολογικών ποσοστώσεων της ΕΕ.

το οποίο φαινόταν να παραβιάζει την εμπορική συμφωνία ΕΕ-Άνδεων. Και στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή, μέσω της αντιπροσωπείας της ΕΕ στο Κίτο, συντόνισε στενά την παρέμβασή της με τα κράτη μέλη και τον κλάδο παραγωγής, ωθώντας τις αρμόδιες αρχές να ζητήσουν νομική γνωμοδότηση (από τον Γενικό Εισαγγελέα). Η γνωμοδότηση επιβεβαίωσε ότι η απαγόρευση παραβίαζε τις δεσμεύσεις του Ισημερινού και είχε ως αποτέλεσμα τη μη αυτόματη έκδοση από το Υπουργείο Γεωργίας νέων αδειών εισαγωγής για τα γαλακτοκομικά προϊόντα της ΕΕ σε σκόνη.

Τα γεωργικά ζητήματα δεν ήταν σε καμία περίπτωση τα μόνα που επιλύθηκαν το 2022. Άλλες υποθέσεις αφορούσαν διακρισιακούς κανονισμούς που επιβάλλονταν σε βιομηχανικά προϊόντα και υπηρεσίες, π.χ. ιατροτεχνολογικά προϊόντα στην Ιαπωνία και το Ισραήλ και στον τομέα του λιανικού εμπορίου στη Μολδαβία.

- Στην πρώτη περίπτωση, η στενή ομαδική συνεργασία μεταξύ της αντιπροσωπείας της ΕΕ και των οικείων ιαπωνικών επιχειρηματικών ενώσεων συνέβαλε στη βελτίωση της επαχθούς **ιαπωνικής νομοθεσίας για τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα με πρωτοφανείς απαιτήσεις επίσημησης**. Από τις 31 Ιουλίου 2023 και μετά εφαρμόζονται οι νέες διατάξεις και, επομένως, θα μειωθεί το κόστος για τις επιχειρήσεις της ΕΕ κατά περίπου έξι έως εννέα δισ. EUR σε αξία εμπορικών συναλλαγών.
- Μια άλλη υπόθεση αφορούσε την έγκριση ιατροτεχνολογικών προϊόντων στο **Ισραήλ**. Μετά από εντατικές συζητήσεις με τις αρμόδιες αρχές, το Ισραήλ συμφώνησε να αναγνωρίσει επίσης ως επιλέξιμα για την ταχεία διαδικασία αδειοδότησης³⁵ προϊόντα από το Λουξεμβούργο και από τα κράτη μέλη που προσχώρησαν στην Ένωση το 2004. Αυτό σημαίνει ότι η αδειοδότηση των ιατροτεχνολογικών προϊόντων των εξαγωγέων και από τις χώρες αυτές θα μπορεί πλέον να είναι πολύ ταχύτερη, με αποτέλεσμα να δοθεί τέλος στις διακρίσεις μεταξύ των κρατών μελών. Μολονότι αυτό διασφαλίζεται επί του παρόντος μέσω πιλοτικού έργου, η τελική νομοθετική τροποποίηση εξακολουθεί να εκκρεμεί. Το 2022 οι ενωσιακές εξαγωγές ιατροτεχνολογικών προϊόντων στο Ισραήλ ανήλθαν σε 409 εκατ. EUR.
- Το τρίτο παράδειγμα αφορούσε τον **νόμο της Μολδαβίας για το εγχώριο εμπόριο**, ο οποίος επέβαλλε στους εμπόρους λιανικής πώλησης την υποχρέωση να εκθέτουν στα καταστήματά τους τρόφιμα μολδαβικής καταγωγής σε ποσοστό τουλάχιστον 50 %, κατά παράβαση της αρχής της απαγόρευσης των διακρίσεων για τα εισαγόμενα προϊόντα, τόσο στο πλαίσιο της εκτενούς και ολοκληρωμένης ζώνης ελεύθερων συναλλαγών ΕΕ-Μολδαβίας (DCFTA) όσο και στο πλαίσιο του καθεστώτος του ΠΟΕ. Εν συνεχεία της συνεργασίας υψηλού επιπέδου μέσω της DCFTA, τον Αύγουστο του 2022 η Μολδαβία κατάργησε την προαναφερθείσα υποχρέωση για τους εμπόρους λιανικής πώλησης, με ισχύ από τις 26 Φεβρουαρίου 2023.

³⁵ Η αναγνώριση εντάσσεται σε πιλοτικό έργο, το οποίο θα συνεχιστεί έως ότου εγκριθεί και αρχίσει να ισχύει η νομοθετική τροποποίηση.

- Η τέταρτη υπόθεση αφορούσε τις **περουβιανές απαιτήσεις αδειοδότησης** και αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων στον τομέα των υπηρεσιών. Οι απαιτήσεις συνίσταντο σε τεχνικές αναλύσεις και **δοκιμές τροφίμων και ζωοτροφών** προς εξαγωγή, οι οποίες δεν ήταν αντικειμενικές και διαφανείς και εισήγαν διακρίσεις σε βάρος αλλοδαπών εταιρειών μη εγκατεστημένων στο Περού. Εν συνεχεία της συνεργασίας της πλευράς της ΕΕ με τις οικείες περουβιανές αρχές στο πλαίσιο των σχετικών επιτροπών της εμπορικής συμφωνίας ΕΕ-Περού, το Περού τροποποίησε τη νομοθεσία του και έχει πλέον αντικειμενικές και αμερόληπτες απαιτήσεις αδειοδότησης και αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων.

Το δίκτυο εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ έχει επίσης ενισχύσει τη συνεργασία σε πλήθος ζητημάτων, από ρυθμιστικά ζητήματα και ζητήματα προτύπων έως ζητήματα που αφορούν τις πρώτες ύλες

Το 2022 η Επιτροπή, χρησιμοποιώντας τις θεσμικές δομές των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ ως πλατφόρμα, συνέχισε τη **συνεργασία της με ανεπτυγμένους εταίρους** από όλο το γεωγραφικό φάσμα σε πολλά και διαφορετικά θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος, με τη βοήθεια των αντίστοιχων εμπορικών συμφωνιών. Σχετικά παραδείγματα παρατίθενται κατωτέρω.

- **Εταιρικές σχέσεις για τον ψηφιακό τομέα**, που συνήφθησαν το 2022 με την Ιαπωνία και τη Νότια Κορέα και στις αρχές του 2023 με τη Σιγκαπούρη, για την ενίσχυση της συνεργασίας όσον αφορά τις ψηφιακές υποδομές, τις δεξιότητες, τον ψηφιακό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων και την ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών. Με βάση αυτές τις αρχές του ψηφιακού εμπορίου, στις 20 Ιουλίου 2023 η ΕΕ ξεκίνησε διαπραγματεύσεις με τη Σιγκαπούρη³⁶ με σκοπό τη θέσπιση δεσμευτικών κανόνων για το ψηφιακό εμπόριο.
- **Συνεργασία με τη Νότια Κορέα**
 - ο για μια **πράσινη εταιρική σχέση**, η οποία συνάφθηκε στις 22 Μαΐου 2023, με στόχο την ενίσχυση της διμερούς συνεργασίας και της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών σχετικά με τη δράση για το κλίμα, τη δίκαιη μετάβαση σε καθαρή ενέργεια, την προστασία του περιβάλλοντος και άλλους τομείς της πράσινης μετάβασης·
 - ο για την **ηλεκτρονική πιστοποίηση** και την εναρμόνιση των υγειονομικών πιστοποιητικών με σκοπό την περαιτέρω διευκόλυνση του εμπορίου διαφόρων μεταποιημένων γεωργικών ειδών διατροφής. Συνεχίστηκαν επίσης οι

³⁶ https://policy.trade.ec.europa.eu/news/joint-statement-launch-negotiations-eu-singapore-digital-trade-agreement-2023-07-20_el

συζητήσεις σχετικά με την επικαιροποίηση των παραρτημάτων της εμπορικής συμφωνίας για τα αυτοκίνητα και τα ηλεκτρονικά είδη, ενώ η ΕΕ και η Νότια Κορέα συζήτησαν επίσης τρόπους για τη διασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τους κατασκευαστές του τομέα ανεξάρτητα από την προέλευσή τους, καθώς και οι δύο πλευρές θεσπίζουν πολιτικές που σχετίζονται με την επιδότηση των ηλεκτρονικών οχημάτων.

- Συνεργασία με την **Ιαπωνία** σχετικά με τις απαιτήσεις τυποποίησης και πιστοποίησης και τους κανόνες που σχετίζονται με την υποβολή προσφορών για υπεράκτια αιολική ενέργεια, με τη βοήθεια τριών μελετών³⁷ που διατυπώνουν συστάσεις σχετικά με τον τρόπο άμβλυνσης των περιορισμών στην πρόσβαση αλλοδαπών σκαφών σε έργα υπεράκτιας αιολικής ενέργειας. Οι μελέτες αυτές στηρίζουν τις προσπάθειες της Ιαπωνίας να επιτύχει τους στόχους της για αύξηση του ποσοστού των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο ενεργειακό της μείγμα και επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050.
- Συνεργασία με τον **Καναδά** για το περιβάλλον και τις πρώτες ύλες, μέσω της συνέχισης, το 2022 και στις αρχές του 2023, σειράς κοινών εκδηλώσεων που δρομολογήθηκαν κατά τη σύνοδο κορυφής ΕΕ-Καναδά του 2021³⁸, συμπεριλαμβανομένης ενισχυμένης ανταλλαγής απόψεων για το εμπόριο και το κλίμα με εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών. Μεταξύ αυτών των κοινών επιχειρήσεων περιλαμβάνονταν τέσσερα εργαστήρια για την προώθηση της βιωσιμότητας, της περιβαλλοντικής διαχείρισης και της δράσης για το κλίμα στον τομέα της γεωργίας. Η *στρατηγική εταιρική σχέση ΕΕ-Καναδά για τις πρώτες ύλες*, η οποία επίσης προέκυψε από τη σύνοδο κορυφής και συμπληρώνει τον ετήσιο διμερή διάλογο για τις πρώτες ύλες, αποσκοπεί στη διαφοροποίηση των πηγών σημαντικών εισροών της πράσινης και ψηφιακής οικονομίας με την αποφυγή παραγωγών που δεν συμμερίζονται τις ίδιες απόψεις για την προώθηση ανταγωνιστικών αλυσίδων εφοδιασμού ΕΕ-Καναδά.
- Συνεργασία με την **Ελβετία** για τη χρήση των εμπορικών συμφωνιών, την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις εμπορικές στατιστικές, τα ποσοστά χρησιμοποίησης προτιμήσεων των εμπορικών συμφωνιών και τους κανόνες καταγωγής. Η συνεργασία βασίστηκε στην έρευνα της ΕΕ και σε μελέτη³⁹ του ελβετικού Υφυπουργείου

³⁷ Υπεράκτια αιολική ενέργεια:

https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/Japanese%20OWP%20Tenders_Aquilo%20Energy%20GmbH_publication102022.pdf; Θαλάσσιες ενδομεταφορές.

https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/Japanese%20OWP%20Cabotage_Aquilo%20Energy%20GmbH_publication102022.pdf; Πρότυπα, τεχνικοί κανονισμοί και αξιολόγηση της συμμόρφωσης στην αιολική και ευρωπαϊκή αγορά υπεράκτιας αιολικής ενέργειας: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/OWP%20Study%20-%20DTU-REI_publication_EN_0.pdf

³⁸ <https://www.consilium.europa.eu/el/meetings/international-summit/2021/06/14/>

³⁹ Η μελέτη και η έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα της έρευνας για τις εταιρείες σχετικά με τη χρήση των συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών από Ελβετούς εξαγωγείς είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση:

Οικονομίας (SECO), η οποία αποσκοπεί στην εκτίμηση των οικονομικών δυνατοτήτων που προσφέρει η δημιουργία ζώνης σώρευσης μεταξύ προτιμησιακών εμπορικών εταίρων τόσο της Ελβετίας όσο και της ΕΕ. Επιπλέον, η Ελβετία εφαρμόζει τα ίδια μέτρα ασφάλειας και προστασίας με αυτά που ισχύουν στην ΕΕ. Χάρη στην ενεργό συμμετοχή της χώρας στο σύστημα ελέγχου εισαγωγών 2 της ΕΕ μετά την τροποποίηση της συμφωνίας τελωνειακής ασφάλειας τον Μάρτιο του 2021, οι νόμιμες εμπορικές ροές είναι ακόμη πιο ομαλές και εφαρμόζεται υψηλό επίπεδο ασφάλειας στην αλυσίδα εφοδιασμού.

Οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ συνέχισαν επίσης να παρέχουν ένα φόρουμ αναπτυξιακής συνεργασίας στη Λατινική Αμερική και στην Αφρική

Το 2022 η ΕΕ, με την υποστήριξη των οικείων προγραμμάτων περιφερειακής συνεργασίας, συνέχισε τη συνεργασία της με εταίρους στη Λατινική Αμερική και στην υποσαχάρια Αφρική σε θέματα βιωσιμότητας και στον τομέα της χρηστής διακυβέρνησης. Η συνεργασία αυτή συνοδεύεται επίσης από την ισχυρή συμβολή και συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, μεταξύ άλλων και σε τοπικό επίπεδο στις χώρες-εταίρους. Ορισμένα πρόσφατα παραδείγματα είναι τα εξής:

- Συνεργασία με τη **Χιλή**, για τη στήριξη, μέσω των περιφερειακών προγραμμάτων της ΕΕ, της μετάβασης της χώρας προς μια πιο **βιώσιμη και φιλική προς το περιβάλλον οικονομία**, μεταξύ άλλων σε θέματα όπως η βιώσιμη εξόρυξη, η καταπολέμηση της μικροβιακής αντοχής, η προώθηση υπεύθυνης επιχειρηματικής συμπεριφοράς και η υιοθέτηση επιχειρηματικών δράσεων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και κυκλικής οικονομίας. Επιπλέον, το 2022 η Επιτροπή δρομολόγησε ένα νέο έργο αποκλειστικά για τη Χιλή⁴⁰, το οποίο αποσκοπεί στη στήριξη του δίκαιου και βιώσιμου εμπορίου μεταξύ της ΕΕ και της Χιλής και συμβάλλει στην ανάδειξη του ρόλου του εμπορίου στην υποστήριξη περιβαλλοντικών και κοινωνικών στόχων. Στο πλαίσιο του έργου εκπονήθηκαν, μεταξύ άλλων, μελέτες σχετικά με τη βιολογική παραγωγή στη Χιλή και το δίκαιο εμπόριο, διοργανώθηκαν περιφερειακά εργαστήρια και στις 16 περιφέρειες και διάσκεψη υψηλού επιπέδου με διεθνείς εμπειρογνώμονες, ενώ δημιουργήθηκε επίσης διαδικτυακή πλατφόρμα B2B⁴¹ για να έρθουν σε επαφή Χιλιανοί παραγωγοί με αγοραστές της ΕΕ.
- Συνεργασία με την **Γκάνα** στο πλαίσιο του έργου «Compete Ghana»⁴² **«για τη στήριξη της εφαρμογής της ενδιάμεσης συμφωνίας οικονομικής εταιρικής**

https://www.seco.admin.ch/seco/en/home/Aussenwirtschaftspolitik_Wirtschaftliche_Zusammenarbeit/Wirtschaftsbeziehungen/Freihandelsabkommen/nutzung_freihandelsabkommen.html

⁴⁰ <https://eurochile.cl/es/documents/proyecto-comercio-justo-y-sostenible-entre-la-union-europea-y-chile/>

⁴¹ https://www.eeas.europa.eu/delegations/chile/se-lanza-plataforma-%C2%AIconecta-tu-negocio%E2%80%9D-en-el-marco-del-proyecto-%E2%80%9DCapoyo-al_es?s=192

⁴² Το έργο δεν αφορά κάποιον συγκεκριμένο τομέα, αλλά αντίθετα επικεντρώνεται στην ενίσχυση της ικανότητας εφαρμογής της συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης από την Γκάνα και της ικανότητάς της να ενασχολείται με θέματα που σχετίζονται με τη συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης, στη βελτίωση της

σχέσης μεταξύ της ΕΕ και της Γκάνας» (4,1 εκατ. EUR, 2020-2024). Το έργο αποσκοπεί στη βελτίωση της οικονομικής διακυβέρνησης και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και στη μεγιστοποίηση των οφελών της συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης για την Γκάνα. Μεταξύ των σημαντικότερων αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν το 2022 είναι η ολοκλήρωση του επικοινωνιακού υλικού (π.χ. εγχειρίδιο της ενδιάμεσης συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης και φυλλάδιο δύο σελίδων στην ενδιάμεση συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης για την ενημέρωση του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα), τα σεμινάρια κατάρτισης που προσφέρθηκαν στο προσωπικό της γραμματείας της συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης, η υλικοτεχνική υποστήριξη της Επιτροπής / της ΓΔ TAXUD για την κατάρτιση σχετικά με την ανάπτυξη ικανοτήτων που προσφέρθηκε σε 40 τελωνειακούς υπαλλήλους της Γκάνας, καθώς και έκθεση σχετικά με τις εμπορικές μεταρρυθμίσεις που απορρέουν από την ενδιάμεση συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης.

Πολλές συμφωνίες με αναπτυσσόμενες χώρες, όπως οι συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης με τις χώρες ΑΚΕ, έχουν ισχυρή αναπτυξιακή διάσταση και παρέχουν κίνητρα για μεταρρυθμίσεις τις οποίες η αναπτυξιακή συνεργασία και ιδίως η **βοήθεια για το εμπόριο** μπορεί να αξιοποιήσει για να στηρίξει ένα πιο ανοικτό εμπορικό περιβάλλον, να προωθήσει τη χρήση των συμφωνιών και να δώσει ώθηση στις προτεραιότητες για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη (ΕΒΑ). Η έκθεση προόδου της ΕΕ σχετικά με τη βοήθεια για το εμπόριο για το 2022⁴³ δείχνει ότι η ΕΕ με τα κράτη μέλη της ήταν ο μεγαλύτερος πάροχος βοήθειας για το εμπόριο παγκοσμίως, αντιπροσωπεύοντας πάνω από το 40 % των παγκόσμιων ροών το 2020, ποσοστό που αντιστοιχεί σε 22,9 δισ. EUR. Μεγάλο μέρος του ποσού αυτού διατέθηκε σε χώρες που έχουν προτιμησησική πρόσβαση στην αγορά της ΕΕ. Για παράδειγμα, το 2020 η βοήθεια της ΕΕ για το εμπόριο στις χώρες ΑΚΕ ανήλθε συνολικά σε 7,2 δισ. EUR. Η έκθεση περιέχει επίσης περαιτέρω πληροφορίες και παραδείγματα σχετικά με τη βοήθεια για το εμπόριο της Επιτροπής και των κρατών μελών, π.χ. στήριξη της αξιοποίησης από τις ΜΜΕ των ευκαιριών που παρέχουν οι εμπορικές συμφωνίες, καθώς και της βελτίωσης των ζητημάτων ΕΒΑ. Ο ιστότοπος για τη βοήθεια για το εμπόριο της ΕΕ διαθέτει διαδραστική χαρτογράφηση⁴⁴ των δικαιούχων χωρών με συγκεκριμένα παραδείγματα έργων στο πλαίσιο της βοήθειας για το εμπόριο.

Η ΕΕ εξακολουθεί να προωθεί την τεχνική συνεργασία με προτιμησησικούς εταίρους για τη βελτίωση των συνθηκών άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας

Για παράδειγμα, η Επιτροπή προώθησε την ανάπτυξη του έργου της **IP Key South East Asia**, το οποίο ξεκίνησε την 1η Απριλίου 2022, για τη θέσπιση συστημάτων που θα διευκολύνουν την εφαρμογή υψηλής ποιότητας και ταχείων διαδικασιών για την καταχώριση και την αποτελεσματική επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ). Το έργο στηρίζει την εφαρμογή των διατάξεων για τα ΔΔΙ από προτιμησησικούς εταίρους στην περιοχή

ανταγωνιστικότητας σε επίπεδο επιχειρήσεων και στις γενικές περιφερειακές πολιτικές υπέρ της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας.

⁴³ <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/c2814529-8fce-11ed-b508-01aa75ed71a1>

⁴⁴ [Οικονομική ολοκλήρωση, εμπόριο και συνδεσιμότητα \(europa.eu\).](#)

του ASEAN, ιδίως **τη Σιγκαπούρη και το Βιετνάμ**, και τους βοηθά στην προσχώρησή τους στις σχετικές διεθνείς συμφωνίες.

Η Επιτροπή / ΓΔ TAXUD παρείχε επίσης τεχνική βοήθεια στα **κράτη της συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης της Κοινότητας για την Ανάπτυξη της Μεσημβρινής Αφρικής (KAMA)**, ώστε να διευκολυνθεί η επιτάχυνση της εφαρμογής των **κανόνων καταγωγής** της συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης. Μεταξύ των θεμάτων που εξετάστηκαν το 2022 περιλαμβάνονταν η κατάρτιση για την ανάπτυξη ικανοτήτων σχετικά με τη διαγώνια σώρευση μεταξύ των κρατών της συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης με την KAMA με σκοπό την επιτάχυνση της εφαρμογής της διαγώνιας σώρευσης μεταξύ των κρατών της συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης με την KAMA και την ενίσχυση της περιφερειακής ολοκλήρωσης εντός της περιοχής της KAMA.

Το 2022 η ΕΕ συνέχισε επίσης την ανάπτυξη του προγράμματος **EU-South Africa Partners for Growth** (Εταίροι ΕΕ-Νότιας Αφρικής για την ανάπτυξη) με σκοπό τη μεγιστοποίηση του διμερούς εμπορίου στο πλαίσιο της συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης με την KAMA, με την άρση των τεχνικών εμποδίων στο εμπόριο και την προώθηση των παγκόσμιων αξιακών αλυσίδων. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ συνέχισε τη συνεργασία της με τη Νοτιοαφρικανική Ένωση Βάμβακος, Μαλλιού και Μοχέρ, φέρνοντας σε επαφή καλλιεργητές, αγοραστές, προμηθευτές εξοπλισμού και ενώσεις βασικών προϊόντων σε ολόκληρη τη βιώσιμη αξιακή αλυσίδα των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων με σκοπό τη διερεύνηση δυνατοτήτων ανταλλαγής γνώσεων, τεχνικών ανταλλαγών και εμπορίου.

Ένα άλλο παράδειγμα είναι η στενή συνεργασία της ΕΕ με όλους τους εταίρους της εντός της **πανευρωμεσογειακής ζώνης**, για την ανάπτυξη κοινής πλατφόρμας αφιερωμένης στη χρήση ηλεκτρονικών πιστοποιητικών καταγωγής και ηλεκτρονικών μέσων διοικητικής συνεργασίας (*πρωτοβουλία E-POC*).

Γ. Εστίαση στο εμπόριο και στη βιώσιμη ανάπτυξη

Στις 22 Ιουνίου 2022 η Επιτροπή ολοκλήρωσε την επανεξέταση της πολιτικής της για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία κατέληξε στη δημοσίευση **ανακοίνωσης**⁴⁵ με τίτλο *«Η ισχύς των εμπορικών εταιρικών σχέσεων: μαζί για μια πράσινη και δίκαιη οικονομική ανάπτυξη»*⁴⁶. Η ανακοίνωση δίνει νέα ώθηση στην εφαρμογή των υφιστάμενων εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ με κεφάλαια ΕΒΑ, και συγκεκριμένα 11 εμπορικών συμφωνιών που καλύπτουν 18 χώρες-εταίρους.

Η Επιτροπή ενέτεινε τη δράση της, θέτοντας σε εφαρμογή την οικεία επανεξέταση των κεφαλαίων ΕΒΑ του 2022

⁴⁵ <https://circabc.europa.eu/ui/group/8a31feb6-d901-421f-a607-ebbdd7d59ca0/library/8c5821b3-2b18-43a1-b791-2df56b673900/details>.

⁴⁶ Για σύννομη των κύριων συμπερασμάτων της επανεξέτασης ΕΒΑ, βλ. επίσης την ετήσια έκθεση του 2022 σχετικά με την εφαρμογή και την επιβολή, σελίδα: [Μητρώο εγγράφων της Επιτροπής — COM\(2022\) 730 \(europa.eu\)](#).

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της επανεξέτασης των κεφαλαίων σχετικά με το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη, η Επιτροπή εκπλήρωσε την υπόσχεσή της για **εξασφάλιση της μεγαλύτερης συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών** στην εφαρμογή και την επιβολή.

- Ο **βελτιωμένος μηχανισμός υποβολής καταγγελιών** σχετικά με εικαζόμενες παραβιάσεις των δεσμεύσεων EBA που υποβάλλονται στο ενιαίο σημείο εισόδου (ΕΣΕ) της Επιτροπής περιλαμβάνει συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα εντός των οποίων πρέπει να αντιδρά η Επιτροπή (βλ. επίσης κατωτέρω).
- Η Επιτροπή έχει επίσης ξεκινήσει εργασίες για τον **προσδιορισμό ειδικών ανά χώρα προτεραιοτήτων**, με τη **στενή συμμετοχή των εσωτερικών συμβουλευτικών ομάδων της ΕΕ (ΕΣΟ)**. Στόχος είναι να καταστεί αποτελεσματικότερη η εφαρμογή των δεσμεύσεων EBA.

Η Επιτροπή έλαβε επίσης συγκεκριμένα μέτρα για να **εξασφαλίσει τη συμμετοχή των χωρών-εταίρων** που προσυπέγραψαν τις δεσμεύσεις EBA. Το 2022 οι επιτροπές EBA στο πλαίσιο των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ χρησιμοποιήθηκαν για τα εξής:

- για να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή των εταίρων σε βασικά ουσιαστικά στοιχεία της επανεξέτασης των κεφαλαίων EBA, ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή των *προτύπων υγείας και ασφάλειας στην εργασία*, προκειμένου να αναδειχθεί η ύπαρξη ασφαλούς και υγιούς περιβάλλοντος εργασίας σε νέα θεμελιώδη αρχή και δικαίωμα στην εργασία, και για να ξεκινήσουν διάλογο με ορισμένους εταίρους σχετικά με τις αντίστοιχες συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) (C155 και C187).
- για να προωθήσουν πιο *διαφανείς διαδικασίες*, ιδίως όσον αφορά τη σύνθεση των εσωτερικών συμβουλευτικών ομάδων (ΕΣΟ) των χωρών-εταίρων, με την υποστήριξη των επαφών μεταξύ των ΕΣΟ και της κοινωνίας των πολιτών εν γένει.
- για να αυξήσουν την κατανόηση των εταίρων σχετικά με την *πρόσφατα θεσπισθείσα ή προτεινόμενη νομοθεσία της ΕΕ για τη βιωσιμότητα* (π.χ. τους κανονισμούς της ΕΕ για την αποψίλωση των δασών και τη συννοριακή προσαρμογή άνθρακα, καθώς και την πρόταση κανονισμού για την καταναγκαστική εργασία) και για να αντιμετωπίσουν τις ανησυχίες των εταίρων σχετικά με τον αντίκτυπο στις εμπορικές σχέσεις με την ΕΕ.

Η πρώτη επίσημη καταγγελία σχετικά με το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη (EBA) παραλήφθηκε και η προκαταρκτική αξιολόγηση ολοκληρώθηκε⁴⁷

Η καταγγελία αφορά τα εργασιακά δικαιώματα στον εξορυκτικό τομέα στο Περού και την Κολομβία. Στις 13 Ιανουαρίου 2023 η Επιτροπή ενημέρωσε την καταγγέλλουσα, την ολλανδική ΜΚΟ CNV Internationaal, σχετικά με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής της αξιολόγησης. Η Επιτροπή ενημέρωσε επίσης το Περού και την Κολομβία και δημοσίευσε

⁴⁷ Το 2022 το ενιαίο σημείο εισόδου έλαβε δεύτερη επίσημη καταγγελία σχετικά με εικαζόμενες παραβιάσεις των δεσμεύσεων EBA· ωστόσο, η καταγγελία αυτή δεν μπόρεσε να διεκπεραιωθεί, δεδομένου ότι ο καταγγέλλων δεν ήταν οντότητα της ΕΕ.

πληροφορίες σχετικά με την εικαζόμενη αυτή κατάσταση στον ιστότοπό της ⁴⁸. Η προκαταρκτική αξιολόγηση εντόπισε δυνητικές ελλείψεις στην επιβολή του εργατικού δικαίου και στις δύο χώρες. Επί του παρόντος, η Επιτροπή συνεχίζει να συνεργάζεται με τις χώρες αυτές για την παρακολούθηση των δυνητικών ελλείψεων που εντοπίστηκαν.

Η Επιτροπή αξιοποίησε πλήρως την εμπορική συμφωνία, ιδίως τις διατάξεις για τον διάλογο και τη συνεργασία σε θέματα εμπορίου και βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και άλλους διαθέσιμους διαύλους. Η Επιτροπή συνεργάζεται επίσης με τη ΔΟΕ για το θέμα αυτό.

Τον Ιούνιο του 2022 η Επιτροπή δημοσίευσε αναθεωρημένες **επιχειρησιακές κατευθυντήριες γραμμές** σχετικά με το **ενιαίο σημείο εισόδου**. Οι αναθεωρημένες κατευθυντήριες γραμμές παρέχουν αυξημένη διαφάνεια και προβλεψιμότητα για τα ενδιαφερόμενα μέρη που καταγγέλλουν εικαζόμενες παραβιάσεις των δεσμεύσεων ΕΒΑ, ενώ παράλληλα καθορίζουν **χρονοδιαγράμματα** εντός των οποίων πρέπει να εργάζεται η Επιτροπή κατά τον χειρισμό καταγγελιών ΕΒΑ: 10 εργάσιμες ημέρες για τη βεβαίωση παραλαβής καταγγελίας, 20 για την πρώτη παρακολούθηση με τον καταγγέλλοντα και έως 120 εργάσιμες ημέρες για την ολοκλήρωση της προκαταρκτικής αξιολόγησης (ανάλογα με την πολυπλοκότητα της υπόθεσης).

Σημαντική πρόοδος σημειώθηκε κατά την περίοδο αναφοράς όσον αφορά την εφαρμογή των δεσμεύσεων ΕΒΑ στον τομέα της εργασίας

Στον τομέα της **εργασίας**, καταγράφηκε πρόοδος όσον αφορά την **κύρωση και την έναρξη ισχύος των βασικών συμβάσεων της ΔΟΕ** σε διάφορες χώρες-εταίρους:

- Η **Ιαπωνία** κύρωσε τη σύμβαση αριθ. C105 της ΔΟΕ για την κατάργηση της αναγκαστικής εργασίας. Η σύμβαση άρχισε να ισχύει την 1η Ιουλίου 2023. Η Ιαπωνία παραμένει προσηλωμένη στην επίτευξη συνεχούς προόδου όσον αφορά την κύρωση της εκκρεμούς σύμβασης της ΔΟΕ σχετικά με τις διακρίσεις (C111), παρότι δεν έχουν ακόμη καθοριστεί λεπτομερώς πιο συγκεκριμένες δράσεις και χρονοδιάγραμμα.
- Στην **Κεντρική Αμερική**, ο Παναμάς κύρωσε τις βασικές διεθνείς συμβάσεις εργασίας σχετικά με τις επιθεωρήσεις εργασίας και τη μητρότητα και το πρωτόκολλο του 2014 στη σύμβαση για την αναγκαστική εργασία.
- Στη **Νότια Κορέα**, τον Απρίλιο του 2022 άρχισαν να ισχύουν τρεις βασικές συμβάσεις, ειδικότερα η σύμβαση περί συνδικαλιστικής ελευθερίας και προστασίας συνδικαλιστικού δικαιώματος (αριθ. 87), η σύμβαση περί εφαρμογής των αρχών του δικαιώματος οργανώσεως και συλλογικής διαπραγματεύσεως (αριθ. 98) και η σύμβαση για την αναγκαστική εργασία (αριθ. 29). Καταγράφηκε επίσης κάποια πρόοδος όσον αφορά την κύρωση της σύμβασης αριθ. 105 για την κατάργηση της αναγκαστικής εργασίας: το 2022 η Νότια Κορέα δημοσίευσε μελέτη στην οποία προσδιορίζονται οι εσωτερικές διατάξεις που πρέπει να τροποποιηθούν προκειμένου να συμμορφωθούν με τη σύμβαση της ΔΟΕ. Τον Σεπτέμβριο του 2022 η Επιτροπή διοργάνωσε συνάντηση ενδιαφερόμενων μερών με την κοινωνία των πολιτών της

⁴⁸ <https://circabc.europa.eu/rest/download/c872c7cb-a0da-46dc-8b03-8144bf2f0436>

Νότιας Κορέας και επί του παρόντος εκπονεί χωριστή μελέτη για την επικύρωση της μελέτης της Νότιας Κορέας. Η πλευρά της ΕΕ συνέχισε να θέτει το ζήτημα αυτό στη Νότια Κορέα σε όλα τα επίπεδα.

Με την ολοκλήρωση του πρώτου σταδίου (κύρωσης), το επίκεντρο της εφαρμογής μετατοπίστηκε από την κύρωση προς την **υλοποίηση και εφαρμογή των βασικών συμβάσεων της ΔΟΕ** από τους εμπορικούς εταίρους, ενώ η Επιτροπή συνεχίζει να παρακολουθεί προσεκτικά το θέμα αυτό.

Στο πλαίσιο αυτό, το 2022 παρατηρήθηκαν ορισμένες καθησυχαστικές τάσεις και εξελίξεις, καθώς το **εγχώριο πλαίσιο για την εργασία** επανεξετάζεται και βελτιώνεται σε ορισμένες χώρες-εταίρους κατά την υλοποίηση των δεσμεύσεών τους για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

- Για παράδειγμα, στο **Βιετνάμ** βρίσκεται υπό εξέλιξη ευρύτερη μεταρρύθμιση του εργατικού κώδικα (καθώς και εργασίες για την έκδοση διατάγματος που θα επιτρέψει τη σύσταση **ανεξάρτητων συνδικαλιστικών οργανώσεων**). Η μεταρρύθμιση αυτή, όταν ολοκληρωθεί, είναι πιθανό να έχει επίσης θετικό αντίκτυπο στην **ΕΣΟ του Βιετνάμ**, η οποία θα πρέπει να επεκταθεί ώστε να συμπεριλαμβάνει τις ανεξάρτητες οργανώσεις εργαζομένων.
- Η συνεργασία της ΕΕ με την **Ιαπωνία** σχετικά με τη νομοθεσία περί δέουσας επιμέλειας η οποία πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των επιτροπών ΕΒΑ και των μεταξύ των συνόδων τεχνικών συνεδριάσεων συνέβαλε στη διαμόρφωση των **κατευθυντήριων γραμμών της Ιαπωνίας σχετικά με τη δέουσα επιμέλεια για τα ανθρώπινα δικαιώματα**, οι οποίες δημοσιεύθηκαν τον Σεπτέμβριο του 2022. Οι κατευθυντήριες γραμμές αφορούν τα ίδια εργασιακά πρότυπα με εκείνα του κεφαλαίου ΕΒΑ της συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης και αποσκοπούν, μεταξύ άλλων, στην αύξηση του βαθμού υπευθυνότητας και συμμόρφωσης με τα διεθνή πρότυπα στον οποίο πραγματοποιούν τις προμήθειές τους οι ιαπωνικές εταιρείες.
- Η **Σιγκαπούρη** έχει επισημάνει ότι λαμβάνει μέτρα για τη θέσπιση νομοθεσίας σχετικά με **την απαγόρευση των διακρίσεων στον χώρο εργασίας** (μέχρι στιγμής καλύπτονται μόνο από εθελοντικά πλαίσια).
- Η **Γεωργία** έχει συστήσει πλήρως λειτουργική υπηρεσία επιθεώρησης εργασίας με διευρυμένη εντολή.
- Έπειτα από συζητήσεις στο πλαίσιο των επιτροπών ΕΒΑ και με τα ενδιαφερόμενα μέρη επιτόπου, η **Κολομβία και το Περού** προσδιόρισαν τα κενά στο εργασιακό πλαίσιο και αποφάσισαν να δρομολογήσουν την αναθεώρηση των αντίστοιχων εργατικών κωδίκων τους.

Οι διατάξεις ΕΒΑ των προτιμησιακών εμπορικών συμφωνιών για το περιβάλλον και την εργασία οδήγησαν σε πιο στοχευμένη συνεργασία μεταξύ των μερών

Όσον αφορά την **προστασία του περιβάλλοντος**, κατά την περίοδο αναφοράς σημειώθηκε σταδιακή πρόοδος όσον αφορά την **εφαρμογή των πολυμερών περιβαλλοντικών συμφωνιών** και την οικολογική μετάβαση μέσω προσεγγίσεων κυκλικής οικονομίας. Για παράδειγμα, το **Βιετνάμ** έχει ξεκινήσει διάλογο με την ΕΕ σχετικά με την κυκλική οικονομία, στο πλαίσιο του οποίου το κεφάλαιο ΕΒΑ και η εμπορική συμφωνία ΕΕ-Βιετνάμ στο σύνολό της διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο.

Η Επιτροπή εξακολουθεί να επενδύει σε μεγάλο βαθμό στη **συνεργασία** για την εφαρμογή των περιβαλλοντικών διατάξεων των εμπορικών συμφωνιών της, μεταξύ άλλων με ανεπτυγμένους εμπορικούς εταίρους της Νοτιοανατολικής Ασίας. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή προωθεί τη συνεργασία με τη **Σινγκαπούρη** στον τομέα των τεχνολογιών για τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης (με βάση το κοινό εργαστήριο των ΕΣΟ για την ψηφιακή τεχνολογία και τη βιωσιμότητα που πραγματοποιήθηκε στις 24 Μαρτίου).

Το 2022 η ΕΕ χρηματοδότησε την τεχνική συνεργασία για τη στήριξη των στόχων βιωσιμότητας

- Στην **Κεντρική Αμερική**, τα έργα συνεργασίας στηρίζουν τις μεταρρυθμιστικές διαδικασίες και την ανάπτυξη ικανοτήτων για να βοηθήσουν τους εταίρους να υλοποιήσουν τις δεσμεύσεις τους στον τομέα της εργασίας. Τέτοιο παράδειγμα αποτελεί χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ πρόγραμμα της ΔΟΕ για τη Γουατεμάλα, για την εφαρμογή χάρτη πορείας της ΔΟΕ σχετικά με την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις.
- Στο **Βιετνάμ**, το πρόγραμμα προώθησης της αξιοπρεπούς εργασίας ΕΕ-Βιετνάμ, με προϋπολογισμό 13,5 εκατ. EUR για μια εξαετία, συμβάλλει στην αντιμετώπιση των εργασιακών σχέσεων, της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι και των συλλογικών διαπραγματεύσεων, καθώς και στη δημιουργία και λειτουργία ανεξάρτητων συνδικαλιστικών οργανώσεων και επιθεωρήσεων εργασίας.

Οι εσωτερικές συμβουλευτικές ομάδες συνέβαλαν και πάλι σημαντικά στην προώθηση των στόχων ΕΒΑ στο πλαίσιο 11 εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ που καλύπτουν 18 χώρες

Η συμβολή των ΕΣΟ, οι οποίες **παρακολουθούν την κατάσταση** επιτόπου στις χώρες-εταίρους, ενισχύει τη θέση της Επιτροπής κατά την παρακολούθηση των δεσμεύσεων ΕΒΑ:

- Για παράδειγμα, στον **Ισημερινό**, στις κοινές παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν από τους εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών το 2021 υπογραμμίστηκαν οι **δυσκολίες όσον αφορά την καταχώριση ως «συνδικαλιστικής οργάνωσης»** μίας από τις οργανώσεις εργαζομένων στον **τομέα της μπανάνας**: ως αποτέλεσμα, ενεργοποιήθηκαν μέτρα επιβολής. Η Επιτροπή εξέτασε το ζήτημα, εξέφρασε ανησυχίες σχετικά με την παραβίαση βασικών εργασιακών δεσμεύσεων και υπενθύμισε τις συστάσεις που εξέδωσε η ΔΟΕ. Η Επιτροπή συνέχισε να συνεργάζεται με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις του Ισημερινού, κυρίως στον τομέα της μπανάνας, και να υποστηρίζει την υπόθεσή τους στις συζητήσεις με την κυβέρνηση του Ισημερινού.
- Το 2021 η **ΕΣΟ ΕΕ-Νότιας Κορέας** επέστησε την προσοχή της Επιτροπής σε υπόθεση εικαζόμενης **διακριτικής μεταχείρισης των διανομέων στη Νότια Κορέα**

σχετικά με την αναγνώριση του δικαιώματός τους σε συλλογικές διαπραγματεύσεις. Η Επιτροπή συνέχισε να παρακολουθεί το θέμα αυτό με τη Νότια Κορέα στο πλαίσιο της εφαρμογής της έκθεσης της ομάδας εμπειρογνομόνων.

- Πιο πρόσφατα, η **ΕΣΟ ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου** επέστησε την προσοχή της Επιτροπής σε σειρά ζητημάτων που σχετίζονται με τη συμμόρφωση, τα οποία τέθηκαν κατά τις συζητήσεις με το Ηνωμένο Βασίλειο στο πλαίσιο των αρμόδιων θεσμικών οργάνων. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονταν η μείωση των **επιθεωρήσεων εργασίας** στο Ηνωμένο Βασίλειο σε σχέση με τη δέσμευση του Ηνωμένου Βασιλείου να διατηρήσει ένα αποτελεσματικό σύστημα επιβολής σε εσωτερικό επίπεδο. Το ζήτημα αυτό τέθηκε στην ειδική σε θέματα εμπορίου επιτροπή (ΕΕΕ) για τους ισότιμους όρους ανταγωνισμού, με βάση τις ανησυχίες της ΕΣΟ της ΕΕ.

Οι ΕΣΟ συνέχισαν επίσης να παρέχουν στοιχεία στα συμβαλλόμενα μέρη των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ σχετικά με ζητήματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος και προβληματισμού μέσω **έρευνας για θέματα εμπορίου και βιώσιμης ανάπτυξης**. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται **μελέτες** που ανατέθηκαν από τις ΕΣΟ της ΕΕ και των χωρών-εταίρων, οι οποίες συμβάλλουν στη συνεργασία και την αμοιβαία κατανόηση μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών σε θέματα βιωσιμότητας. Στα παραδείγματα περιλαμβάνονται μελέτη με θέμα «Δίκαιο εμπόριο μεταξύ της ΕΕ και της περιοχής των Άνδεων» και μελέτη συλλογής στοιχείων με τίτλο «Platform work and Institutional Protection with a specific focus on South Korea and the EU» (Εργασία πλατφόρμας και θεσμική προστασία με ιδιαίτερη έμφαση στη Νότια Κορέα και την ΕΕ), η οποία δημοσιεύθηκε στα μέσα του Μαρτίου 2022.

Επιπροσθέτως, το 2022 οι ΕΣΟ της ΕΕ συνέχισαν την **ενεργό συνεργασία τους με την κοινωνία των πολιτών στις χώρες-εταίρους**. Η επιτόπια συνεργασία των ΕΣΟ της ΕΕ με την κοινωνία των πολιτών (μεταξύ άλλων μέσω φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών ή άλλων παρόμοιων πλαισίων που έχουν θεσπιστεί βάσει των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ) συνέβαλε επίσης στην προώθηση των ζητημάτων εμπορίου και βιωσιμότητας, ακόμη και στις περιπτώσεις που εξακολουθούσαν να υπάρχουν ελλείψεις στην πρακτική δομή των ΕΣΟ τρίτων χωρών. Για παράδειγμα:

- Στο **Βιετνάμ**, η επιτόπια συνεργασία της ΕΣΟ ΕΕ-Βιετνάμ και της αντιπροσωπείας της ΕΕ συνέβαλε στη δρομολόγηση μιας διαδικασίας που οδήγησε στη σύσταση από το Βιετνάμ εσωτερικής συμβουλευτικής ομάδας (ΕΣΟ) το φθινόπωρο του 2021, καθώς και στην αύξηση των μελών της από τρία σε επτά το 2022.
- Στην **Ιαπωνία**, η συνεργασία της ΕΣΟ της ΕΕ με ορισμένους από τους Ιάπωνες συμμετέχοντες στον κοινό διάλογο με την κοινωνία των πολιτών είχε ως αποτέλεσμα τον προσδιορισμό ορισμένων βασικών θεμάτων συνεργασίας, και συγκεκριμένα την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά, τη δέουσα επιμέλεια και την κύρωση των συμβάσεων της ΔΟΕ. Με τον τρόπο αυτόν δημιουργήθηκε θετική δυναμική.
- Η προορατική συμβολή της **ΕΣΟ της ΕΕ-Άνδεων** οδήγησε σε αλληλοϋποστηριζόμενες επιμέρους δηλώσεις της κολομβιανής ΕΣΟ, της ΕΣΟ του

Ισημερινού και της σκιώδους ΕΣΟ του Περού κατά τη διεξαγωγή του φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών στις 28 Οκτωβρίου 2022.

Το 2022 η Επιτροπή εξασφάλισε συνεχή **χρηματοδοτική στήριξη για τις εργασίες των ΕΣΟ**: το **έργο ύψους 3 εκατ. EUR** που σύναψε η Επιτροπή το 2018 για τη στήριξη της κοινωνίας των πολιτών στο πλαίσιο των εμπορικών συμφωνιών παρατάθηκε έως το τέλος του 2024 και έχει ξεκινήσει η διαδικασία παράτασής του έως τα τέλη του 2026.

Δ. Αξιολόγηση του αντικτύπου των εμπορικών συμφωνιών για την τεκμηρίωση των εργασιών εφαρμογής⁴⁹

Κατά την περίοδο αναφοράς, η Επιτροπή συνέχισε να λαμβάνει υπόψη τα πορίσματα της μελέτης που υποστηρίζει την εκ των υστέρων αξιολόγηση της **εμπορικής συμφωνίας ΕΕ-Ανδεων⁵⁰**.

Τον Σεπτέμβριο του 2022 δημοσιεύθηκε η τελική έκθεση της μελέτης που υποστηρίζει την εκ των υστέρων αξιολόγηση της **εμπορικής συμφωνίας ΕΕ-Κεντρικής Αμερικής**, ενώ η Επιτροπή εξέδωσε την κύρια έκθεσή της (έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής) τον Ιούνιο του 2023. Η Επιτροπή αξιολογεί επί του παρόντος την έκθεση και προετοιμάζει το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της για την ολοκλήρωση της εκ των υστέρων αξιολόγησης.

Και οι δύο αξιολογήσεις έριξαν φως στην κατάσταση όσον αφορά την εφαρμογή των συμφωνιών και τον αντίκτυπό τους στην ΕΕ και στις χώρες-εταίρους, εξετάζοντας τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές πτυχές. Επιβεβαιώνουν την προσέγγιση της Επιτροπής όσον αφορά την εφαρμογή με τους εταίρους της Λατινικής και της Κεντρικής Αμερικής και παρέχουν πρόσθετα στοιχεία για την περαιτέρω βελτίωση της στρατηγικής της για την εφαρμογή και επιβολή.

Παράλληλα, συνεχίζονται οι εργασίες για την εκ των υστέρων αξιολόγηση των εκτενών και ολοκληρωμένων ζωνών ελεύθερων συναλλαγών με τη *Γεωργία και τη Μολδαβία*, ενώ το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής βρίσκεται επί του παρόντος στο στάδιο της προετοιμασίας.

Τέλος, έχουν ξεκινήσει οι εργασίες για την εκ των υστέρων αξιολόγηση της **συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-KAMA**.

⁴⁹ https://policy.trade.ec.europa.eu/analysis-and-assessment/ex-post-evaluations_el

⁵⁰ Για να συμβουλευτείτε τα λεπτομερέστερα πορίσματα της μελέτης, βλ. δελτίο χώρας για την εμπορική συμφωνία ΕΕ-Ανδεων: Βλ. έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD(2023)740. <https://circabc.europa.eu/ui/group/7fc51410-46a1-4871-8979-20cce8df0896/library/e0e79f42-9797-4d5d-a5c3-f00eb26b8676/details>

III. Παροχή βοήθειας στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ώστε να βρουν τη θέση τους στο παγκόσμιο εμπόριο

Τα πλεονεκτήματα των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ έχουν ιδιαίτερη σημασία για τις ΜΜΕ (οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 93 % των εξαγωγέων της ΕΕ) όταν αναζητούν νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες στο εξωτερικό. Ακόμη και όταν δεν συναλλάσσονται απευθείας με αγορές τρίτων χωρών, οι δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί κατόπιν διαπραγμάτευσης ωφελούν επίσης τις ΜΜΕ λόγω του ρόλου τους στην παγκόσμια αλυσίδα εφοδιασμού, π.χ. όταν ενεργούν ως προμηθευτές μεγαλύτερων επιχειρήσεων. Το 2022 η Επιτροπή συνέχισε τις προσπάθειές της για να βοηθήσει τις ΜΜΕ να ενημερωθούν σχετικά με τις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ και να αξιοποιήσουν τα πλεονεκτήματά τους.

A. Αναβάθμιση και προώθηση της πλατφόρμας Access2Markets

Η πλατφόρμα Access2Markets, η οποία εγκαινιάστηκε τον Οκτώβριο του 2020, περιλαμβάνει εκτενείς πρακτικές πληροφορίες που είναι αναγκαίες για τις επιχειρήσεις όταν ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα στο εξωτερικό, μεταξύ άλλων σχετικά με τους δασμούς, τους φόρους και τις διαδικασίες για 135 εξαγωγικές αγορές και για όλες τις αγορές προέλευσης. Η πλατφόρμα είχε πάνω από 5 εκατομμύρια χρήστες⁵¹ και η Επιτροπή έχει εκπαιδεύσει περισσότερες από 9 000 ΜΜΕ στην πλατφόρμα. Εκτός από τη διοργάνωση εικονικών σεμιναρίων κατάρτισης σε τριμηνιαία βάση, με διερμηνεία από τα αγγλικά στις γλώσσες της ΕΕ, η Επιτροπή/ΓΔ Εμπορίου υποστήριξε 30 εκδηλώσεις κατάρτισης που διοργανώθηκαν από τα κράτη μέλη και τη βιομηχανία. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται η σύνοδος κορυφής ΕΕ-Αφρικής του 2022, η κατάρτιση Access2Markets που διοργανώθηκε σε συνεργασία με τη γαλλική προεδρία του Συμβουλίου, το πρόγραμμα κατάρτισης με το Κέντρο Βιομηχανικής Συνεργασίας ΕΕ-Ιαπωνίας και το Εμπορικό Επιμελητήριο του Καναδά και η κατάρτιση που παρασχέθηκε κατά την ετήσια διάσκεψη του δικτύου «Enterprise Europe Network» του 2022.

Η πλατφόρμα Access2Markets και τα **κύρια εργαλεία της αναβαθμίστηκαν** εκ νέου το 2022:

- **Το εργαλείο αυτοαξιολόγησης των κανόνων καταγωγής (ROSA)** χρησιμοποιείται περίπου 470 φορές την ημέρα. Η κάλυψή του επεκτάθηκε περαιτέρω το 2022: το εργαλείο ROSA περιλαμβάνει πλέον 31 εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ, οι οποίες καλύπτουν συνολικά 119 χώρες-εταίρους (συμπεριλαμβανομένων των 65 αναπτυσσόμενων χωρών που επωφελούνται από το σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων για τις εξαγωγές τους στην ΕΕ). Επιπλέον, από τον Ιούνιο του 2023 η συνολική οικονομική και εμπορική συμφωνία ΕΕ-Καναδά (ΣΟΕΣ), η συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου (ΣΕΣ), η συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ιαπωνίας και το σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων είναι

⁵¹ Οι συνολικές αναζητήσεις στο MyTradeAssistant μόνο το 2022 ήταν 11 336 170. Το 55,6 % των αναζητήσεων αφορούσε τις εξαγωγές, το 37,5 % τις εισαγωγές και το 6,8 % αφορούσε την αγορά της ΕΕ.

διαθέσιμα σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ. Η νέα έκδοση του εργαλείου αυτοαξιολόγησης των κανόνων καταγωγής εγκαινιάστηκε για τις περισσότερες συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών της ΕΕ. Το εργαλείο ROSA έχει αναβαθμιστεί πλήρως με μια νέα διεπαφή⁵² (ROSA 2) και πιο εξορθολογισμένες ερωτήσεις, με αποτέλεσμα τη μείωση του χρόνου που χρειάζονται οι εταιρείες για να ολοκληρώσουν την αυτοαξιολόγησή τους και την περαιτέρω απλούστευση της διαδικασίας για τους χρήστες.

- ***Το εργαλείο Access2Procurement (A2P)*** που εγκαινιάστηκε τον Σεπτέμβριο του 2021 βοηθά τις επιχειρήσεις να εξακριβώσουν αν η συγκεκριμένη δημόσια σύμβαση καλύπτεται από διεθνείς δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει ο **Καναδάς και η Ιαπωνία** στο πλαίσιο των διμερών εμπορικών τους συμφωνιών με την ΕΕ. Από την έναρξη λειτουργίας του εργαλείου, έχουν διενεργηθεί 5 395 αξιολογήσεις από τους χρήστες, με περίπου 270 μηνιαίες αξιολογήσεις το 2022. Η προσθήκη των **Ηνωμένων Πολιτειών** στο Access2Procurement ολοκληρώθηκε και εγκαινιάστηκε επίσημα στις 4 Ιουλίου 2023. Η επόμενη χώρα που θα προστεθεί είναι το Ηνωμένο Βασίλειο.
- Το 2022 προστέθηκε στην πλατφόρμα **ειδικό εργαλείο «trade assistant» για τις υπηρεσίες και τις επενδύσεις** («Ο εμπορικός μου βοηθός για τις υπηρεσίες και τις επενδύσεις»), το οποίο καλύπτει μέχρι στιγμής δύο χώρες, τον Καναδά και το Ηνωμένο Βασίλειο, και τρεις τομείς, τις νομικές υπηρεσίες, τις λογιστικές υπηρεσίες και τις υπηρεσίες θαλάσσιων μεταφορών. Από την έναρξη λειτουργίας του, το έχουν συμβουλευτεί 9 000 φορές. Σταδιακά προστίθενται πληροφορίες για περισσότερους από 90 τομείς υπηρεσιών σε τέσσερις εξαγωγικές αγορές —τον Καναδά, την Ιαπωνία, την Ελβετία και το Ηνωμένο Βασίλειο.
- Στην πλατφόρμα Access2Markets ενσωματώνονται σταδιακά **στατιστικές υπηρεσιών**: αυτές βασίζονται στα σύνολα δεδομένων «Bop-Its6» της Eurostat και καλύπτουν τους ακόλουθους τομείς: μεταποιητικές υπηρεσίες, υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής, μεταφορές, ταξίδια, κατασκευές, ασφαλίσσεις και συντάξεις, χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, τηλεπικοινωνίες, υπηρεσίες πληροφορικής και πληροφοριών, άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες και προσωπικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές υπηρεσίες.

B. Κάλυψη των ειδικών αναγκών των ΜΜΕ: κεφάλαια των εμπορικών συμφωνιών για τις ΜΜΕ και κέντρα ΜΜΕ στην Ιαπωνία και την Κίνα

⁵² <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/el/news/rosa-2-launches-beta-version>

Ορισμένες **εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ** περιλαμβάνουν **ειδικές διατάξεις για τις ΜΜΕ**⁵³, οι οποίες βοηθούν τις ΜΜΕ να έχουν πρόσβαση σε βασικές πληροφορίες που είναι αναγκαίες κατά την αμοιβαία πρόσβαση στις αγορές τους. Η συνολική οικονομική και εμπορική συμφωνία ΕΕ-Καναδά (ΣΟΕΣ) περιλαμβάνει *σύσταση* για τις ΜΜΕ⁵⁴, ενώ η συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ιαπωνίας και η ΣΕΣ ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου περιλαμβάνουν *κεφάλαια για τις ΜΜΕ*. Τα σημεία επαφής κάθε πλευράς διασφαλίζουν ότι λαμβάνονται υπόψη τα συμφέροντα των ΜΜΕ κατά την εφαρμογή της συμφωνίας και ότι οι ΜΜΕ έχουν πρόσβαση στις πλέον πρόσφατες πληροφορίες. Στο πλαίσιο αυτό, τα σημεία επαφής για τις ΜΜΕ που συστάθηκαν στο πλαίσιο της ΣΟΕΣ τον Μάρτιο του 2023 διοργάνωσαν ειδικό διαδικτυακό σεμινάριο για την ανταλλαγή εμπειριών και πληροφοριών σχετικά με τις πρωτοβουλίες και τα προγράμματα πολιτικής των δύο συμβαλλόμενων μερών οι οποίες βοηθούν τη διεθνοποίηση των ΜΜΕ. Καθ' όλη τη διάρκεια ζωής της ΣΟΕΣ, ο αριθμός των ΜΜΕ που εξάγουν στον Καναδά αυξήθηκε κατά 43 %. Τα σημεία επαφής για τις ΜΜΕ που συστάθηκαν στο πλαίσιο της συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ιαπωνίας συνεδρίασαν τον Ιούνιο του 2022 για να περιγράψουν τις δραστηριότητες που αναλήφθηκαν από κάθε πλευρά για την εφαρμογή του κεφαλαίου για τις ΜΜΕ και δημοσίευσαν την τελευταία **κοινή έκθεση δραστηριοτήτων**⁵⁵ τους τον Μάρτιο του 2023.

Το 2022 η Επιτροπή συνέχισε να συνδράμει τις ΜΜΕ μέσω ειδικών κέντρων ΜΜΕ στην Ιαπωνία και την Κίνα, βοηθώντας τις ΜΜΕ να εξοικειωθούν με τις αγορές αυτές.

Το *Κέντρο Βιομηχανικής Συνεργασίας ΕΕ-Ιαπωνίας*⁵⁶, με τη βοήθεια του οικείου ειδικού γραφείου υποστήριξης για τη συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης⁵⁷, πραγματοποίησε δραστηριότητες μεταξύ των οποίων:

- κατάρτιση 77 διευθυντικών στελεχών της ΕΕ («Get Ready for Japan», World Class Manufacturing)·
- 41 διαδικτυακά σεμινάρια ή podcast σχετικά με την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Ιαπωνία, με περισσότερους από 1 200 συμμετέχοντες·
- 20 εκθέσεις πληροφοριών για την κατάσταση της αγοράς προσβάσιμες δωρεάν για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις·
- 28 εκδηλώσεις B2B που διευκόλυναν περισσότερες από 830 συναντήσεις μεταξύ ευρωπαϊκών και ιαπωνικών εταιρειών⁵⁸, οι οποίες κατέληξαν σε 15 συμφωνίες εταιρικής σχέσης.

⁵³ Έχει υπάρξει συμφωνία με τον Καναδά για σύσταση αναφορικά με τις ΜΜΕ, ενώ κεφάλαια για τις ΜΜΕ περιλαμβάνουν η ΣΟΕΣ ΕΕ-Ιαπωνίας και η συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου, όπως και οι συμφωνίες που έχουν συναφθεί με τις χώρες της Mercosur και η εκσυγχρονισμένη συμφωνία με το Μεξικό. Η προσθήκη κεφαλαίου για τις ΜΜΕ αποτελεί επίσης μέρος των υπό εξέλιξη διαπραγματεύσεων με την Ινδία και την Ινδονησία.

⁵⁴ https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/country-assets/tradoc_157417.pdf

⁵⁵ Σχέσεις, διαπραγματεύσεις και συμφωνίες — Βιβλιοθήκη (europa.eu).

⁵⁶ <https://www.eu-japan.eu/>

⁵⁷ <https://www.eu-japan.eu/epa-helpdesk>

⁵⁸ Το κέντρο, στο πλαίσιο του ρόλου του ως σημείου επαφής του δικτύου Enterprise Europe Network για την Ιαπωνία, διευκολύνει την ανάπτυξη επαφών μεταξύ ευρωπαϊκών και ιαπωνικών ΜΜΕ.

Το Κέντρο MME της ΕΕ στην Κίνα⁵⁹ συμβουλεύει τα ενδιαφερόμενα μέρη από τις επιχειρήσεις σχετικά με την ανάπτυξη εμπορικής παρουσίας στην κινεζική αγορά και υποστηρίζει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών. Το 2022 οι δραστηριότητές του περιλάμβαναν:

- 37 σεμινάρια κατάρτισης / διαδικτυακά σεμινάρια στην Κίνα και στην ΕΕ για περισσότερες από 3 000 ΜΜΕ της ΕΕ·
- 22 δραστηριότητες προώθησης, συμπεριλαμβανομένων συναντήσεων πολιτικής και ενεργειών άσκησης πιέσεων με αξιωματούχους κυβερνήσεων, ομάδες προβληματισμού και επιχειρηματικές ενώσεις της Κίνας και της Ευρώπης·
- 10 κατευθυντήριες γραμμές για τις εξαγωγές, τομεακή έκθεση και άρθρα για τις επιχειρήσεις·
- ειδική τεχνική βοήθεια σε ΜΜΕ της ΕΕ σε περισσότερες από 300 περιπτώσεις.

Γ. Συνεργασία με το δίκτυο Enterprise Europe Network (EEN) για την παροχή βοήθειας στις ΜΜΕ

Η Επιτροπή / ΓΔ Εμπορίου εξακολουθεί να εμβαθύνει τη συνεργασία της με το δίκτυο Enterprise Europe Network⁶⁰ (στο εξής: δίκτυο), όπως ξεκίνησε να λειτουργεί εκ νέου στο πλαίσιο του προγράμματος της ΕΕ για την ενιαία αγορά. Οι εταίροι του δικτύου έχουν ειδική εντολή να προωθούν τις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ. Οι όροι αναφοράς της τελευταίας πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για το δίκτυο ορίζουν ότι οι εταίροι του δικτύου πρέπει να «βοηθούν τις ΜΜΕ να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών της ΕΕ (εμπορικές συμφωνίες) που ισχύουν με τρίτες χώρες». Ο διαθέσιμος προϋπολογισμός της πρόσκλησης ανέρχεται στο εντυπωσιακό ποσό των 164,5 εκατ. EUR για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2022 έως τις 30 Ιουνίου 2025. Οι σύμβουλοι δικτύου αναμένεται επίσης να υποβάλλουν έκθεση σχετικά με τον αντίκτυπο για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις μετά την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στον τομέα του εμπορίου (δηλαδή τα επιτεύγματα στον τομέα της παροχής συμβουλών).

Οι δομές του EEN μεριμνούν όλο και περισσότερο για την προώθηση των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ

Το 2022 συγκροτήθηκε στο πλαίσιο του δικτύου ειδική ομάδα εμπειρογνομόνων («θεματική ομάδα για τη δραστηριοποίηση σε διεθνές επίπεδο») η οποία ασχολείται με θέματα που σχετίζονται με τη διεθνοποίηση των ΜΜΕ, τις εργασίες της οποίας ακολουθούν 290

⁵⁹<https://www.eusmecenre.org.cn/>

⁶⁰Πληροφορίες σχετικά με το EEN είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: <https://een.ec.europa.eu/>. Το δίκτυο, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα COSME της ΕΕ, λειτουργεί σε περισσότερες από 60 χώρες με τη συμμετοχή 3 000 εμπειρογνομόνων από 600 οργανώσεις μέλη. Στόχος του είναι να παράσχει βοήθεια στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στο πλαίσιο των διεθνών δραστηριοτήτων τους.

σύμβουλοι δικτύου. Ορίστηκε ειδικός υπεύθυνος επικοινωνίας με σκοπό την αύξηση της ικανότητας των συμβούλων δικτύου να βοηθούν τους επιχειρηματικούς πελάτες τους να αξιοποιούν τις ευκαιρίες των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ.

Με τις νέες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και εκδήλωσης ενδιαφέροντος που προκηρύχθηκαν το 2022, το δίκτυο επεκτείνεται εκτός των συνόρων της ΕΕ, με την προσθήκη *κόμβων δικτύου* σε χώρες που είναι εμπορικοί εταίροι της ΕΕ με τις οποίες η ΕΕ έχει συνάψει διμερή εμπορική συμφωνία ή τελωνειακή ένωση (π.χ. Τουρκία, Σιγκαπούρη, Νότια Κορέα).

Πληθώρα δραστηριοτήτων του δικτύου στοχεύουν στην πρόσβαση των ΜΜΕ στα πλεονεκτήματα που προσφέρουν οι εμπορικές συμφωνίες

Το δίκτυο, μέσω της προσέγγισης 500 κορυφαίων οργανισμών στήριξης των επιχειρήσεων στην Ευρώπη, εξακολουθεί να πολλαπλασιάζει τις προσπάθειες κατάρτισης της ΓΔ Εμπορίου σχετικά με τις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ και την πλατφόρμα Access2Markets. Το 2022 το δίκτυο πραγματοποίησε και πάλι πληθώρα πρόσθετων δραστηριοτήτων προώθησης, βοηθώντας τις ΜΜΕ να ενημερωθούν, να εξοικειωθούν και να ανταγωνιστούν σε ξένες αγορές. Στις δραστηριότητες αυτές συγκαταλέγονται:

- *εργαστήριο σχετικά με τις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ και την πλατφόρμα Access2Markets που διοργανώθηκε κατά την ετήσια διάσκεψη του EEN στην Πράγα τον Οκτώβριο του 2022, με τη συμμετοχή 40 συμβούλων δικτύου επιτόπου και περίπου 60 διαδικτυακά·*
- *συνεδρία κατάρτισης εκπαιδευτών τον Νοέμβριο του 2022 με εξωτερικούς συμβούλους, με τη βοήθεια πρακτικών περιπτώσιολογικών μελετών. Ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να αναπαραγάγουν τη συνεδρία και να διαδώσουν το περιεχόμενο στα εθνικά τους δίκτυα εντός 6 μηνών·*
- *διμηνιαία τράπεζα τακτικών χρηστών των εμπορικών συμφωνιών που ξεκίνησε στις αρχές του 2023· εν προκειμένω, οι εμπειρογνώμονες σε θέματα εξωτερικού εμπορίου συμβουλευούν τους συμβούλους δικτύου σχετικά με τον τρόπο επίλυσης συγκεκριμένων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι πελάτες τους όταν πραγματοποιούν εισαγωγές και/ή εξαγωγές εκτός της ΕΕ.*

Δ. Συνεργασία με οργανισμούς προώθησης του εμπορίου

Η Επιτροπή εξακολουθεί να συνεργάζεται με τους οργανισμούς προώθησης του εμπορίου των κρατών μελών για την ενημέρωσή τους σχετικά με τις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ και την πλατφόρμα Access2Markets. Το 2022 η Επιτροπή συνέχισε επίσης τις ανταλλαγές της με

την ένωση Trade Promotion Europe (στο εξής: TPE)⁶¹, η οποία συγκεντρώνει 27 οργανισμούς προώθησης του εμπορίου από 17 κράτη μέλη. Η TPE, με το ευρύ δίκτυό της το οποίο περιλαμβάνει περισσότερα από 170 γραφεία στην ΕΕ και πάνω από 400 εκτός της ΕΕ, διαδραματίζει σημαντικό πολλαπλασιαστικό ρόλο. Η Επιτροπή στηρίζει τις προσπάθειες της TPE να ευαισθητοποιήσει τα μέλη της σχετικά με τις προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ και τα πλεονεκτήματά τους. Στο πλαίσιο της στήριξης αυτής διοργανώθηκε, μεταξύ άλλων, σειρά εξειδικευμένων σεμιναρίων κατάρτισης, όπως το πρόγραμμα εξειδικευμένων σεμιναρίων διαχείρισης εξαγωγών που δρομολογήθηκε τον Μάρτιο του 2023⁶².

Ε. Δραστηριότητες για τη στήριξη των ΜΜΕ σε πολυμερές επίπεδο (ΠΟΕ)

Το 2022 η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει την εφαρμογή της **δέσμης μέτρων για τις πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΠΜΜΕ)**⁶³ του 2020, υποβάλλοντας έκθεση στη Γραμματεία του ΠΟΕ σχετικά με την πορεία της εφαρμογής της δέσμης μέτρων από την ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ αποστέλλει σε τακτική βάση δασμολογικά και μη δασμολογικά δεδομένα στις δύο πλατφόρμες πληροφόρησης στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων (το Global Trade Helpdesk και την ολοκληρωμένη βάση δεδομένων του ΠΟΕ). Η ΕΕ παρείχε επίσης ανατροφοδότηση και στήριξη σε αρκετές περιπτώσεις για πρωτοβουλίες ανταλλαγής πληροφοριών της Γραμματείας του ΠΟΕ, μεταξύ άλλων σχετικά με τον τρόπο βελτίωσης των διατάξεων για τις ΠΜΜΕ στη βάση δεδομένων περιφερειακών εμπορικών συμφωνιών⁶⁴.

IV. Αντιμετώπιση των εμποδίων και εξεύρεση λύσεων

IV.1 Τρέχουσα κατάσταση και άρση των εμπορικών εμποδίων

Το 2022 το παγκόσμιο εμπορικό περιβάλλον παρέμεινε πολύπλοκο. Ο απρόκλητος και αδικαιολόγητος επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας είχε σημαντικό αντίκτυπο στο διεθνές εμπόριο, μετά τις συντονισμένες πιέσεις των συμμαχικών χωρών και άλλων για τον περιορισμό της ικανότητας της Ρωσίας να συνεχίσει τον επιθετικό της πόλεμο, ενώ άλλες χώρες έλαβαν μέτρα για την προστασία των εγχώριων αγορών τους. Οι πολιτικές και οι πρακτικές προστατευτισμού που κορυφώθηκαν κατά την περίοδο της COVID-19 συνεχίστηκαν επίσης σε ορισμένες περιφέρειες, δημιουργώντας προκλήσεις για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις εν λόγω αγορές. Εξ ου και η σημασία της συνέχισης των προσπαθειών για τον εντοπισμό, την ανάδειξη και την άρση των εμπορικών εμποδίων.

Α. Καταγραφή των καταχωρισμένων εμποδίων στο εμπόριο και στις επενδύσεις έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022

⁶¹ <https://tradepromotioneurope.eu/>

⁶² <https://tradepromotioneurope.eu/trade-promotion-europes-export-management-masterclass-kicks-off/>

⁶³ https://www.wto.org/english/news_e/news20_e/msmes_11dec20_e.htm

⁶⁴ https://www.wto.org/english/tratop_e/msmesandtra_e/msmesandtra_e.htm

Όπως φαίνεται από τον παρακάτω πίνακα, έως τα τέλη του 2022 είχαν συμπεριληφθεί στη βάση δεδομένων Access2Markets της Επιτροπής συνολικά **448** ενεργά εμπόδια στο εμπόριο και στις επενδύσεις σε 64 τρίτες χώρες.

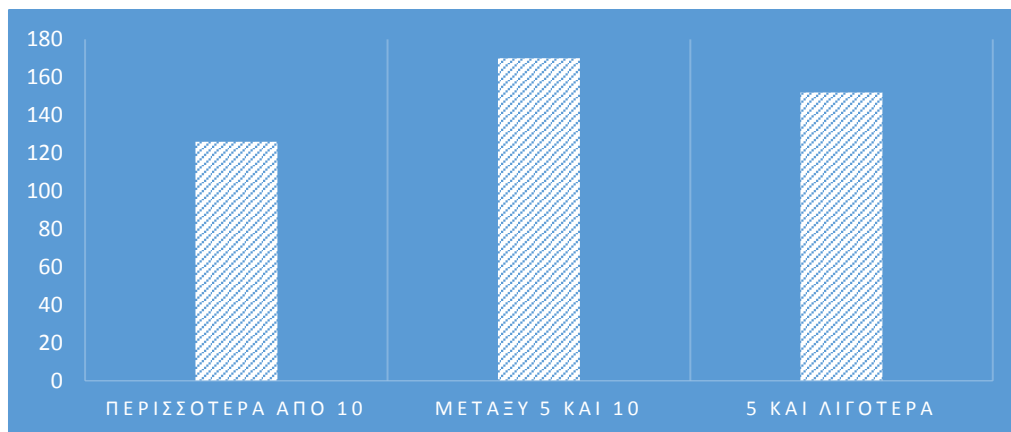
Είδος μέτρου	Αριθμός εμποδίων
Μέτρα υγειονομικής και φυτοϋγειονομικής προστασίας (ΥΦΠ)	99
Τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο (ΤΕΕ)	79
Δασμοί και ισοδύναμα και ποσοτικοί περιορισμοί	79
Διοικητικές διαδικασίες	37
Άλλα μέτρα*	37
Υπηρεσίες και επενδύσεις	36
Δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ)	36
Δημόσιες συμβάσεις	29
Εξαγωγικοί φόροι και περιορισμοί	16
Σύνολο	448

* Τα άλλα μέτρα περιλαμβάνουν τα εμπόδια που σχετίζονται με τα μέσα εμπορικής άμυνας και τις επιδοτήσεις και τα μέτρα που επηρεάζουν τον ανταγωνισμό.

Ως εκ τούτου, ο **αριθμός** των εμποδίων στο εμπόριο και στις επενδύσεις που αντιμετωπίζουν οι εταιρείες της ΕΕ όταν πραγματοποιούν εξαγωγές εκτός της Ένωσης παρέμεινε σταθερός σε σύγκριση με το 2021, έτος κατά το οποίο είχαν καταγραφεί 455 εμπόδια.

Όπως προκύπτει από την εξέταση της **ημερομηνίας καταχώρισης** των εμπορικών εμποδίων που είχαν καταχωριστεί έως τα τέλη του 2022, το 34 % καταχωρίστηκε τα τελευταία 5 έτη (όπως φαίνεται στο διάγραμμα 5 κατωτέρω), το 38 % καταχωρίστηκε τα τελευταία 6 με 10 έτη, ενώ το 27 % όλων των εμποδίων βρίσκονται στον κατάλογο εδώ και πάνω από μία δεκαετία.

Διάγραμμα 5: Αριθμός εμποδίων ανά ημερομηνία καταχώρισης

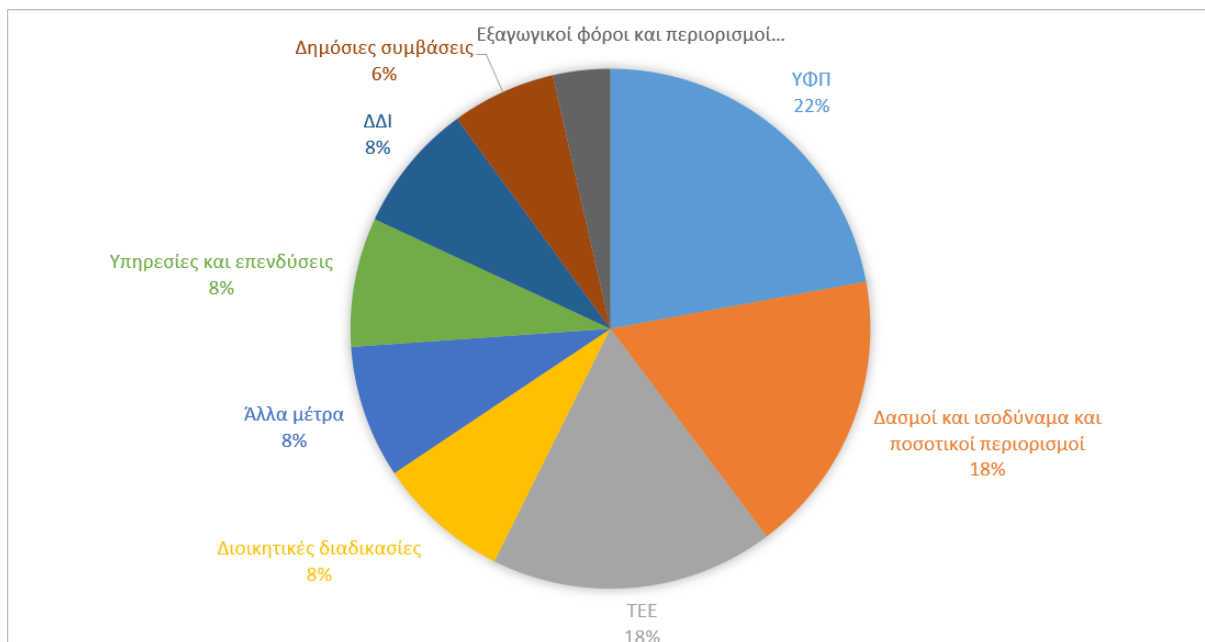
Η μέση «ηλικία» των εμποδίων με την Κίνα, τη Ρωσία, την Ινδία και τις Ηνωμένες Πολιτείες (δηλ. τους μεγαλύτερους μη προτιμησιακούς εταίρους) είναι 10 έτη: 103 από τα 117 εμπόδια για τις χώρες αυτές είχαν καταχωριστεί πριν από το 2019. Αντίθετα, για τα εμπόδια που καταχωρίστηκαν σε άλλες χώρες, η μέση ηλικία είναι περίπου 8,7 έτη.

Σε ορισμένες από αυτές τις περιπτώσεις, οι επιχειρήσεις βρήκαν εναλλακτικές οδούς για την αντιμετώπιση των εμποδίων ή απλώς αποφάσισαν να επικεντρωθούν σε άλλες αγορές. Παράλληλα, οι πληροφορίες της πλατφόρμας Access2Markets σχετικά με την ύπαρξη αυτών των εμποδίων εξακολουθούν να είναι πολύτιμες για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις εν λόγω χώρες. Η Επιτροπή επανεξετάζει σταδιακά το σύνολο των καταγεγραμμένων παλαιότερων εμποδίων ανά χώρα και τομέα, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και τα οικεία ενδιαφερόμενα μέρη. Στην ενότητα Γ κατωτέρω παρατίθενται ορισμένα πρόσφατα παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο η Επιτροπή κατόρθωσε, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και τις επιχειρήσεις, να άρει τα εμπόδια που επηρέαζαν τις εξαγωγές της ΕΕ για περισσότερα από 10 χρόνια.

Όσον αφορά τα συνηθέστερα το 2022 **είδη εμποδίων**, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 6 κατωτέρω, τα *μέτρα ΥΦΠ* εξακολουθούσαν να αποτελούν τη μεγαλύτερη κατηγορία εμπορικών εμποδίων (99), αντιπροσωπεύοντας σχεδόν το ένα τέταρτο του συνόλου των καταγεγραμμένων εμποδίων. Ακολουθούσαν τα μέτρα ΤΕΕ (79 εμπόδια) και τα δασμολογικά μέτρα και οι ποσοτικοί περιορισμοί (79 εμπόδια). Αθροιστικά, αυτές οι τρεις κατηγορίες εμπορικών εμποδίων αντιπροσώπευαν σχεδόν το 60 % του συνόλου των ενεργών εμποδίων, ποσοστό που αντικατοπτρίζει την τάση που είχε παρατηρηθεί μεταξύ του 2020 και του 2021.

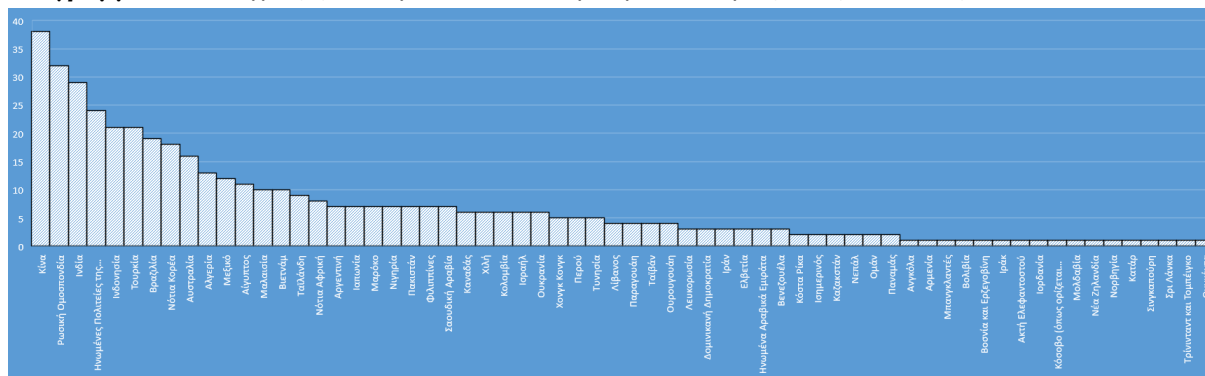
36 καταχωρίστηκαν στον τομέα των *υπηρεσιών*, τα οποία αφορούν 20 διαφορετικές τρίτες χώρες. Ο μεγαλύτερος τομέας υπηρεσιών που επηρεάζεται είναι οι μεταφορές —με 10 καταχωρισμένα εμπόδια—, ακολουθούμενος από τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, την ενέργεια, τις ταχυδρομικές υπηρεσίες, τις επιχειρήσεις, τις κατασκευές, την ψυχαγωγία, τη διανομή και άλλες υπηρεσίες.

Διάγραμμα 6: Είδη εμποδίων το 2022

Στο διάγραμμα 7 κατωτέρω παρουσιάζονται οι εμπορικοί εταίροι στους οποίους καταχωρίστηκαν τα περισσότερα εμπόδια το 2022: Η **Κίνα** εξακολούθησε να έχει τα περισσότερα καταχωρισμένα εμπόδια (38), ακολουθούμενη από τη **Ρωσία** (32), την **Ινδία** (29), τις **Ηνωμένες Πολιτείες** (24) και την **Ινδονησία** (21).

Διάγραμμα 7: Καταγραφή των εμποδίων ανά εμπορικό εταίρο (τέλος του 2022)

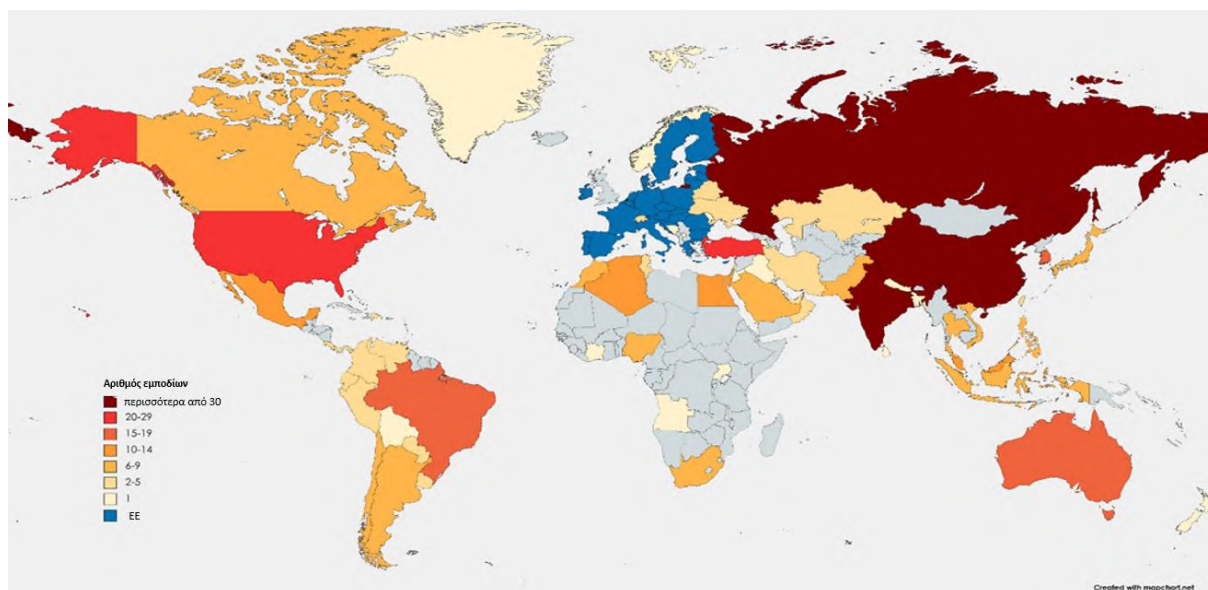

Το διάγραμμα αυτό απεικονίζει την κατάσταση το 2021, με τη διαφορά ότι η Ινδία έχει αλλάξει θέση με τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Με την Κίνα, εξαλείφθηκε ένα εμπορικό εμπόδιο.

Ο χάρτης στο διάγραμμα 8 κατωτέρω απεικονίζει τη γεωγραφική κατανομή των εμποδίων έως τα τέλη του 2022. Άλλες χώρες με δέκα ή περισσότερα εμπόδια περιλάμβαναν τη Βραζιλία (19), τη Νότια Κορέα (18), την Αυστραλία (16), την Αλγερία (13), το Μεξικό (12), την Αίγυπτο (11), τη Μαλαισία (10) και το Βιετνάμ (10). Αυτός ο χάρτης αντικατοπτρίζει την κατάσταση το 2021, με τη διαφορά ότι η Αυστραλία και η Αλγερία έχουν ένα ακόμη εμπόδιο η καθεμία.

Διάγραμμα 8: Καταγραφή των εμποδίων ανά εμπορικό εταίρο (τέλος του 2022)

Β. Η εξέλιξη των εμποδίων στο εμπόριο και στις επενδύσεις το 2022

Τα συνηθέστερα είδη νέων εμποδίων ήταν τα **υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά (ΥΦΠ)** εμπόδια και οι **δασμοί και ισοδύναμα και οι ποσοτικοί περιορισμοί** (τρία νέα καταχωρισμένα εμπόδια για κάθε είδος), ακολουθούμενα από τα **τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο (ΤΕΕ)** και τα **μέτρα για τα ΔΔΙ**. Το 2022 ο αριθμός των νέων εμποδίων ΥΦΠ παρέμεινε σε σχετικά χαμηλό επίπεδο (3), σε παρόμοια επίπεδα με το 2021⁶⁵ (2), σε σύγκριση με τα νέα εμπόδια ΥΦΠ που καταγράφηκαν το 2020 (13).

Όσον αφορά τον **αριθμό των νέων εμποδίων**, 10 εμπόδια καταχωρίστηκαν το 2022, 6 λιγότερα απ' ό,τι το 2021. Επομένως, η πτωτική τάση συνεχίστηκε, αν και σε λιγότερο έντονο επίπεδο απ' ό,τι μεταξύ 2020 και 2021 (από 41 στα 16). Η μείωση αυτή ξεκίνησε το 2021, εν μέρει λόγω των συνεπειών της πανδημίας COVID-19. Η μείωση της καταχώρισης νέων εμποδίων μπορεί επίσης να συνδέεται με τον αυξημένο έλεγχο των ζητημάτων *πριν* από την καταχώρισή τους (βλ. ενότητα IV.2 κατωτέρω) μετά την έναρξη λειτουργίας του ενιαίου σημείου εισόδου το 2020.

⁶⁵ Η μείωση το 2021 οφειλόταν εν μέρει στην έλλειψη εστιών σημαντικών επιβλαβών οργανισμών, όπως η αφρικανική πανώλη των χοίρων (ΑΠΧ), και γενικότερα στις προσπάθειες των επιχειρήσεων να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες της νόσου COVID-19.

Ο πίνακας που ακολουθεί απεικονίζει την κατάσταση το 2022 σε σύγκριση με την κατάσταση το 2021.

Είδος μέτρου	Νέα εμπόδια ⁶⁶ 2022		Νέα εμπόδια το 2021
ΥΦΠ	3		2
ΤΕΕ	2		6
Δασμοί και ισοδύναμα και ποσοτικοί περιορισμοί	3		2
Διοικητικές διαδικασίες	0		1
Υπηρεσίες και επενδύσεις	0		1
Άλλα μέτρα ⁶⁷	0		2
ΔΔΙ	2		0
Δημόσιες συμβάσεις	0		2
Εξαγωγικοί φόροι και περιορισμοί	0		0
Γενικό σύνολο	10		16

Όσον αφορά τους **κύριους τομείς που επλήγησαν** από τα νέα εμπόδια, η κατάσταση το 2022 αντικατοπτρίζει την κατάσταση το 2021: η γεωργία και η αλιεία αναδείχθηκαν εκ νέου ως η μεγαλύτερη κατηγορία, με πέντε νέα εμπόδια.

Είδος τομέα	Αριθμός νέων εμποδίων
Γεωργία και αλιεία	5
Οριζόντια	3
Οίνοι και οινοπνευματώδη ποτά	1
Άλλοι κλάδοι	1
Σύνολο	10

Όσον αφορά τη γεωγραφική **κατανομή των νέων εμποδίων**, ο μεγαλύτερος αριθμός ήταν στη Νότια Γειτονία (4), ακολουθούμενη από τη Λατινική Αμερική (2), τη Νότια και Νοτιοανατολική Ασία (3) και τη Βόρεια Αμερική (1).

Γ. Εμπόδια που άρθηκαν το 2022

⁶⁶Νέα εμπόδια είναι αυτά που καταχωρίστηκαν στην Access2Markets το 2022.

⁶⁷ Τα άλλα μέτρα περιλαμβάνουν τα εμπόδια που σχετίζονται με τα μέσα εμπορικής άμυνας και τις επιδοτήσεις, τα μέτρα που επηρεάζουν τον ανταγωνισμό και άλλα μέτρα που δεν μπορούν να ταξινομηθούν στις παραπάνω κατηγορίες.

Το 2022 άρθηκαν 31 εμπόδια σε 19 χώρες-εταίρους (οκτώ λιγότερες από το 2021). Χρησιμοποιήθηκε συνδυασμός διαφορετικών στρατηγικών και μέσων, συμπεριλαμβανομένων της διπλωματικής δραστηριοποίησης και του θεσμικού πλαισίου στο πλαίσιο των **διμερών εμπορικών συμφωνιών και του ΠΟΕ**.

Είδος μέτρου	Εμπόδια που άρθηκαν το 2022	Εμπόδια που άρθηκαν το 2021
ΥΦΠ	14	15
ΤΕΕ	4	6
Δασμοί και ισοδύναμα και ποσοτικοί περιορισμοί	4	6
Διοικητικές διαδικασίες	1	3
Υπηρεσίες και επενδύσεις	3	2
Άλλα μέτρα*	3	1
ΔΔΙ	0	3
Δημόσιες συμβάσεις	1	1
Εξαγωγικοί φόροι και περιορισμοί	1	2
Σύνολο	31	39

Το 2022 τα **εμπόδια ΥΦΠ** αντιστοιχούσαν για άλλη μια φορά στην μεγαλύτερη κατηγορία με την άρση 14 εμποδίων.

Η άρση αυτών των εμποδίων είχε άμεσο θετικό αντίκτυπο για τους εξαγωγείς της ΕΕ σε πολλούς τομείς, και κυρίως στον **τομέα των τροφίμων**.

- Για παράδειγμα, οι **ΗΠΑ**, αφού επί 24 χρόνια η αγορά τους ήταν κλειστή στις εισαγωγές αιγοπρόβειου κρέατος της ΕΕ, τροποποίησαν τελικά τους όρους εισαγωγής για τα προϊόντα αιγοπρόβειου κρέατος ώστε να ευθυγραμμιστούν με τα διεθνή πρότυπα. Με τον τρόπο αυτόν, μπόρεσαν να ξαναρχίσουν σταδιακά οι εξαγωγές της ΕΕ.
- Η **Κόστα Ρίκα** κατήργησε φόρο ύψους 10 % στα ποτά της ΕΕ (ιδίως τη μπίρα) τον Φεβρουάριο του 2023, μετά από συνεχή διμερή συνεργασία στο πλαίσιο των θεσμικών οργάνων που συστάθηκαν στο πλαίσιο της Ένωσης ΕΕ-Κεντρικής Αμερικής. Οι ενωσιακές εξαγωγές μπίρας στην Κόστα Ρίκα ανήλθαν σε 7 εκατ. EUR το 2020, εκ των οποίων το 10 % αντιπροσωπεύει δυνητικά 0,7 εκατ. EUR⁶⁸.

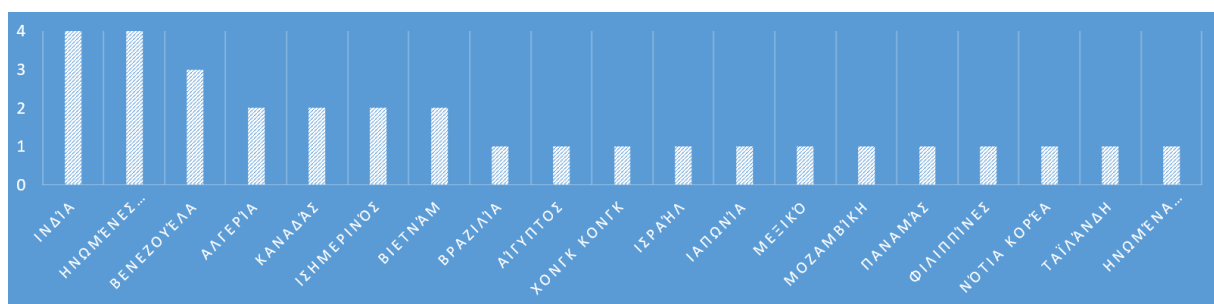
Τα δεύτερα συνηθέστερα είδη εμπορικών εμποδίων που άρθηκαν το 2022 σχετίζονταν με τα **τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο (ΤΕΕ)** και τους **δασμούς και τα ισοδύναμα και τους ποσοτικούς περιορισμούς**.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ AGRI.

- Μεταξύ των εμποδίων που άρθηκαν στην **κατηγορία των ΤΕΕ** ήταν το μακροχρόνιο εμπόδιο το οποίο συνδεόταν με τις τεχνικές προδιαγραφές που εφαρμόζε στα δημόσια ελαφρά λεωφορεία το **Χονγκ Κονγκ** από το 2015, με αποτέλεσμα την de facto παρεμπόδιση των εξαγωγών ελαφρών λεωφορείων Euro VI από την ΕΕ. Μετά από εντατικές διμερείς επαφές, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των συνεδριάσεων διαρθρωμένου διαλόγου ΕΕ-Χονγκ Κονγκ, ο κανονισμός για την οδική κυκλοφορία τροποποιήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2022, ανοίγοντας για τους κατασκευαστές της ΕΕ μια αγορά 200 εκατ. EUR.
- Στην κατηγορία των **δασμών και των ισοδύναμων εμποδίων** περιλαμβάνονταν οι διακρισιακές πρακτικές που αντιμετώπιζε ο τομέας των οίνων και των οινοπνευματωδών ποτών της ΕΕ στη **Μοζαμβίκη**. Το 2022 η Μοζαμβίκη είχε θεσπίσει υποχρεωτικό καθεστώς σήματος ελέγχου, βάσει του οποίου τα εισαγόμενα οινοπνευματώδη προϊόντα επιβαρύνονταν με υψηλότερο κόστος για το σήμα απ' ό,τι τα εγχώρια προϊόντα. Μετά από εντατικές εργασίες προώθησης από την Επιτροπή (σε συντονισμό με τα κράτη μέλη και τις επιχειρήσεις), οι τιμές των σημάτων καθορίστηκαν, τον Μάιο του 2022, στο ίδιο επίπεδο τόσο για τα εγχώρια όσο και για τα εισαγόμενα προϊόντα.

Όσον αφορά τη **γεωγραφική κάλυψη** (δηλαδή τον αριθμό των εμποδίων που άρθηκαν ανά εμπορικό εταίρο), το διάγραμμα 9 κατωτέρω δείχνει ότι πλήρεις ή μερικές λύσεις κάλυπταν 19 από τους εμπορικούς εταίρους της ΕΕ. Σε αντίθεση με την κατάσταση που επικρατούσε το 2021, όταν η Νότια Κορέα, η Αίγυπτος και ο Καναδάς ήταν οι τρεις πρώτες χώρες με τα περισσότερα εμπόδια που άρθηκαν (εταίροι εμπορικών συμφωνιών), το 2022 η Ινδία, οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Βενεζουέλα (χώρες με τις οποίες η ΕΕ δεν έχει συνάψει προτιμησιακή εμπορική συμφωνία) βρίσκονταν στην κορυφή του καταλόγου.

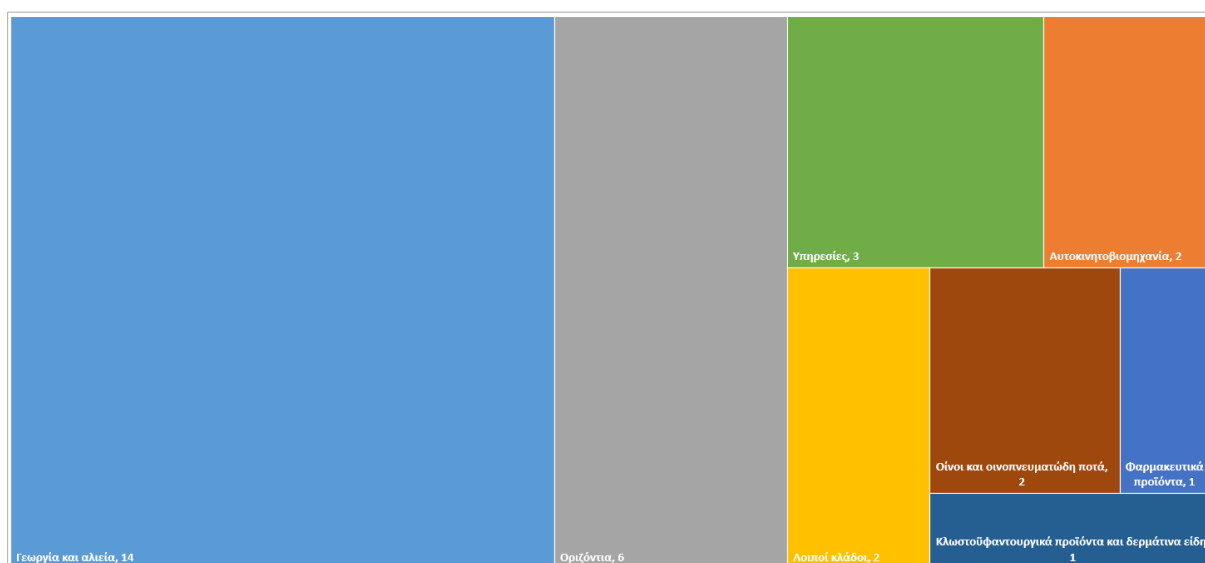
Διάγραμμα 9: Αριθμός εμποδίων που άρθηκαν από τους εταίρους (2022)

Στο διάγραμμα 10 κατωτέρω παρουσιάζεται το ευρύ φάσμα τομέων που επωφελούνται από τις προσπάθειες που καταβάλλονται στο πλαίσιο αυτών και άλλων φόρουμ με στόχο την ενίσχυση της πρόσβασης στην αγορά για τις επιχειρήσεις της ΕΕ σε τρίτες χώρες. Ο τομέας στον οποίο άρθηκαν τα περισσότερα εμπορικά εμπόδια ήταν η **γεωργία και η αλιεία**, οι οποίες αντιπροσώπευαν το 45 % του συνόλου των εμποδίων που άρθηκαν. Έξι από τα εμπόδια που άρθηκαν βρίσκονταν στην κατηγορία «οριζόντια» (δηλαδή αφορούσαν προϊόντα σε περισσότερους από έναν τομείς, τα οποία, ως εκ τούτου, δεν μπορούν να αποδοθούν σε

έναν μόνο τομέα), ενώ τρία αφορούσαν τον **τομέα των υπηρεσιών**. Η διάκριση αυτή αντικατοπτρίζει σε μεγάλο βαθμό την κατάσταση το 2021.

Διάγραμμα 10: Αριθμός εμποδίων που άρθηκαν ανά τομέα (2022)

Η πρακτική εφαρμογή της εταιρικής σχέσης για την πρόσβαση στην αγορά και ο αντίκτυπός της το 2022

Κατά την αντιμετώπιση των εμποδίων, η Επιτροπή συνεργάζεται στενά με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη της ΕΕ. Αυτό γίνεται στο πλαίσιο της **εταιρικής σχέσης για την πρόσβαση στην αγορά**, η οποία παραμένει κεντρική πτυχή της στρατηγικής για την καταπολέμηση των εμποδίων. Η εταιρική σχέση φέρνει σε επαφή την Επιτροπή, τα κράτη μέλη και τις επιχειρηματικές ενώσεις της ΕΕ σε τακτική βάση, σε διάφορες συνθέσεις. Η Επιτροπή Εμπορικής Πολιτικής εξετάζει τακτικά ζητήματα εφαρμογής και επιβολής, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα εμπόδια, για την παροχή της αναγκαίας ώθησης και κατεύθυνσης και για την επίτευξη κοινής αντίληψης μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών όσον αφορά τις προτεραιότητες, το τι πρέπει να γίνει και το πού πρέπει να επικεντρωθούν οι προσπάθειες⁶⁹.

Οι εργασίες στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης κατά τα τελευταία 5 έτη είχαν και πάλι ως αποτέλεσμα την **απελευθέρωση των εξαγωγών της ΕΕ** με σημαντικό τρόπο. Συνολικά, από οικονομετρική ανάλυση που διενήργησε η ΓΔ TRADE προέκυψε ότι, χάρη στην άρση ορισμένων εμποδίων από το 2017 έως το 2021, οι εξαγωγές από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2022 ήταν κατά 7,2 δισ. EUR υψηλότερες απ' ό,τι θα ήταν αν εξακολουθούσαν να υφίστανται τα εμπόδια.

⁶⁹ Βλ. επίσης το ανεπίσημο έγγραφο της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή και την επιβολή της εμπορικής πολιτικής της ΕΕ: <https://circabc.europa.eu/ui/group/7fc51410-46a1-4871-8979-20cce8df0896/library/7103f3c9-2dc5-4bc5-be52-210c133802ca/details?download=true>.

IV.2 Ενιαίο σημείο εισόδου

Σκεπτικό και διαδικασία

Όταν η ΓΔ Εμπορίου εγκαινίασε το **ενιαίο σημείο εισόδου** στις 16 Νοεμβρίου 2020, είχε διττό σκοπό. Ο πρώτος στόχος ήταν να καταστεί ευκολότερο για τα ενδιαφερόμενα μέρη της ΕΕ να θέτουν υπόψη της Επιτροπής νέα πιθανά εμπορικά εμπόδια ή παραβιάσεις των δεσμεύσεων βιωσιμότητας. Με το ενιαίο σημείο εισόδου, υπάρχει πλέον **ένα σημείο επαφής** μέσω του οποίου τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να αναφέρουν τα ζητήματα αυτά στην Επιτροπή, ενώ παρέχεται και καθοδήγηση σχετικά με τις πληροφορίες που χρειάζονται οι καταγγέλλοντες για να εξακριβώσουν αν υπάρχει εμπόδιο και να αποφασίσουν σχετικά με τη συνέχεια που πρέπει να δοθεί. Ο δεύτερος στόχος ήταν να καταστούν αποτελεσματικότερες και αποδοτικότερες η αξιολόγηση των νέων ζητημάτων και η διαδικασία παρακολούθησης. Υπό την καθοδήγηση του επικεφαλής για την επιβολή των εμπορικών συμφωνιών (στο εξής: CTEO), το ενιαίο σημείο εισόδου συντονίζει την αξιολόγηση των καταγγελιών και συγκροτεί «ομάδες υποθέσεων» των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Η διαδικασία επεξηγείται σε πρόσφατο παράδειγμα καταγγελίας σχετικά με περιορισμούς στις εισαγωγές που εφάρμοσε η Αίγυπτος.

Καταγγελία στο ενιαίο σημείο εισόδου σχετικά με την Αίγυπτο — Πιστωτική επιστολή

Τον Μάρτιο του 2022 το ενιαίο σημείο εισόδου έλαβε καταγγελία σχετικά με την υποχρεωτική χρήση πιστωτικής επιστολής ως προϋπόθεσης εκ των προτέρων πληρωμής για τις εισαγωγές ευρέως φάσματος προϊόντων στην Αίγυπτο. Το μέτρο επέτρεπε στην Κεντρική Τράπεζα της Αιγύπτου να ελέγχει την προμήθεια ξένου νομίσματος για τις εισαγωγές καθυστερώντας την έκδοση των πιστωτικών επιστολών. Ως εκ τούτου, αρκετοί οικονομικοί φορείς σε διάφορους κλάδους παραγωγής της ΕΕ αντιμετώπισαν σημαντικές καθυστερήσεις στην έκδοση των πιστωτικών επιστολών τους. Το νέο αυτό μέτρο αύξησε τη διοικητική επιβάρυνση και το κόστος, καθυστέρουσε τη διαδικασία εισαγωγής και περιόριζε εκ των πραγμάτων τους όγκους εισαγωγών λόγω της περιορισμένης διάθεσης ξένου νομίσματος στους εισαγωγείς.

Μετά την παραλαβή της καταγγελίας, το ενιαίο σημείο εισόδου συγκρότησε ομάδα εμπειρογνομόνων για την υπόθεση, στην οποία συμμετείχε επίσης η αντιπροσωπεία της ΕΕ στο Κάιρο, για να αξιολογήσει λεπτομερώς την καταγγελία. Δεδομένου ότι η αξιολόγηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το μέτρο ήταν ασυμβίβαστο με την GATT του 1994 και τη συμφωνία σύνδεσης ΕΕ-Αιγύπτου, το εμπόδιο καταχωρίστηκε στην Access2Markets. Στη συνέχεια, η Επιτροπή συνεργάστηκε απευθείας με την αιγυπτιακή κυβέρνηση σε διάφορα επίπεδα (π.χ. φόρουμ του ΠΟΕ και διμερείς επαφές στο πλαίσιο της συμφωνίας σύνδεσης) για να διασφαλίσει την ταχεία άρση του εμποδίου. Κατά συνέπεια, τον Ιανουάριο του 2023 η Αίγυπτος κατήργησε την υποχρεωτική απαίτηση για τη χρήση πιστωτικής επιστολής ως προϋπόθεσης εκ των προτέρων πληρωμής για τις εισαγωγές στη χώρα. Η ΕΕ παρακολουθεί επί του παρόντος αν η κατάργηση της απαίτησης πιστωτικής επιστολής εφαρμόζεται πλήρως στην πράξη.

Οι εργασίες του ενιαίου σημείου εισόδου διευκολύνονται από ηλεκτρονικά **έντυπα καταγγελιών** —ένα για θέματα πρόσβασης στην αγορά και ένα για θέματα ΕΒΑ/ΓΣΠ. Και τα δύο είναι διαθέσιμα στην Access2Markets⁷⁰. Τα έντυπα αυτά έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να παρέχουν στη ΓΔ Εμπορίου επαρκείς πληροφορίες για τη διενέργεια μιας πρώτης αξιολόγησης του επίμαχου ζητήματος και την εξέταση της συνέχειας που θα δοθεί. Οι δυνητικοί καταγγέλλοντες μπορεί να μη γνωρίζουν με βεβαιότητα τις απαιτούμενες πληροφορίες, τη διαδικασία ή αν μπορούν να υποβάλουν καταγγελία χωρίς να παράσχουν πλήρεις πληροφορίες. Οι κατευθυντήριες γραμμές λειτουργίας του ενιαίου σημείου εισόδου⁷¹ που παρέχονται στον ιστότοπο της ΓΔ TRADE, για να βοηθήσουν τα ενδιαφερόμενα μέρη, παρέχουν καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο υποβολής καταγγελίας. Επιπλέον, η Επιτροπή / ΓΔ Εμπορίου προσφέρει συναντήσεις πριν από την υποβολή της καταγγελίας με δυνητικούς καταγγέλλοντες και παρακολουθεί μαζί τους την πορεία της καταγγελίας μετά την υποβολή της ανάλογα με τις ανάγκες. Μόλις συγκεντρωθούν επαρκείς πληροφορίες, τα μέλη της αρμόδιας για την υπόθεση ομάδας θα αξιολογήσουν την καταγγελία και θα προτείνουν κατάλληλες επακόλουθες ενέργειες για την επίλυση του ζητήματος. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να αναλάβει δράση με δική της πρωτοβουλία στις περιπτώσεις στις οποίες δεν υποβάλλονται επίσημες καταγγελίες για συγκεκριμένο εμπόδιο.

Το ενιαίο σημείο εισόδου σε αριθμούς

Το 2022, **δεύτερο πλήρες έτος** λειτουργίας του, το ενιαίο σημείο εισόδου:

- δέχθηκε 71 μηνύματα, κυρίως σχετικά με πιθανά εμπόδια πρόσβασης στην αγορά (66), αλλά και πιθανές παραβιάσεις των δεσμεύσεων βιωσιμότητας τρίτων χωρών (5)·
- έλαβε συνολικά 48 εξωτερικές καταγγελίες από ενδιαφερόμενα μέρη της ΕΕ μέσω της δικτυακής πύλης Access2Markets (δύο για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη και οι υπόλοιπες για ζητήματα πρόσβασης στην αγορά) και υπέβαλε αυτεπαγγέλτως έξι καταγγελίες (σχετικά με ζητήματα πρόσβασης στην αγορά)·
- προέβη σε σειρά εκ των προτέρων κοινοποιήσεων σχετικών με τη βιωσιμότητα, εκ των οποίων τρεις οδήγησαν σε επίσημες καταγγελίες το 2022.

Από τις 48 εξωτερικές καταγγελίες, η συντριπτική πλειονότητα (42) υποβλήθηκε από τον κλάδο παραγωγής: 23 καταγγελίες υποβλήθηκαν από εταιρείες της ΕΕ, 16 από ευρωπαϊκές εμπορικές ενώσεις και 3 από εθνικές εμπορικές ενώσεις. Οι υπόλοιπες 6 καταγγελίες υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη.

Επιπροσθέτως, η Επιτροπή υπέβαλε 6 καταγγελίες με δική της πρωτοβουλία σχετικά με εικαζόμενα εμπορικά εμπόδια.

Όσον αφορά τον **αριθμό των επαφών και των καταγγελιών που ελήφθησαν**, καταγράφηκε αύξηση κατά 5 και 15 αντίστοιχα σε σύγκριση με το 2021. Ως προς την **προέλευση** των

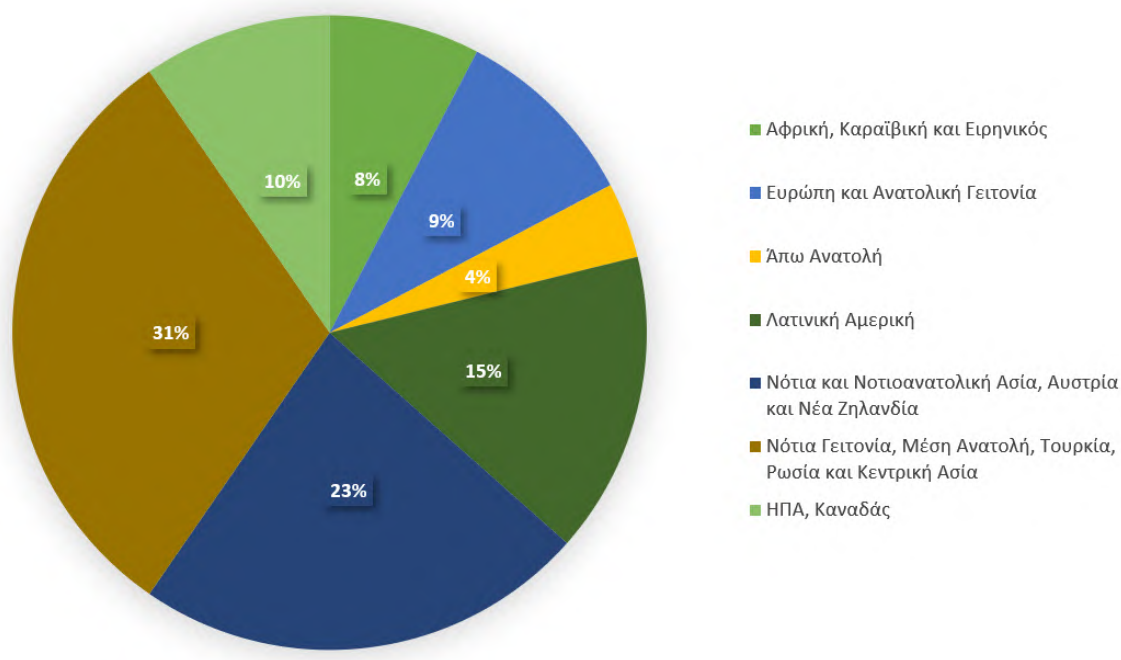
⁷⁰ https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/contact-form?type=COMPL_MA

⁷¹ https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/form-assets/operational_guidelines.pdf

καταγγελιών, η κατάσταση το 2022 αντικατοπτρίζει σε μεγάλο βαθμό την κατάσταση το 2021: τα ενδιαφερόμενα μέρη από τις επιχειρήσεις της ΕΕ παρέμειναν η πρώτη κατηγορία καταγγελλόντων, ενώ οι **καταγγελίες που υποβλήθηκαν από κράτη μέλη διπλασιάστηκαν**, αν και από χαμηλό επίπεδο (από 3 το 2021 σε 6 το 2022).

Όπως φαίνεται στο διάγραμμα 11 κατωτέρω, όσον αφορά τις οικείες **τρίτες χώρες**, το ενιαίο σημείο εισόδου έλαβε καταγγελίες σχετικά με εμπόδια που ανέκυψαν σε 22 χώρες-εταίρους, τα οποία καλύπτουν όλες τις γεωγραφικές περιοχές.

Διάγραμμα 11: Καταγγελίες που έλαβε το ενιαίο σημείο εισόδου ανά περιφέρεια

Σύμφωνα με την τάση που παρατηρήθηκε το 2021, το 2022 και πάλι ο μεγαλύτερος αριθμός καταγγελιών αφορούσε εμπορικούς εταίρους στη Νότια και Ανατολική Γειτονία (12), οι οποίες, μαζί με την Τουρκία (3), αντιπροσώπευαν το 33 % του συνόλου των καταγγελιών (ελαφρά μείωση από 37 % το 2021), ακολουθούμενες από τη Νότια και Νοτιοανατολική Ασία (συμπεριλαμβανομένων της Αυστραλίας και της Ινδίας) με τρεις καταγγελίες και τη Λατινική Αμερική στην τρίτη θέση με δύο καταγγελίες. Το ΕΣΕ έλαβε μόνο μία καταγγελία για τη Βόρεια Αμερική.

V. Διμερής και πολυμερής επιβολή των εμπορικών δεσμεύσεων: επίλυση διαφορών⁷²

Η προσέγγιση της Επιτροπής όσον αφορά την εφαρμογή και την επιβολή επικεντρώνεται στις εργασίες για την εφαρμογή, την πρόληψη πιθανών εμποδίων και την αντιμετώπιση των πραγματικών εμποδίων προτού παγιωθούν. Για να είναι όσον το δυνατόν πιο αποτελεσματικές, αυτές οι έγκαιρες προσπάθειες υποστηρίζονται από την προώθηση διαδικασιών επίλυσης νομικών διαφορών, όταν αυτό είναι απαραίτητο.

⁷²Για λεπτομερή σύνοψη ιδίως των υποθέσεων του ΠΟΕ στις οποίες εμπλέκεται η ΕΕ ως καταγγέλλουσα ή καθ' ής, και των υποθέσεων στο πλαίσιο των διμερών συμφωνιών της ΕΕ, βλ. την τελευταία επικαιροποιημένη έκδοση του εγγράφου «Overview of the EU's active dispute settlement cases» (Επισκόπηση των υποθέσεων επίλυσης διαφορών της ΕΕ που βρίσκονται σε εξέλιξη), που δημοσιεύεται στον ιστότοπο της ΓΔ Εμπορίου (<https://ec.europa.eu/trade/policy/accessing-markets/dispute-settlement/>).

V.1 Χρήση της επίλυσης διαφορών

A. Επίλυση διαφορών στο πλαίσιο του ΠΟΕ

Παρά την παρεμπόδιση των εργασιών του δευτεροβάθμιου οργάνου επίλυσης διαφορών του ΠΟΕ, η δραστηριότητα της ΕΕ για την επίλυση διαφορών στο πλαίσιο του ΠΟΕ συνεχίστηκε...

Παρά την παράλυση του δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου του ΠΟΕ από το 2019, η ΕΕ προώθησε με επιτυχία αυξανόμενο αριθμό διαφορών στο πλαίσιο του ΠΟΕ κατά την περίοδο αναφοράς, χρησιμοποιώντας την πολυμερή προσωρινή ρύθμιση διαιτητικού δευτεροβάθμιου οργάνου (MPIA)⁷³, καθώς και «ad hoc» συμφωνίες δευτεροβάθμιας διαιτησίας⁷⁴ βάσει του μοντέλου MPIA. Στα τέλη Απριλίου του 2023, 53 από τα 164 μέλη του ΠΟΕ καλύπτονταν από τους 26 συμμετέχοντες στην MPIA. Η Ιαπωνία, που προσχώρησε τον Μάρτιο του 2023, είναι η πιο πρόσφατη συμμετέχουσα χώρα. Η πρώτη απόφαση στο πλαίσιο της MPIA εκδόθηκε τον Δεκέμβριο του 2022 στην υπόθεση DS591 (Κολομβία — Κατεψυγμένες ηγανητές πατάτες).

Έως τα μέσα του Απριλίου του 2023, η ΕΕ είχε κινήσει 110 από τις 616 διαφορές που είχαν παραπεμφθεί στον ΠΟΕ από το 1995. Μεταξύ των **επιθετικών διαφορών στο πλαίσιο του ΠΟΕ που προώθησε** η ΕΕ κατά την περίοδο αναφοράς ήταν οι ακόλουθες⁷⁵:

- ΗΠΑ — ώριμες ελιές (DS577) — Η διαφορά αυτή αφορά τους αντισταθμιστικούς δασμούς που επιβάλλονται στις εισαγωγές ώριμων ελιών από την Ισπανία, οι οποίοι θεσπίστηκαν στη διάρκεια της θητείας της προηγούμενης κυβέρνησης των ΗΠΑ το 2018 και θεωρήθηκαν παράνομοι με απόφαση που κατέστη δεσμευτική τον Δεκέμβριο του 2021. Η ΕΕ εκτιμά ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν συμμορφώθηκαν με τα πορίσματα της ειδικής ομάδας εντός της αμοιβαία συμφωνηθείσας προθεσμίας της 14ης Ιανουαρίου 2023, ιδίως όσον αφορά το πόρισμά της για τη μετακύλιση. Λόγω της έλλειψης προόδου προς την επίτευξη αμοιβαία αποδεκτής λύσης, στις 28 Απριλίου 2023 η ΕΕ ζήτησε διαβουλεύσεις με τις ΗΠΑ στο πλαίσιο διαδικασίας συμμόρφωσης σύμφωνα με το άρθρο 21.5 του μνημονίου συμφωνίας σχετικά με τους κανόνες και τις διαδικασίες που διέπουν την επίλυση των διαφορών. Δεδομένου ότι

⁷³ Η ρύθμιση αυτή, η οποία κοινοποιήθηκε στον ΠΟΕ τον Απρίλιο του 2020, διασφαλίζει ότι, παρά την παράλυση των εργασιών του δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου, τα μέλη του ΠΟΕ που συμμετέχουν στη ρύθμιση εξακολουθούν να επωφελούνται από δεσμευτικό και ανεξάρτητο δικαιοδοτικό μηχανισμό δύο βαθμίδων βάσει των κανόνων του ΠΟΕ σε κάθε διαφορά μεταξύ τους. Οποιοδήποτε μέλος του ΠΟΕ μπορεί να προσχωρήσει στην πολυμερή προσωρινή ρύθμιση διαιτητικού δευτεροβάθμιου οργάνου (MPIA) εφόσον το δευτεροβάθμιο όργανο επίλυσης διαφορών εξακολουθεί να μην είναι σε θέση να λειτουργήσει πλήρως.

⁷⁴ Εάν ένα μέλος του ΠΟΕ με το οποίο η ΕΕ έχει διαφορά στο πλαίσιο του ΠΟΕ επιλέξει να μη συμμετάσχει στην MPIA (όπως συνέβη, για παράδειγμα, με την Τουρκία σε δύο διαφορές στο πλαίσιο του ΠΟΕ, DS583 και DS595, βλ. κατωτέρω).

⁷⁵ Για λεπτομερή σύνοψη ιδίως των υποθέσεων του ΠΟΕ στις οποίες εμπλέκεται η ΕΕ ως καταγγέλλουσα ή καθ' ής, και των υποθέσεων στο πλαίσιο των διμερών συμφωνιών της ΕΕ, βλ. την τελευταία επικαιροποιημένη έκδοση του εγγράφου «Overview of the EU's active dispute settlement cases» (Επισκόπηση των υποθέσεων επίλυσης διαφορών της ΕΕ που βρίσκονται σε εξέλιξη), που δημοσιεύεται στον ιστότοπο της ΓΔ Εμπορίου: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/february/tradoc_159429.pdf

δεν κατέστη δυνατό να επιλυθεί το ζήτημα στη διάρκεια των διαβουλεύσεων, στις 14 Ιουλίου 2023 η ΕΕ ζήτησε από το όργανο επίλυσης διαφορών να συγκροτήσει ειδική ομάδα για την εξέταση της συμμόρφωσης προκειμένου να αποφανθεί σχετικά με την εφαρμογή από τις Ηνωμένες Πολιτείες του πορίσματος σχετικά με τη μετακύλιση στην απόφαση του Δεκεμβρίου 2021.

- **Τουρκία — φαρμακευτικά προϊόντα (DS583)** — Η διαφορά αυτή αφορά την αμφισβήτηση, εκ μέρους της ΕΕ, ορισμένων τουρκικών μέτρων που επηρεάζουν τα εισαγόμενα φαρμακευτικά προϊόντα. Όλοι οι ισχυρισμοί κρίθηκαν υπέρ της ΕΕ στην έκθεση της ειδικής ομάδας της 28ης Απριλίου 2022. Η Τουρκία άσκησε προσφυγή στις 25 Απριλίου 2022. Η διαδικασία δευτεροβάθμιας διαιτησίας σύμφωνα με το άρθρο 25 του μνημονίου συμφωνίας σχετικά με τους κανόνες και τις διαδικασίες που διέπουν την επίλυση των διαφορών βασίστηκε σε ad hoc συμφωνία δευτεροβάθμιας διαιτησίας μεταξύ της ΕΕ και της Τουρκίας. Τον Ιούλιο του 2022 οι δευτεροβάθμιοι διαιτητές επιβεβαίωσαν ευρέως την απόφαση της ειδικής ομάδας, και συγκεκριμένα ότι η Τουρκία πρέπει να άρει τις διακρισιακές πρακτικές της (μέτρα τοπικοποίησης και προτεραιοποίησης) στον φαρμακευτικό τομέα. Μετά τη λήξη, στις 25 Απριλίου 2023, του εύλογου χρονικού διαστήματος που συμφωνήθηκε με την Τουρκία, η ΕΕ παρακολουθεί επί του παρόντος τα βήματα της Τουρκίας προς την κατεύθυνση της συμμόρφωσης.
- **Κολομβία — κατεψυγμένες τηγανητές πατάτες (DS591)**. Η διαφορά αυτή αφορούσε οριστικά μέτρα αντιντάμπινγκ που επέβαλε η Κολομβία τον Νοέμβριο του 2018 στις εισαγωγές κατεψυγμένης τηγανητής πατάτας από το Βέλγιο, τη Γερμανία και τις Κάτω Χώρες. Μετά από έκθεση της ειδικής ομάδας του ΠΟΕ υπέρ της ΕΕ, η Κολομβία άσκησε προσφυγή στο πλαίσιο της πολυμερούς προσωρινής ρύθμισης διαιτητικού δευτεροβάθμιου οργάνου (MPIA). Η οριστική και δεσμευτική απόφαση των δευτεροβάθμιων διαιτητών της 13ης Δεκεμβρίου 2022 ελήφθη υπέρ της ΕΕ. Στις 14 Μαρτίου 2023 τα μέρη συμφώνησαν ότι το εύλογο χρονικό διάστημα για να εφαρμόσει η Κολομβία τις συστάσεις της απόφασης των διαιτητών στην εν λόγω διαφορά θα λήξει στις 5 Νοεμβρίου 2023.
- **Αίγυπτος — καταγραφή των εισαγωγών (DS609)**. Η διαφορά αυτή αφορά τις απαιτήσεις καταγραφής που επιβάλλει η Αίγυπτος σε 29 κατηγορίες προϊόντων, μεταξύ των οποίων γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα, καλλυντικά, παιχνίδια, κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, ενδύματα, οικιακές συσκευές, έπιπλα και κεραμικά πλακίδια. Οι απαιτήσεις αυτές φαίνεται να μη συνάδουν με τις δεσμεύσεις της Αιγύπτου στο πλαίσιο της συμφωνίας δασμών και εμπορίου (GATT του 1994), της συμφωνίας για τη γεωργία και της συμφωνίας για τις διαδικασίες έκδοσης αδειών εισαγωγής του ΠΟΕ. Στις 26 Ιανουαρίου 2022 η ΕΕ ζήτησε διαβουλεύσεις στο πλαίσιο του ΠΟΕ, μετά τις οποίες η Αίγυπτος δεσμεύτηκε να θεσπίσει και να εφαρμόσει σημαντικές βελτιώσεις στη διαδικασία καταγραφής. Η πλευρά της ΕΕ παρακολουθεί επί του παρόντος τη λειτουργία του προσαρμοσμένου συστήματος

καταγραφής για να επαληθεύσει αν θα επιτρέψει την επανέναρξη των εμπορικών ροών προς την Αίγυπτο και πραγματοποιεί τις απαραίτητες επαφές με την Αίγυπτο.

- Κίνα — αγαθά και υπηρεσίες (DS610). Η διαφορά αυτή αφορά διακρισιακές εμπορικές πρακτικές τις οποίες εφαρμόζει η Κίνα εις βάρος της Λιθουανίας από τον Δεκέμβριο του 2021. Στα επίμαχα μέτρα περιλαμβάνονται η απόρριψη λιθουανικών εισαγωγών από τις κινεζικές τελωνειακές αρχές, περιορισμοί στις εισαγωγές που επηρεάζουν πολυεθνικές εταιρείες οι οποίες χρησιμοποιούν εισροές από τη Λιθουανία και μείωση των κινεζικών εξαγωγών προς τη Λιθουανία. Η ΕΕ θεωρεί ότι τα μέτρα αυτά είναι διακρισιακά και παράνομα σύμφωνα με τους κανόνες του ΠΟΕ. Η Κίνα έθεσε επίσης σε εφαρμογή πλήρεις απαγορεύσεις εισαγωγών αλκοόλης, βοείου κρέατος, γαλακτοκομικών προϊόντων, κορμοτεμαχίων και τύρφης που αποστέλλονται από τη Λιθουανία στο πλαίσιο της ίδιας ομάδας μέτρων, υποτιθέμενα για φυτοϋγειονομικούς λόγους. Τα μέτρα επηρεάζουν το ενδοενοσιακό εμπόριο και τις ενδοενοσιακές αλυσίδες εφοδιασμού και έχουν αντίκτυπο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, μεταξύ άλλων με την επιβολή υποχρέωσης προσαρμογών της αγοράς. Η ΕΕ έχει επικοινωνήσει επανειλημμένα με την Κίνα για να άρει τους περιορισμούς στις εξαγωγές της Λιθουανίας προς την Κίνα και να αποκαταστήσει τις κανονικές εμπορικές ροές, αλλά μάταια. Μετά τις διαβουλεύσεις που πραγματοποιήθηκαν στις 15 και 16 Μαρτίου 2022 μεταξύ των μερών, οι οποίες δεν κατέληξαν σε ικανοποιητική λύση, η ΕΕ ζήτησε, στις 7 Δεκεμβρίου 2022, τη σύσταση ειδικής ομάδας του ΠΟΕ, η οποία συγκροτήθηκε στις 27 Ιανουαρίου 2023. Η διαδικασία σύνθεσης της ομάδας βρίσκεται σε εξέλιξη.
- Κίνα — anti-suit injunctions [διαταγές περί αποχής από την κίνηση ή τη συνέχιση ένδικης διαδικασίας] (DS611). Η διαφορά αυτή αφορά κυρίως κινεζικά μέτρα που επηρεάζουν αρνητικά την προστασία και την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Από τον Αύγουστο του 2020 τα κινεζικά δικαστήρια εκδίδουν αποφάσεις —γνωστές ως «anti-suit injunctions» (διαταγές περί αποχής από την κίνηση ή τη συνέχιση ένδικης διαδικασίας)— για να εμποδίσουν τις εταιρείες της ΕΕ που κατέχουν τυποποιημένα διπλώματα ευρεσιτεχνίας ουσιώδους σημασίας να ασκούν δικαίως τα δικαιώματά τους εκτός Κίνας. Τα κινεζικά δικαστήρια χρησιμοποιούν επίσης την απειλή των υψηλών προστίμων για να αποτρέψουν τις ευρωπαϊκές εταιρείες από την προσφυγή σε αλλοδαπά δικαστήρια. Αυτό έχει φέρει τις ευρωπαϊκές εταιρείες υψηλής τεχνολογίας σε σημαντικά μειονεκτική θέση κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους. Οι διαβουλεύσεις μεταξύ της ΕΕ και της Κίνας πραγματοποιήθηκαν τον Απρίλιο του 2022, αλλά δεν κατάφεραν να καταλήξουν σε αμοιβαία ικανοποιητική λύση. Στις 27 Ιανουαρίου 2023 συγκροτήθηκε ειδική ομάδα της οποίας η διαδικασία σύνθεσης ολοκληρώθηκε στις 28 Μαρτίου 2023.
- Ινδία — δασμοί σε προϊόντα ΤΠΕ (DS582). Η διαφορά αυτή αφορά τους δασμούς που επιβάλλει η Ινδία σε προϊόντα τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών (στο εξής: ΤΠΕ). Οι δασμοί έχουν θεσπιστεί σταδιακά από το 2014, παρότι η Ινδία είχε δεσμευτεί για καθεστώς δασμολογικής ατέλειας με τον οικείο παγιοποιημένο πίνακα

υποχρεώσεων του ΠΟΕ στο πλαίσιο της υλοποίησης των δεσμεύσεών της βάσει της συμφωνίας για την τεχνολογία των πληροφοριών (ITA-1). Η έκθεση της ειδικής ομάδας διαβιβάστηκε σε όλα τα μέλη του ΠΟΕ και δημοσιεύθηκε στις 17 Απριλίου 2023. Στην εν λόγω έκθεση, η ειδική ομάδα διαπίστωσε ότι οι δασμοί της Ινδίας, ύψους έως 20 %, παραβιάζουν τους πλέον βασικούς κανόνες του ΠΟΕ, δηλαδή τις δασμολογικές δεσμεύσεις της Ινδίας, και, ως εκ τούτου, είναι παράνομοι. Η έκθεση της ειδικής ομάδας επιβεβαίωσε όλους τους ισχυρισμούς της ΕΕ στην εν λόγω διαφορά και θα πρέπει καταρχήν να εγκριθεί από το όργανο επίλυσης διαφορών εντός 60 ημερών από την κοινοποίησή της σε όλα τα μέλη του ΠΟΕ.

- Απαγόρευση από την Ινδονησία των εξαγωγών μεταλλεύματος νικελίου (DS592). Η διαφορά αυτή αφορά απαγόρευση εξαγωγών που επέβαλε η Ινδονησία στο μέταλλευμα νικελίου και τις απαιτήσεις εγχώριας κατεργασίας που επηρεάζουν το μέταλλευμα νικελίου και το σιδηρομέταλλευμα. Η ΕΕ προσέβαλε το μέτρο ενώπιον του ΠΟΕ, ζητώντας τη σύσταση ειδικής ομάδας τον Ιανουάριο του 2021. Στις 30 Νοεμβρίου 2022 η ειδική ομάδα διαπίστωσε ότι η απαγόρευση εξαγωγών και η απαίτηση εγχώριας κατεργασίας του μεταλλεύματος νικελίου από την Ινδονησία παραβίαζαν τους κανόνες του ΠΟΕ και δεν δικαιολογούνταν από καμία από τις προβλεπόμενες εξαιρέσεις, επιβεβαιώνοντας όλους τους ισχυρισμούς της ΕΕ. Στις 8 Δεκεμβρίου 2022 η Ινδονησία άσκησε προσφυγή κατά της έκθεσης της ειδικής ομάδας «στο κενό», δηλαδή στο μη λειτουργούν δευτεροβάθμιο δικαιοδοτικό όργανο. Η Ινδονησία δεν συμφώνησε με καμία ρύθμιση ώστε να παρακαμφθεί η απουσία λειτουργούντος δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου για την εκδίκαση της προσφυγής της, όπως η προσχώρηση στην ΜΡΙΑ ή η σύναψη με την ΕΕ ad hoc συμφωνίας δευτεροβάθμιας διαιτησίας σύμφωνα με το άρθρο 25 του μνημονίου συμφωνίας σχετικά με τους κανόνες και τις διαδικασίες που διέπουν την επίλυση των διαφορών, παρά της συνεχείς προσπάθειες προσέγγισης που καταβλήθηκαν σε όλα τα επίπεδα κατά τη διάρκεια του 2022. Εν συνεχεία των πορισμάτων της ειδικής ομάδας του ΠΟΕ και την προσφυγή της Ινδονησίας στο επί του παρόντος μη λειτουργούν δευτεροβάθμιο δικαιοδοτικό όργανο, που εμποδίζει de facto την τελική και δεσμευτική επίλυση της διαφοράς, η Επιτροπή εξετάζει το ενδεχόμενο εφαρμογής κατάλληλων και αναλογικών αντιμέτρων ως απάντηση στην παραβίαση της Ινδονησίας και ξεκίνησε δημόσια διαβούλευση σχετικά με την πιθανή χρήση του κανονισμού για την επιβολή για να τη βοηθήσει να αξιολογήσει την αναγκαιότητα και τις παραμέτρους λήψης πιθανών μέτρων εμπορικής πολιτικής.

Επίσης, κατά την περίοδο αναφοράς, η ΕΕ **συνέχισε να σημειώνει πρόοδο όσον αφορά τις αμυντικές διαφορές του ΠΟΕ που κινήθηκαν από άλλα μέρη κατά της Ένωσης**, μεταξύ των οποίων οι ακόλουθες:

- Τουρκία — διασφαλίσεις για τον χάλυβα (DS595). Η διαφορά αυτή αφορά το μέτρο διασφάλισης για τον χάλυβα το οποίο επιβλήθηκε από την ΕΕ τον Φεβρουάριο του 2019. Η έκθεση της ειδικής ομάδας της 29ης Απριλίου 2022 επιβεβαίωσε τη διαθεσιμότητα του μέσου διασφάλισης ως απάντηση στην παγκόσμια κρίση στον

κλάδο παραγωγής χάλυβα, αλλά διαπίστωσε ότι το μέτρο διασφάλισης της ΕΕ δεν ήταν επαρκώς αιτιολογημένο σχετικά με τρία σημεία. Μετά την έγκριση της τελικής έκθεσης στις 31 Μαΐου 2022, η ΕΕ και η Τουρκία συμφώνησαν σε εύλογο χρονικό διάστημα για τη συμμόρφωση και στις 16 Ιανουαρίου 2023 η ΕΕ υπέβαλε έκθεση προόδου με την οποία ενημέρωνε τα μέλη του ΠΟΕ σχετικά με τη θέσπιση του μέτρου που ήταν αναγκαίο για τη συμμόρφωση με τις συστάσεις και τις αποφάσεις στην εν λόγω διαφορά.

- Ινδονησία (DS593) — φοινικέλαιο, και Μαλαισία — φοινικέλαιο (DS600): Και οι δύο διαφορές, οι οποίες κινήθηκαν χωριστά από την Ινδονησία (Δεκέμβριος 2019) και τη Μαλαισία (Ιανουάριος 2021) αντίστοιχα, αμφισβητούν ορισμένα μέτρα που θεσπίστηκαν από την ΕΕ και ορισμένα κράτη μέλη στο πλαίσιο των οδηγιών της ΕΕ για τα βιοκαύσιμα, δεδομένου ότι οι εν λόγω οδηγίες επηρεάζουν τα βιοκαύσιμα που προέρχονται από φοινικέλαιο και από καλλιέργειες φοινικελαίου από τις εν λόγω χώρες. Η Μαλαισία και η Ινδονησία ισχυρίζονται ότι τα εν λόγω μέτρα δεν συνάδουν με τη συμφωνία του ΠΟΕ για τα τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο (ΤΕΕ), τη συμφωνία δασμών και εμπορίου του ΠΟΕ (GATT) και τη συμφωνία του ΠΟΕ για τις επιδοτήσεις και τα αντισταθμιστικά μέτρα (ΕΑΜ). Και στις δύο υποθέσεις, συστάθηκαν ειδικές ομάδες και οι διαδικασίες βρίσκονται σε εξέλιξη.
- Νότια Αφρική — εσπεριδοειδή (DS613). Η διαφορά αυτή αφορά το φυτοϋγειονομικό καθεστώς της ΕΕ που διέπει τις εισαγωγές εσπεριδοειδών από τη Νότια Αφρική. Η Νότια Αφρική ισχυρίζεται ότι τα μέτρα της ΕΕ φαίνεται να μη συνάδουν με τη συμφωνία ΥΦΠ του ΠΟΕ και με ορισμένες διατάξεις της GATT του 1994. Στις 22 Ιουλίου 2022 η Νότια Αφρική ζήτησε διαβούλευση με την ΕΕ στο πλαίσιο του ΠΟΕ. Η διαβούλευση πραγματοποιήθηκε στις 15 και 16 Σεπτεμβρίου 2022, αλλά δεν επιτεύχθηκε ικανοποιητική λύση. Η διαδικασία βρίσκεται σε εξέλιξη.

B. Επίλυση διμερών διαφορών

Η ΕΕ δεν κίνησε νέες διμερείς διαφορές το 2022, αλλά συνέχισε να παρακολουθεί τη συμμόρφωση των εμπορικών εταίρων με τις εκθέσεις της ομάδας εμπειρογνομόνων και τους διακανονισμούς που αποτέλεσαν αντικείμενο διαπραγμάτευσης...

- Κορέα — Εργασιακές δεσμεύσεις. Περαιτέρω πρόοδος επιτεύχθηκε από τη Νότια Κορέα όσον αφορά την εφαρμογή της απόφασης της ομάδας εμπειρογνομόνων του Ιανουαρίου 2021⁷⁶ που εκδόθηκε σύμφωνα με το κεφάλαιο «Εμπόριο και βιώσιμη ανάπτυξη» της εμπορικής συμφωνίας ΕΕ-Νότιας Κορέας. Τον Απρίλιο του 2022 άρχισαν να ισχύουν στη Νότια Κορέα τρεις βασικές συμβάσεις, ειδικότερα η σύμβαση περί συνδικαλιστικής ελευθερίας και προστασίας συνδικαλιστικού δικαιώματος (αριθ. 87), η σύμβαση περί εφαρμογής των αρχών του δικαιώματος οργανώσεως και συλλογικής διαπραγματεύσεως (αριθ. 98) και η σύμβαση για την

⁷⁶Η έκθεση της ειδικής ομάδας εκδόθηκε στις 20 Ιανουαρίου 2021 και είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/january/tradoc_159358.pdf

αναγκαστική εργασία (αριθ. 29). Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. ενότητα II.2 σημείο Γ ανωτέρω.

- - Τελωνειακή Ένωση της Μεσημβρινής Αφρικής — μέτρα διασφάλισης για τα πουλερικά. Η διαφορά αυτή διέπεται από τις διατάξεις περί επίλυσης διαφορών της διμερούς συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης μεταξύ της ΕΕ και της Κοινότητας για την Ανάπτυξη της Μεσημβρινής Αφρικής. Αφορούσε την επιβολή από την Τελωνειακή Ένωση της Μεσημβρινής Αφρικής (SACU) (Νότια Αφρική, Μποτσουάνα, Ναμίμπια, Εσουατίνι και Λεσότο), τον Σεπτέμβριο του 2018, μέτρου διασφάλισης για τις εξαγωγές κατεψυγμένων τεμαχίων κοτόπουλου με κόκαλα από την ΕΕ, το οποίο είχε οδηγήσει σε σημαντική μείωση των εξαγωγών πουλερικών της ΕΕ στη SACU. Η ειδική ομάδα διαιτησίας, στην τελική της έκθεση της 4ης Αυγούστου 2022, αποφάνθηκε υπέρ της ΕΕ και έκρινε ότι το μέτρο διασφάλισης δεν ήταν αναλογικό και υπερέβαινε τα αναγκαία για την αποκατάσταση ή την πρόληψη σοβαρής ζημίας ή διαταραχής. Επιπλέον, η καθυστέρηση μεταξύ της έρευνας και της θέσπισης του μέτρου διασφάλισης ήταν υπερβολική και δεν ήταν σύμφωνη με τη συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-KAMA. Παρότι το μέτρο διασφάλισης έληξε τον Μάρτιο του 2022, η έκθεση της ειδικής ομάδας δημιουργεί προηγούμενο που πρέπει να ακολουθήσει η SACU και εμπόδισε την τελευταία να παρατείνει τη διάρκεια της επίμαχης διασφάλισης.
- **Αλγερία — διάφορα εμπορικά περιοριστικά μέτρα.** Στις 24 Ιουνίου 2020 η ΕΕ κίνησε διαδικασία επίλυσης διαφορών κατά της Αλγερίας στο πλαίσιο της συμφωνίας σύνδεσης ΕΕ-Αλγερίας, αμφισβητώντας πέντε μέτρα (παράνομοι δασμοί διασφάλισης, απαγόρευση εισαγωγής αυτοκινήτων, καθεστώς έκδοσης αδειών εισαγωγής, τελωνειακοί δασμοί για 129 προϊόντα και περιορισμοί πληρωμών στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών). Ως αποτέλεσμα των προσπαθειών της ΕΕ να εξεύρει λύση κατόπιν διαπραγματεύσεων κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων, τρία από τα πέντε αμφισβητούμενα μέτρα καταργήθηκαν (τελωνειακοί δασμοί, παράνομοι δασμοί διασφάλισης και περιορισμοί πληρωμών). Τον Δεκέμβριο του 2022 η Αλγερία ανακάλεσε τους παράνομους εισαγωγικούς δασμούς (DAPS) για όλα τα προϊόντα που καλύπτονται από τη συμφωνία σύνδεσης ΕΕ-Αλγερίας. Επιπλέον, τον Νοέμβριο του 2022 η Αλγερία τροποποίησε το νομικό πλαίσιο που αφορούσε τις εισαγωγές αυτοκινήτων. Στο μεταξύ, η Αλγερία θέσπισε επίσης νέο καθεστώς αδειοδότησης για τις εισαγωγές, το οποίο σχεδιάστηκε ως κυλιόμενη απαγόρευση εισαγωγών που εφαρμόζεται επί του παρόντος σε κατάλογο σχεδόν μισού εκατομμυρίου προϊόντων, και άλλα τομεακά εμπορικά εμπόδια (π.χ. νέες απαιτήσεις χαλάλ για τα αγροδιατροφικά προϊόντα) που διαταράσσουν τις εμπορικές ροές μεταξύ τομέων. Περαιτέρω μέτρα που περιορίζουν το εμπόριο και τις επενδύσεις θεσπίζονται σε τακτική βάση, καθιστώντας το επιτόπιο επιχειρηματικό περιβάλλον απρόβλεπτο και αδιαφανές. Η Επιτροπή παρακολουθεί στενά την κατάσταση και εξακολουθεί να ανησυχεί για τις εξελίξεις όσον αφορά τη θέσπιση νέων μέτρων το 2022 και κατά το πρώτο εξάμηνο του 2023.
- Τέλος, ο απρόκλητος και αδικαιολόγητος επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της **Ουκρανίας** επηρέασε την ικανότητα συμμόρφωσής της με την απόφαση της ειδικής ομάδας διαιτησίας σε διμερή διαφορά στο πλαίσιο της οικείας συμφωνίας σύνδεσης

με την ΕΕ σχετικά με την ουκρανική απαγόρευση των εξαγωγών ορισμένων τύπων ξυλείας.

V.2 Ανανέωση των ομάδων διαιτητών για διαφορές στο πλαίσιο συμφωνιών της ΕΕ

Τον Δεκέμβριο του 2020 προκηρύχθηκε δημόσια πρόσκληση υποβολής υποψηφιοτήτων σχετικά με την ανανέωση της ομάδας διαιτητών και της χωριστής ομάδας εμπειρογνομόνων στον τομέα του εμπορίου και της βιώσιμης ανάπτυξης (ΕΒΑ) για τις επιτροπές επίλυσης διαφορών στο πλαίσιο εμπορικών συμφωνιών στις οποίες η ΕΕ είναι συμβαλλόμενο μέρος. Στο πλαίσιο της διαδικασίας πρόσκλησης, επιτροπή επιλογής αποτελούμενη από έμπειρους διεθνείς δικαστές και ακαδημαϊκούς εξέτασε τους υποψηφίους για να επιβεβαιώσει την καταλληλότητά τους για διορισμό. Οι επιτυγχόντες υποψήφιοι ενημερώθηκαν τον Μάιο του 2022 και οι νέοι κατάλογοι επιλέξιμων υποψηφίων δημοσιεύθηκαν τον Ιούνιο του 2022⁷⁷. Η Επιτροπή θα αξιοποιήσει αυτές τις νέες ομάδες για να υποβάλει προτάσεις για τον διορισμό διαιτητών και εμπειρογνομόνων ΕΒΑ σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, ή για προσυμφωνημένους καταλόγους (πίνακες) στο πλαίσιο των σχετικών διμερών συμφωνιών με τρίτες χώρες. Το Συμβούλιο θα λάβει την τελική απόφαση για τους εν λόγω πίνακες. Σύμφωνα με την προσχώρηση της Επιτροπής στη δέσμευση για την ίση εκπροσώπηση στη διαιτησία, η Επιτροπή θα επιδιώξει να διασφαλίσει την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων όσον αφορά τους διορισμούς σε πίνακες ή συγκεκριμένες διαφορές και θα ενθαρρύνει τους εμπορικούς εταίρους της να πράξουν το ίδιο.

⁷⁷<https://circabc.europa.eu/ui/group/7fc51410-46a1-4871-8979-20cce8df0896/library/3b8c3460-b8f5-4bd2-8e32-08b68cf4d834>